

T.C.

**NİĞDE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BİLİM DALI**

**MECMÛ'A-İ EŞ'ÂR VE MÜNŞEÂT
[Yz. 3 (06 TBMM LD 1450)]**

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan

Öznur ALTUN

2014-NİĞDE

T.C.
NİĞDE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BİLİM DALI

MECMÛ‘A-İ EŞ’ÂR VE MÜNŞEÂT
[Yz. 3 (06 TBMM LD 1450)]

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan

Öznur ALTUN

Danışman

Doç.Dr. BekirÇINAR

2014-NİĞDE

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum Mecmû'a-i Eş'âr Ve Münşeât [Yz. 3 (06 TBMM LD 1450)] başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ve akademik kurallar çerçevesinde tez yazım kılavuzuna uygun olarak tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerinin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmamın içinde kullanıldıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım.
29 / 05 / 2014

Öznur ALTUN

ONAY SAYFASI

Doç.Dr. BEKİR ÇINAR danışmanlığında ÖZNUR ALTUN tarafından hazırlanan " Mecmu'a-i Eş'ar ve Münşeat [YZ 3 (06 TBMM LD 1450)]" adlı bu çalışma jürimiz tarafından Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

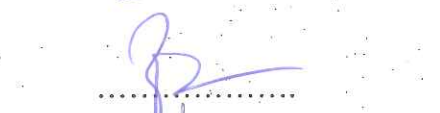
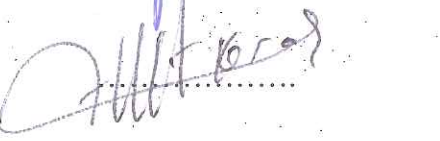
Tarih: 29.05.2014

JÜRİ :

Danışman : Doç. Dr. Behir Çınar

Üye : Prof. Dr. Zeynep Arslan

Üye : Doç. Dr. Hilmet Koraş

ONAY :

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulu'nun Tarih ve sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Doç. Dr. Mehmet ÖZEL
Enstitü Müdürü

ÖN SÖZ

Klâsik Türk edebiyatı kaynak bakımından dünyanın en zengin edebiyatlarından biridir. Klasik Türk edebiyatının tarihi içerisinde en görkemli, en sanatkarâne söyleyişler divan edebiyatı çatısı altında kendine yer bulmuştur. Mecmû'alar, bu edebiyatın engin hazinesinde bulunan en değerli mücevherlerdir. Bu eserler dönemin edebi zevklerini yansıtan bir ayna olmalarının yanı sıra edebiyat tarihimizin karanlıkta kalmış noktalarına ışık tutan ihtisamlı tarihimizden bize kalan en önemli mirastırlar. Mazimizde saklı kalan sosyal ve kültürel değerler mecmûa'ların derin yapraklarında gizlidir.

Mecmû'alar bu denli önemli olmalarına rağmen mecmû'alar üzerinde yapılan çalışmalar son yıllarda başlamıştır bu çalışmalara bir katkı sağlamak ve mecmû'alardaki derin bilgileri keşfedebilmenin mutluluğunu tatmak adına TBMMKütüphanesi'nde "06 TBMM (LD 1450) Yz. 3" numarası ile kayıtlı olan Mecmû'a-i Eş'âr Ve Münşeât adlı eser çalışmamızın ana konusu olarak belirlenmiştir. Çalışmanın I. Bölümünde mecmuânın tanıtımı yapılmıştır. II. Bölümde ise, mecmû'anın transkripsiyonlu metni verilmiştir. Bu tez çalışmasında amaç, bir mecmuayı tanıtmak ve onun içeriğini ortaya koymaktır. Bu sebepten eserin transkripsiyonlu metni verilerek genel bir değerlendirme yapılmıştır ve mecmûayı hazırlayan sanatçının edebi zevki belirlenmeye çalışılmıştır.

Her sayfasında mazide yolculuk yaptığımı anımsadığım bu çalışmamda, başta çalışmamın konusu olmak üzere her adımında sabırla yanımda olan ders aşamasında da engin bilgilerinden faydalandığım yegâne rehber olan samimi ve dostâne insansaygıdeğer danışmanım Sayın Doç. Dr. Bekir ÇINAR' a içtenlikle teşekkür ederim. Ayrıca tez konu seçimimde ve tez çalışmam esnasında yardımlarını esirgemeyen Sayın Prof. Dr. Ziya AVŞAR' a ve ders aşamasında bilgilerinden faydalandığım bölümdeki diğer saygıdeğer hocalarıma şükranlarımı sunmayı borç bilirim. Maddi ve manevi desteklerini benden esirgemeyen babam Mehmet SEVİNÇ , annem Melahat SEVİNÇ ve dostum Zeliha KARAMAN'a da minnet duygumu ifade etmeyi ayrıca bir borç bilirim.

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MECMÛ‘A-İ EŞ’ÂR VE MÜNŞEÂT

“ 06 TBMM (LD 1450) Yz. 3 ”

ALTUN, Öznur

Türk Dili Ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı

Danışman: Doç. Dr. Bekir ÇINAR

Haziran,2014 185 sayfa

Bu çalışmanın konusu TBMM Kütüphanesi’nin Yazma Eserler Bölümü’nde “06 TBMM (LD 1450) Yz. 3” numarada kayıtlı olan Mecmû’a-i Eş’âr ve Münşeât’tır. 19. yüzyıla ait olduğu bilinen eserin derleyeni belli değildir.69 varaktan oluşan eser nazım ve nesir parçalar içermektedir. Nazım kısmında, nazım şekli olarak yoğun şekilde beyitler karşımıza çıkarken nesir kısmında fetva, ilaç tarifi, dua gibi parçalar nazım kısmına nazaran daha hacimli bir şekilde yer almaktadır. Belli bir tertip düzeni bulunmayan eserde genellikle kime ait olduğu belli olmayan nesir ve nazım kısımlar mevcuttur.

Çalışmanın ilk kısmında mecmualar hakkında genel bilgiler verildikten sonra eser tanıtılmış ardından mecmûanın muhteva ve şekil incelemesi ele alınarak çalışmanın amacı ortaya koyulmuştur. Eserin içerik ve şekil özellikleri belli başlıklar altında bu bölümde verildikten sonra ikinci kısımda ise, eserin transkripsiyonlu metni verilmiştir ve eserin nazım kısımlarında vezin bozukluğu mevcut kısımların dışında vezinler gösterilmiştir. Sonuç kısmında eserle ilgili değerlendirmeler yer almıştır. Anahtar Kelimeler: Mecmû’a,nazım, nesir, Klasik Türk Edebiyatı

ABSTRACT

MASTER THEIS

MECMÛ'A-I EŞ'ÂR VE MÜNŞEÂT

“ 06 TBMM (LD 1450) Yz. 3 ”

ALTUN, Öznur

Department of Turkish Language and Literature

Supervisor: Doç. Dr. Bekir ÇINAR

January, 2014 185pages

The subject of this study in the Department of Manuscripts of the Library of Parliament “ 06th Parliament (LD 1450) Yz. 3 ” is stored in the Mecmû'a-i Eş'âr and Münşeât. 19. Century of work is known to be compiled is unclear. Which consists of 69 folios contains works of poetry and prose pieces. Off-Balance Sheet section, as a form of off balance sheet while our intensive prose at the fatwa against couplets, drug recipe, than top pray as part of the off balance volume prose components are located in a way. Arranged in a certain order without works is often unclear who owns the prose and verse parts are available.

In the first part of the study, after giving general information about the work of magazines magazines were introduced and then review the content and form are revealed by considering the purpose of the study. Author and shape properties of the content provided in this section under certain headings in the second part after the work has been awarded the transcribed text and verse parts of the work out of existing parts in the metrical rhythm disorder are shown. In the conclusion of the assessment has taken place with the work.

Key Words: Mecmu'a, poetry, prose, Classical Turkish Literature

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar LİSTESİ.....	viii
KISALTMALAR	ix
EKLER.....	x
TRANSKRİPSİYON ALFABESİ	x
GİRİŞ	1
I. BÖLÜM.....	2
MECMÛ'ALAR VE “MECMÛ'A-İ EŞ'ÂR VE MÜNŞEÂT”	2
1. MECMÛA	2
1. 1. <i>Mecmû'a Türleri</i>	2
2. MECMÛ'A-İ EŞ'ÂR VE MÜNŞEÂT	3
2. 1. <i>Eserin Dış Özellikleri</i>	4
2. 2. <i>Mecmû'ânın Muhtevası</i>	4
2. 2. 1. Eserin Nesir Kısımının İncelenmesi	5
2. 2. 1. 1. Mecmû'ada Yer Alan Mektuplar	5
2. 2. 1. 2. Mecmû'ada Yer Alan Fetvalar	7
2. 2. 1. 3. Mecmû'ada Yer Alan İlaç Tarifleri.....	8
2. 2. 1. 4. Mecmû'ada Yer Alan Vakıf Giderleri	9
2. 2. 1. 5. Mecmû'ada Yer Alan Diğer Konular	10
2. 2. 2. Eserin Nazım Kısımının İncelenmesi	12
2. 2. 2. 1. Mecmû'ada Şiirleri Bulunan Şairler	12
2. 3. <i>Eserin Şekil Olarak İncelenmesi</i>	22
2.4. <i>Eserin Dil Ve Üslûp Özellikleri</i>	23
2. 5. <i>Mecmuanın Metnini Kurarken İzlenilen Yöntem</i>	23
II. BÖLÜM	24
MECMÛ'A-İ EŞ'ÂR VE MÜNŞEÂT METNİ	24
SONUÇ.....	159
KAYNAKÇA	160
EKLER.....	163
MECMÛ'A-İ EŞ'ÂR'DAN ÖRNEK SAYFALAR.....	163

ÖZ GEÇMİŞ.....	172
-----------------------	------------

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1:Sultanların Saltanat Süreleri

Tablo 2:Ebced Hesabı

Tablo 3: Kullanılan Vezinler ve Kullanım Sayıları

KISALTMALAR

bk.: Bakınız

s. :Sayfa

vb. : Ve benzeri

gb. : Gibi

Yz.: Yazma

Yay. : Yayınları

TDEA : Türk Dili Edebiyatı Ansiklopedisi

C. : Cilt

M.: Miladi

H. : Hicri

Ö. : Ölümü

DİA: Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi

İA: İslam Ansiklopedisi

EKLER

TRANSKRİPSİYON ALFABESİ

پ : P p	ب : B b	ء : ʾ
ج : C c	ث : Ṭ ṣ	ت : T t
خ : Ḥ ḥ	ح : Ḥ ḥ	چ : Ç ç
ر : R r	ذ : Z z	د : D d
س : S s	ژ : J j	ز : Z z
ض : Ḍ ḍ / Ṣ ṣ	ص : Ṣ ṣ	ش : Ş ş
ع : ʿ	ظ : Z z	ط : Ṭ ṭ
ق : Q q	ف : F f	غ : Ğ ğ
ڭ : Ñ ñ	گ : G g, Ğ ğ	ك : K k
ن : N n	م : M m	ل : L l
ی : Y y	ھ : H h	و : V v

GİRİŞ

Klâsik Türk edebiyatı kaynak bakımından dünyanın en zengin edebiyatlarından biridir. Mecnû'alar, bu edebiyatın birer incileridir. Mecnû'alar, yazıldıkları dönemin aynası durumundadır. Bu eserler üzerine yapılacak çalışmalar meseleye farklı açılardan bakmayı gerekli kılmaktadır. Mecnû'alar okuyucuya, dönemin beğenilen edebî metinlerini ve konularını, okuyucunun talebini, mürettibin şiir zevkini, tertip amacını, estetik anlayışını, öne çıkan isimleri ve eserlerini, okunurluk oranlarını ve buna benzer birçok bilgiyi öğrenebilme fırsatını verir. Bu tür kaynaklarda konu sınırlaması olmamaktadır. Mecnû'alar bir devrin panoramasını gözler önüne seren ancak son yıllara kadar üzerlerinde hak ettikleri kadar çalışılmayan edebiyatımızın eşsiz hazineleridir.

Çalışmamıza konu olan eserde nazım ve nesir kısımlar mevcuttur çalışmanın amacı ise, mecmuanın muhteva, şekil ve dil açısından incelenmesi sonucunda genel bir değerlendirmeye varmaktır. 19. Yüzyıla ait olan eserdeki tüm parçaların transkripsiyonlu metni ve nazım kısımlarında vezinleri verilmeye çalışılmıştır.

I.BÖLÜM

MECMÛ'ALAR VE "MECMÛ'A-İ EŞ'ÂR VE MÜNŞEÂT"

1. MECMÛA

"Arapça olan mecmûa kelimesi cem kökünden gelmektedir. Toplamak, derlemek, bir araya getirmek anlamında kullanılan mastarından yapılan mecmû ise toplanıp derlenmiş demektir. Bu kelimenin müennesi ise "mecmûa"dır. Anlamı da toplanıp biriktirilmiş şeylerin hepsi, seçilmiş yazılardan meydana getirilmiş yazma kitaptır. Mecmûa genellikle kişilerin beğenilerini yansıtan bir not defteri olarak görevine başlamış ve bu görevini sürdürmüştür. O, defter bitince de mecmûa dediğimiz şey ortaya çıkmıştır. Çok düzgün ve itina ile hazırlanmış mecmûalar olduğu gibi çok dağınık; hattâ kâğıdın boyutları, renkleri birbirine uymayan mecmûalara da rastlanır"(TDEA /C.VI, 1986: 170).

1. 1. Mecmû'a Türleri

"Mecmû'alar tek bir konuyu içine alan yazıları topladığı gibi değişik yazıları da içinealabilir. Hattâ değişik dillerde de olabilir. Mecmûalar kendi aralarında şöyle bir tasnifetâbi tutulabilir:

Mecmû'aları ana hatlarıyla beş başlık altında toplamamız mümkündür:

- 1)Nazire mecmûaları
- 2)Antoloji niteliğindeki seçme şiir mecmûaları
- 3)Türlü konularda risalelerin bir araya getirilmesiyle ortaya çıkan mecmûalar
- 4)Aynı konudaki eserleri içine alan mecmûalar
- 5)Tanınmış kişilerce hazırlanmış, yararlı bilgileri, fıkraları ve özel mektupları kapsayanmecmualar" (Levend, 1984:166-167).

Bu tasnife benzer başka bir tasnif şu şekilde yapılmıştır:

- " 1) Nazire mecmûaları
- 2)Antoloji niteliğindeki seçme şiir mecmûaları (mecmûa-yı eş'ar, mecmûa-yı devavin)

- 3) Aynı konudaki eserleri içine alan mecmuâlar; tababet, ilahiyat gibi. (mecmuâ-yı edviye, mecmuâ-yı ed'îye, mecmuâ-yı tevârih, mecmuâ-yı muammeyat, mecmuâ-yı münşeât, mecmuatü'r-resâil gibi)
- 4) Türlü konulardaki risalelerin bir araya getirilmesiyle ortaya çıkan mecmu'alar (bu tür mecmuâlar nazım-nesir karışık olabilir. Ayrıca Arapça, Türkçe ve Farsça gibi farklı dillerde de yazılmış olabilir).
- 5) Tanınmış kişilerce hazırlanmış yararlı bilgileri (fevâid mecmuâları) fıkraları ve özel mektupları kapsayan mecmuâlar olarak sınıflandırmak mümkündür .

Nicelik olarak elimizde kesin sayılar olmayan mecmû'alar nitelik olarak da birbirinden farklılıklar göstermektedir. Her mecmû'a farklı yazı çeşitleriyle yazılmıştır. Bunun yanında birden fazla yazı çeşidinin kullanıldığı mecmû'alar da vardır. Ancak özellikle estetik acıdan divânlar kadar ehemmiyet verilmediği aşikârdır. Bunda mecmû'aların biraz daha günlüğe benzeyen kişisel çalışmalar olması etkilidir" (TDEA /C.VI, 1986: 170).

2. MECMÛ'A-İ EŞ'ÂR VE MÜNŞEÂT

Çalışmamızda şiir ve nesir örneklerini içeren bir mecmû'a incelenmiştir. Bu açıdan mecmû'a da hem nazım hem nesir kısımları mevcuttur. Yukarıda ki tasniflere göre çalışmamız hem belli şiir örneklerini verirken hem de belli konularda yazılmış olan inşa örneklerinden oluşmuştur. İnşa ve münşeât hakkında da genel bilgi vermek gerekirse:

Edebi anlamda inşâ, sanatlı ve süslü nesir yazılarında maksadı en güzel şekilde ifade ederek kaleme alma işine denir (Larousse, C.9,1971:347). Münşeât ise "edebiyat değeri taşıyan nesirlerin toplandığı mecmû'alara denir. Metinlerde çeşitli konularla ilgili mensur yazılar, sanatla ilgili yorumlar ve mektuplar toplanmıştır"(Larousse, C. 9,1971:148) . Münşeâtlarda kendi aralarında sınıflandırılırsalar da muhteva bakımından oldukça genişler; münşeâtlarda fetvalardan vakıf giderlerine kadar değişik bilgilere rastlamak mümkündür. Sonuç olarak münşeâtların içindeki bilgiler kültür, ekonomi, edebiyat ve siyaset araştırmacıları için önemli bilgilerdir.

TBMM Kütüphanesi 06 TBMM (LD 1450) Yz.3 bölümünde kayıtlı olan Mecmû'a-i Eş'âr Ve Münşeât adlı eser dîvân şairlerinin seçme şiirleriyle ve mensur

parçalarla oluşturulmuştur. Mecmû'ada nazım kısmında nazire, rubai, gazeller, tarihler, muammalar ve beyitler mevcuttur. Mecmû'adaki şiirlerin belli bir sıralaması bulunmamaktadır. Nesir kısımlarında ise ilaç tarifleri, fetvalar, vakıf giderleri, sultanların padişah süreleri, ayetler, hadisler ve dualar gibi kısımlar ele alınmıştır. Kullanılan dil olarak Türkçenin yanı sıra Arapça ve Farsça da kullanılmıştır. Mecmû'ada konular arası bir bütünlük yoktur şiirler arasında nesir kısımlar alakasız şekilde verilmiştir; nesir kısımlarda da fetva vb. durumlar verilirken birden faydalı bilgilere geçildiği görülmüştür. Ayrıca mecmû'anın belli kısımları silik, kopuk ya da mürekkep sebebi ile yazıları okunaksız şekildedir. Bütün bu özellikleri sebebiyle bu mecmû'a karışık (düzensiz) ve okunması zor bir mecmû'adır.

2. 1. Eserin Dış Özellikleri

Mecmû'anın dış özelliklerini şu şekilde sıralayabiliriz:

- Satır sayısı: Değişiktir.
- Yazı: Rik'a'dır.
- Kâğıt çeşidi: Saykallıdır.
- Sayfa sayısı:69 varaktır.
- Boyut özelliği: 212 x 133mm'dir.
- Tezhip özelliği: Kimi söz başları ve sözcükler kırmızı mürekkeple belirlenmiştir.
- Cilt özelliği: Çiçek şemseli zencirekli lake bir cildi vardır.
- Yazma eserdir.
- Eserin bazı bölümlerinde yıpranma ve yırtılma mevcuttur.
- Eserin bazı sayfalarında mürekkep dağılması nedeni ile okuma güçleşmektedir.
- Eser, TBMM kütüphanesinde “ 06 TBMM LD 1450” numarada kayıtlı iken “Yz.3 “ olarak kayıt numarası değiştirilmiştir.
- Yazarı yada tertipleveni belli değildir ancak yazılış tarihi M.1828 (H.1245)' dir.

2.2.Mecmû'ânın Muhtevası

Mecmû'âda divan şairlerinin şiirleri ve tarihlerin yanı sıra fetvalar, vakıf giderleri, ilaç tarifleri vb. nesir kısımlar da yer almaktadır. Bunlar belli başlıklarla ele alınmıştır.

2. 2. 1. Eserin Nesir Kısımının İncelenmesi

Eserin nesir kısımları aşağı kısımda ayrı başlıklar altında ele alınmıştır.

2. 2. 1. 1. Mecmû'ada Yer Alan Mektuplar

Eserde mektuplar konusunda genel bir değerlendirme yapmak gerekirse; bu mektuplarda devlet büyükleri arasında yazışmalar, davetnameler, fermanlar, arıza, arz-ı haller gibi konular ele alınmıştır. Eserde mektup adı altında alabileceğimiz yazışmalar eserin başta numarasız yaprakları dâhil olmak üzere eserin 1 a - 6 b, 7 b - 13 b, 14 b, 15 b, 18 a, 19 a, 24 b-26 a, 27 a, 31 a, 36 b, 39 a kısımlarında mevcuttur. Mektuplarda genellikle tarih, imza ve başlık bulunmamaktadır. Mektupların bazı kısımları kopuk ya da silik olduğu için okunamamaktadır. Devlet büyükleri arasında yazışmalar kısmında 8a 'daki Rauf Paşaya yeni görevinin verilmesiyle ilgili ferman,11 a' daki bir kapı kethüdasının görevi ile ilgili yazışma, 16' b deki Sultan Selim'in sadrazamına fermanı, 17 a'daki Sadaret Makamı'ndan dönemin Paşası Salih Paşa'ya yeni görevinin verilmesi, 17 b ve 24 b'deki devlet adamına ait yazışmalar ele alınabilir. Diğer kısımlarda ise genellikle arz-ı haller, davetler gibi konular işlenmiştir. Eserde bulunan bu mektuplar içerisinde alt makamdan üst makama ve üst makamdan alt makama yazılmış olan iki mektup örneğinin aşağıda verilmesi uygun görülmüştür:

Eserin (8 a) kısmında yer alan fermanda kısaca, Ahmet Paşa'nın görevinden azledilme sebepleri onun yerine göreve gelen Rauf Paşa'ya sadrazamlık rütbesinin verilmesi ve bu görevde yapması gerekenler anlatılmıştır. Bu mektup alt makama yazılmış bir mektuptur:

“ Şûret-i Hatt-ı Hümâyûn Ra'uf Paşa Hâzretlerine vârid olan Nitekim vezîr-i a'Özam sûtûde şeym ve vekîl-i mutlak ve şadâkat-i Öilm Mehmed Emin Ra'uf Paşasın Seni selâm-ı selâmet encâm-ı şâhânemi teşrif eyledikten soñra ma'Ölümüñ ola ki selefiñ Hurşid Ahmed Paşanıñ ekşer evkâtı taşra man'sıblarında mürûr eylemiş olmaqla kavâ'Öid-i saltanat-ı seniyyemden gâfil ve dâ'öiresiniñ keşretinden nâşî ittibâ'Öınıñ

lisanları hıfz ve tezyirlerinde zâhil olarak vech-i lâıyıkıyla hareket-i ma'rifet olamadığından 'azli lâzım gelmiştir ve sen öteden berü me'mur oldığın hidemâtında ve husûsiyle birkaç sene defterdargın müddetinde 'âkılân ve sâdıķân ve ocaķlu kullarının 'ulûfelerin cem' ve tahşil ve beytülmal-ı müslimini şıyânet husûsuna vücûhı eslâfını mutâbık olduğunu ve bundan böyle dahi umûr-ı saltanat-ı seniyyemde sadâķat idecegin nezd-i ferd-i mülûkânemde müstahak olmakla vûkelâ-yı devlet-i 'aliyyem miyânında bi'l-intihâb seni mühr-i hümayunum i'tâsiyla vekâlet-i mutlaķa hizmetine ta'ıyın eyledim imdi göreyim seni zâtında merkûz olan cevher-i rüşd rüoyet ve kâr-ı âgâhı ve fetânet-i muntehâsiyla kâffe-i mehâm-ı devlet ile metâ' ve meskenene-i âsitâne-i sa'âdetim meşâlihinde 'âkılân ve muktedirâne ve vedî'a-i cenâb-ı kibriyâ olan fuķarâ ve ra'ıyet hâķlarında şefķat eylemek üzre saña her vecihle ruhsat ve istiklâl ve bir meşhur-ı ita'at biżżat taraf-ı hümayunuma ita'at olmakla vûkelâ-yı devlet ve hademe saltanat-ı seniyyemde sadâķat ve ğayret idenleri taltif ve hilâf-ı rızâ (...) te'dib ve cümleye lâıyıkıyla mu'amele ideler.”

Eserin (13 a) kısmında bulunan mektup ise yukarıdaki mektubun aksine alt makamdan üst makama yazılmıştır övgü cümleleri ile dolu olan bu kısımda okutulacak bir mevlide Halet Efendi'nin katılması istenmiştir bu açıdan bu kısım bir davetnâme niteliğindedir:

“ Devletlü 'inâyetlü 'atûfetlü velîni'ometim efendim hâzretleri Hâlet Efendi Hâzretlerine Ba'd ez 'aşķ niyâz ma'ruz-ı dâ'iyanemizdir ki işbu şalı günü ba'de'z-żuhur bâ'î-i âferîniş vâlid-i mevlüd bâdi'î-i ârâyiş çerh-i kebûd'ünvân-ı sernâme-i menşûr-ı hilķat imzâ-nüviş risâle-i bu'set nokta-i perkâr dâ'ire-i imkân medâd dâ'ire-i dîn ü imân celle te'âlâ 'aleyhi ve sellem efendimiz hâzretlerinin mübârek menķabe-i mevlid-i 'âlîleriniñ ber mu'otâd kıra'et-i muşammem olmakla bezm-i behişt âsâde bahşâyiş-i ilâhî buyrulan na'm-i füyûz-ı nâ-mütenâhiden sāye-irûhâniye-i ehlullahda hisse-yâb olmaları bâbında yevm-i meżkurda dergâh-ı şerîfi teşrifleri niyâzdervişânemizdir efendim.”

2. 2. 1. 2. Mecmû'ada Yer Alan Fetvalar

Eserde yer alan fetvalar Kemal Paşa zâde, Ebus-sûud ve Behayî Efendiye aittirler. Fetvalarda genel olarak bilindiği gibi dua, yol gösterme, bir konu hakkında görüş bildirme vb. mevcuttur. Bu kısımlarda dil genellikle ağırdır; Arapça, Farsça dil kullanımı mevcuttur.

Ebus-sûud Efendinin çalışma ve rızık kazanma ile ilgili fetvasını verecek olursak:

“Zeydiñ rızkı kesb ve sa'Ûy ile muqarrer olanlarıñ ziyâde olur mı beyân buyurula el-cevâbrızka kesb ve sa'Ûy ile muqarreden ziyâde olmak muhaldır ammâ kesb ve sa'Ûy itmediği taqdirce muqarrer olandan ziyâde olur. Keteb Ebu's-su'ûdķale Resûlullâh şallallâhu Ŗaleyhi vesellem el-kesbü yezîdü'l-mâl velâ yezîdü'r-rızķ ve tereke'l-kesb teyakrazu'l-mâl velâ yenķuşu'r-rızķa ve kezâlike't-tâŖat neẓîdü'l-îmân ve tereke't-tŖat ed-derecate velâ teneffûsü'l-îmân şadaķa resûlullâh.”(7a)

Behayî Efendinin fetvasında ise içki ve tütün içmek ile ilgili soruya cevabında iman tazelemenin gerekli olduğu söylemiştir:

“Zeyd ŖŖmer ve ileyh ešnâ-i muşâhabetde duhân içmek hamr içmekden eşded îhyânen hamr içmekde zarar yokdur dise Zeyde şerŖan ne lâzım gelür **el-cevâb** müsellemin olan hürmeti katŖıyyü'-ş-sevķ olanı mübah olan duhan üzre tercih itmez nefy-i zarar kelâmında hâzâ kâfir olmuş teŖvîl zaŖife teşebbûş eyledim daħi iltifât olunmayub tecdîd-i îmân itdirilmek gerekdr imtinâŖ iderim katı vâcib olur. Muhammed Behâî ğafera Ŗanh”(7a)

Kemâl Paşa ‘da Şer’iyye ile ilgili soruya cevap olarak kafir olunabileceğini vurgulamıştır:

“Zeyd muŖamele: ŞerŖiyye hîledir Hâķ TeŖâlâyı aldatmaķdır dır bundan hâsıl olan vech hâramdır böyle itmek câŖiz degildir dise ne lâzım gelür beyân buyrıla. El-cevab Allâhu aŖlem kâfir olur eger ol iŖtiķâfdan dönmez ise katl lâzım gelür. Min İbni Kemâl Paşa. Zeyd baŖde ânest ki eger tevbe meygend ķabûl nemî şod” (18b)

Bu fetvaların dışında hadis ve ayetlerle yer yer dualar edilmiştir.

2. 2. 1. 3. Mecmû'ada Yer Alan İlaç Tarifleri

Mecmualar edebiyat araştırmacısına sadece dönemin beğenilen edebî metinlerini, konularını, mürettibin şiir zevkini, estetik anlayışını, öne çıkan isimlerini buna benzer birçok bilgiyi vermekle kalmaz aynı zamanda diğer maddelerde ele aldığımız münşeat parçaları ile beraber ilaç tarifleri gibi faydalı bilgileri de vermektedir. Eserde yer alan ilaç tarifleri aşağıda belirtilmektedir.

21 b'de harereti kesmek için bir tarif verilmiştir: “İbtidâ şekerî yumurta ile kesdirdikten sonra süzüb sirkeyi derûnuna vaz' idüb pelid yâhud nâfeden demedler tertîbiyle karışdırılarak soldukça tecdîd iderek tâ kıvâma gelince kaynaya ba'ode bir şişeye vaz' olunub iktizâ vecihle hârâret için isti'omâl oluna.”

26 b 'de baş ağrısı, mide rahatsızlığı, kalp ve cilt için iyi gelen nar ve menekşe şurubundan bahsedilmiştir: “**Şerâb-ı Enâr** yürege ve mi'odeye kuvvet virir baş ağrısına ve safra marazlarına ve kuşmağı giderir rûş ider iftihâ götürür beñze humret virir mayahoş leffen nârin alub şuyını şıkub çekirdegini atub bir kıyye nar şuyına şeker izâfe idüb ateş-i nerm ile kıvâma götürüb revâk-ı bala döner hîfz idüb vaqt-i ihtiyaçda ekl ideler her yemişiñ şarabı bu vecihle olur **Şarâb-ı benefşe** cümle çiçekleriñ şarabı böyle çıkar ve nice şifâ ve gögse ve öyküne kuvvet virir ve bu kere ki kavğa ve sa'at virir başda olan elemlere nâfi' ve safra hârâretii ref' ider tabi'atı mülâyim ider mi'odeyi ter ider telcûsı giderir sa'atı bir kıyye benefşeye dört kıyye helva izâfe idüb ateş-i nermde kaynadub rengi şuya çıkar saplarıñ giderüb andan sonra kaynadub ba'ode süzüb şuyına birer kıyye şeker katub revân idüb vaqt-i hâcetde şerbet idüb aç karnına içe gâyetle nâfi'odir.”

Yine 26 b'de güçsüz kalbe iyi geleceği verilmiştir: belirtilen bir tarif “Za'îf kalb için Öalâyimi bir hâreket itse yâhud yoğuş yire gitse yâhud Öazab ve beşâset veya matlûbunu görse cimâ'âa kurbîyet müdâvâtı yüregi oynar ve derûnuna sığmaz ve levnî tegayyür olur ve endâmına lerze düşer ve nefsi alamaz ve yüregi kalğar cimâ'âi za'îf ider ifrâtla itse helâk olur devâsı şarâb neffâhdır tabi'atı kavî ider mi'odeden fazlânı giderir kuvâyâ kuvvet virir keşîr'u'n-nef'odir usûl-i a'omâli kilâbiyü'l-mânîñ koğan ve çekirdegin gidere bezden geçürüb sübını hağğa sağılmış su miqdâr i'omâl iki elma şuyı miqdâr yağmur şuyı cümlesini kaynadub akide itmeyerek karışdura

za'ferân dâr-ı fülful karanfil başka kabda bal şerbetiyle kuvveti şuya çıkınca kaynadub şâfî idüb kaynayan elma şuyı üzerine izâfe idüb kıvâma qarîb olunca qarışdırub bişdikden soñra bir renk dañi izâfe idüb dü şabañ içe qarına bir kaşık isti'omâl ide.”

69 a'da ishal olan birinin çare olarak kullanması gereken bitkiler ve bunların hazırlanış şekli verilmiştir: “İshâl olan kimselerin ishâlini kesmek için ekşi nariñ kabuğı 10 dirhem, siyah mazı 15 dirhem bıtran 10 dirhem zıkr olunan eczâları ba'ode's-sahğ ameli miqdârı afyon hülâsa qarışdırılıb on hab i'tibâriyle birer ikişer iktizâsı ol vecihle ekl oluna.”

Yukarıda belirtilen tariflerin dışında 27 a'da yine kalp için faydalı bitkiler, 63 a' da reçel yapım şekilleri ve 65 a'da bulaşıcı hastalığa karşı tedavide izlenilmesi gereken yol belirtilmiştir.

2. 2. 1. 4. Mecmû'ada Yer Alan Vakıf Giderleri

Mecmû'alar gerek tarihî gerekse dil özellikleri bakımından önemli oldukları gibi aynı zamanda dönemin sosyal, siyasal, ekonomik ve kültürel cephesine ışık tutması yönleriyle de birincil kaynak özelliği taşırlar. Bu eserde yer alan Topkapı Camisinde okutulacak olan bir mevlidin giderlerinin vakıf kaydı olarak belirtilmesi eserin geçmişimize tutulan bir ayna olmasını ispatlar niteliktedir. Eserin (22 a) kısmında bulunan vakıf kaydı aşağıda verilmiştir:

“Be her sene mâh-ı Rabî'ül-âhirde tobhâne- Öâmire câmi'- şerifinde kıra'et olunan mevlid-i şerifin ber mücib-i şurût-ı vakf virile gelen Öâidât ve masârfiâtın defteridir.

Şeyh Efendiye 12 kuruş

Mevlûdhân Efendiye 15 kuruş

İmam-ı Evvel Efendiye 5 kuruş

İmam-ı şânî Efendiye 5 kuruş

Hademeye beherine birer ve bi Óayne ber vech-i taĥmĭn 16.5 ħuruş

BaÓzı Óaşarĥānĭn beherine birer ħuruş ber vech-i taĥmĭn 10 ħuruş

Mevlŭdhānĭn ĥidmetine ve sāóire 8 ħuruş

Şerbetlik űzűm 1.5 ħantar be her ħıyyesi yarım para 45 ħuruş

ĶuĶula şekerı be 14.5 ħıyye be her ħıyyesi 160 para

ÓUd dirhem 6

Gűllāb be her ħıyyesi yarım para 7 ħıyye

Şerbetĉiye 10 ħuruş

Tablaları iĉűn (...) ve ħayruhum 5.5 ħuruş

Yekűn

199

15 baÓzı maşārif

214 ħuruş

Sene 233”

Mecmű’anın (16 a) kısmında yine okutulacak bir mevlide kimlerin katılacaĝı ve mevlidin saatleri belirtilmiştı.

2. 2. 1. 5. Mecmű’ada Yer Alan Diĝer Konular

Çoĝunlukla XVIII. asrın sonlarından itibaren kaleme alınmış olan mecműaların műnşeāt kısımlarında mektup dıřında pek ĉok konu ele alınmıştı. Bu eserde yer alan vakıf giderleri, ebced hesabı tablosu, padişahların tahta geĉme sıraları ve saltanat sűreleri, bazı devlet bűyűklerinin gűreve geldiĝi yıllar, belli yerlerde gűze ĉarpan doĝum ve űlűm kayıtları, dini hikāyeler, arabĭ aylar ve belli dualar műnşeāt

kısmı içerisinde ele alınabilecek bilgilerdir. Bu kısımlarda ele alınan konulardan itinayla yazılması bakımından öne çıkan konular tablo 1 ve tablo 2’ de gösterilmiştir.

Tablo 1.

Sultanların Saltanat Süreleri

Sene-i Cülüs		Sene-i Saltanat	Şuhûr
0699	ÖOşman Han Ğâzi	27	000
0726	Orhan Han Ğâzi	35	000
0761	Murad Hân-ı Evvel	31	000
0792	Yıldırım Bayezid Han	41	000
0816	Mehmed Hân-ı Evvel	08	000
0824	Murad Hân-ı Şâni	30	006
0854	Mehmed Han Ğâzi Fâtih-i Şâni	31	000
0885	Bayezid Hân Ğâzi	32	008
0917	Sultan Selim-i Evvel Yavuz	08	000
0925	Sultan Süleymna-ı Evvel Qânûni	48	000
0973	Sultan Selim-i Şâni-i Asfer	08	005
0981	Sultan Murad Şâliş	20	008
1002	Sultan Mehmed Şâliş	20	008
1011	Sultan Ahmed Evvel	09	002
1025	Sultan Mustafa Evvel	14	004
1026	Sultan ÖOşman Şâni Şehid	04	004
1030	Sultan Murad RâbiÖ Kahramanı	17	009
1048	Sultan İbrahim Han	08	000
1053	Sultan Mehmed râbiÖ Sayyad	41	000
1098	Sultan Süleyman Şâni	03	009
1101	Sultan Ahmed Şâni	03	003

Tablo 2.

Ebcet Hesabı

Ebcet				Hevvez			Hutti			Kelemen				Sa'fes			
Eli	B	Ci	Da	H	Va	Ze	Hı	Tı	Ye	ke	la	mi	N	Si	Ayı	Fe	S
f	e	m	l	e	v	l				f	m	m	un	n	n		a
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	20	30	40	50	60	70	80	90
Kareşet				Sehaz			Dağığ										
Ka	Rı	Şın	Te	S	Hı	Ze	Da	Zı	Gayı								
f				e		l	d		n								
10	2	30	40	5	60	70	80	9	100								
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0								
	0			0				0									

2. 2. 2. Eserin Nazım Kısımının İncelenmesi

Eserin nazım kısmında divan edebiyatı şairlerimize ait manzum parçalar ve belli konularda düşürülmüş manzum tarihler yer almaktadır bu kısımlar aşağıda belli başlıklar altında verilecektir.

2. 2. 2. 1. Mecmû'ada Şiirleri Bulunan Şairler

Bu başlık altında şairleri tanımak adına şairler hakkında kısa bilgiler verilecektir. Eserde adı geçen şairler:

1. Râgıb Paşa: (ö. 1176/1763)

“Osmanlı sadrazamı, diplomat, şair ve tarihçi kimliklerine sahiptir. 1110 (1698-99) yılında İstanbul’da doğdu. Asıl adı Mehmed olup Râgıb mahlası ile birlikte Mehmed Râgıb olarak bilinir, ancak daha çok Koca Râgıb Paşa diye anılır.Devlet kademelerinde önemli görevler yapmış olan Paşa’ya kitâbet, inşâ, hesap ve defter

usullerini öğrendiği Defterhâne’de kendisine “Râgıb” mahlası verildi. Son günlerini İstanbul Koska’da bir külliye yaptırarak geçiren Râgıb Paşa 9 Ramazan 1176’da (24 Mart 1763) hastalandı ve 23-24 Ramazan gecesi (7-8 Nisan 1763) vefat etti. Fâtih Camii’nde kılınan cenaze namazından sonra, bir ay kadar önce açılmış olan kütüphanesinin bahçesine sıbyan mektebinin dibindeki türbesine defnedildi. Râgıb Paşa’nın Münşeât-ı Râgıb adlı eserinin yanı sıra divanının baş tarafında basılmış olmasına rağmen pek çok kütüphanede Telhîsât ve Münşeât adı altında Râgıb Paşa’ya ait karışık pek çok yazıyı ihtiva eden yüzlerce yazması mevcuttur” (DİA/C. XXXIV,2013:403).

2. Sâib-i Tebrîzî: (ö. 1087/1676 [?])

“Çoğunlukla Farsça şiirler yazmış bir Âzerî şairdir. Tebriz’de veya İsfahan’da 999’da (1591) doğduğu söylenebilir. Babası Mirza Abdürrahim’ dir.Dîvân, Kande’hârname, Beyâz, Mahmûd u Ayâz, Meyhane, Mirâtü’l-cemâl, Ârâyiş-i Nigâr, Vâcibü’l-hıfz adlı eserleri vardır” (DİA / C. XXXV,2013: 541).

3. Edhem Pertev Paşa: (ö. 1824-1873)

“Devlet adamı, yazar ve şairdir. Erzurum’da doğdu. Asıl adı İbrâhim Edhem iken şiirde kullandığı Pertev mahlası dolayısıyla Edhem Pertev olarak tanınmıştır. Pertev mahlasını sonradan alan Edhem Paşa’nın “Kırmızı Bayrak”, “Av‘ave”, “Bekayı Şahsî ve Nev‘îye Hizmet”, “Medh-i Sa‘y ve Zemm-i Betâlet”, “İtlâku’l-efkâr fî akdi’l-ebkâr”, “Emrû’l-acîb fî târîhi ehli’s-salîb”, “Hâbnâme”, “Münâcât” , “Tıfl-i Naim” adlı manzum ve mensur eserleri mevcuttur” (DİA / C. X, 2013: 420).

4. Yahya Efendi: (ö. 978/1571)

“Müderris, sûfî ve şairdir. Trabzonda doğan ve çocukluk yıllarını orada geçiren Yahya Efendi medreselerde eğitimini tamamladıktan sonra Yavuz Sultan Selim zamanında İstanbul’a gelmiş burada çeşitli görevler yaptıktan sonra 1571 yılında İstanbul’da vefat etmiştir.“Müderris” mahlasıyla şiir yazan Yahya Efendi’nin şiirleri ölümünden sonra bir divan halinde toplanmıştır. Eserin bilinen tek nüshası Milli Kütüphane’de Fahri Bilge bölümünde kayıtlıdır” (DİA / C. XLIII, 2013: 243) .

5. Kâimî (ö 1102/1691 [?])

“Bosnalı mutasavvıf bir şairdir. Asıl adı Hasan olup Kâimî Baba diye de bilinir. Kâimî mahlasını kırk gün boyunca ayakta halvet halinde kaldığı için almıştır. Hayatıyla ilgili bazı menkıbelerde mahlasının Slavca “ka’i mi” (bizim gibi) sözünden geldiği de belirtilmektedir. Avusturya ordusunun 1697’de Saraybosna’ya yaptığı saldırı sırasında çıkan yangında tarihî belgeler yok olduğundan hayatı hakkında fazla bilgi edinilemeyen şairin 1625-1635 yılları arasında Saraybosna’da doğduğu kabul edilmektedir. Dîvân’ında klasik gazellere göre uzun olan ve tevhid temasını işleyen bu şiirlerin çoğu tekke şiirine yakındır ve genellikle Abdülkâdir-i Geylânî için yazılmıştır. Vâridât diye adlandırılan ikinci divanı uzun kasidelerini ihtiva eder. Bundan dolayı nüshaları genellikle Kasidât-ı Kâimî adını taşır. Başta İstanbul ve Saraybosna olmak üzere Zagreb, Belgrad, Paris, Cambridge, Vatikan, Bakü, Bratislava, Tübingen, Upsala, Taşkent, Marburg ve Kahire’deki kütüphanelerde bu iki divana ait 100 civarında nüsha bulunmaktadır” (DİA / C. XXIV, 2013: 215).

6.Hâmî-i Âmidî: (ö. 1160/1747)

“1090’da (1679) Diyarbakır’da doğdu. Asıl adı Ahmed’dir. Gençliğinde Semerkanlı Derviş Âgâh’tan ders aldığı ve şair İbrâhim Hâşim’den hattatlık öğrendiği bilinen bir divan şairidir. Otuz yaşlarında İstanbul’a gitmiş burada çeşitli devlet görevlerini üstlenmiştir. 1726 yılında memleketine dönmüştür. 1730 yılında ikinci defa İstanbul’a gittiyse de bir yıl kadar sonra oldukça zahmetli bir yolculukla tekrar memleketine dönmüş ve 1743’te Diyarbakır’da vefat etmiştir. XVIII. yüzyılın ikinci derecedeki şairlerinden kabul edilen Hâmî’nin düzenlediği divanın çeşitli nüshaları bulunmaktadır” (DİA / C. XV, 2013: 458).

7. Rızâî Mahmud Baba Efendi: (ö. 987/1579)

“Osmanlı âlimi, mutasavvıf, şair ve hattattır. Kaynakların çoğuna göre Filibe’de (Bulgaristan) dünyaya geldi. Âşık Çelebi (Meşâirü’ş-şuarâ, vr. 234b) ve Âlî Mustafa Efendi (Kühü’l-ahbâr’ın Tezkire Kısım, s. 220) Tırnovalı olduğunu belirtirler. Sicill-i Osmânî’de Trabzonlu olarak gösterilmesi yanlıştır. 100 yaşlarında öldüğü rivayet edildiğine göre 887-890 (1482-1485) yılları arasında doğduğu söylenebilir. Rızâî’nin iyi bir tahsil görüp özellikle dinî ilimlerde kendini üst seviyede yetiştirdiği belirtilmektedir. 1579 yılında İstanbul’da vefat etmiştir. “Rızâî” mahlası ile yazdığı Arapça, Farsça ve Türkçe şiirlerini bir divanda topladığı bilinmeyen şairin

tezkirelerde yer alan bazı manzumeleri oldukça başarılıdır” (DİA / C. XXXV, 2013: 71).

8. Nefî: (ö. 1044/1635)

“Hiciv ve kasideleri ile ünlü divan şairidir. 1572 yılında doğduğu tahmin edilen şairin asıl adı Ömer olup Erzurum’un Pasinler (Hasankale) ilçesindendir. Pasinler sancak beyi Mirza Ali’nin torunu, Mıcingerd (Sarıkamış) sancak beyi Mehmed Bey’in oğludur. Genç yaşta şiirle ilgilenen Nefî eğitim hayatına Pasinler’de başladı, Erzurum’da devam etti, bu arada Farsça öğrendi. Önceleri “Darrî” mahlasını kullanan şaire Gelibolulu Âlî tarafından “Nefî” mahlası verildi. Defterdarlık göreviyle Erzurum’da bulunan Âlî’ye olan yakınlığı dikkate alınırsa Nefî’nin şiir sanatı ve edebî bilgiler yanında Fars kültürüyle alâkalı gelişimini de Âlî aracılığı ile sağlamış olduğu düşünülebilir. I. Ahmed’in (1603-1617) ilk saltanat yıllarında İstanbul’a giden Nefî’nin sadrazam tarafından Sultan Ahmed’e tanıtıldığı muhakkaktır. Sultana sunduğu kasidelerle sultanın yakınında yer almıştır. Divanı vardır. Nefî’nin bizzat tertip ettiği divanında kasideler ağırlıktadır. Divanı iki kez basılmıştır” (DİA / C. XXXII, 2013: 523).

9.Ümmî Sinan: (ö. 1067/1657)

“Halvetî şeyhi ve şairdir. Antalya Elmalı’da doğmuştur. Adı Yûsuf, babasının adı İbrâhim’ dir. Bazı eserlerde adının Muhammed şeklinde verilmesi yanlıştır. Şiirlerinde mahlas olarak hem “Ümmî Sinan” hem “Sinân-ı Ümmî” adını kullanmasından dolayı kaynaklarda her iki mahlasıyla da yer almış, bu farklı adlandırma günümüze kadar devam etmiştir. Divanı ve “Kutbü’l-meânî” adlı eseri mevcuttur” (DİA / C. XXXXII, 2013: 310).

10. Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî: (ö. 672/1273)

“Mevleviyye tarikatının kurucusu, mutasavvıf ve âlim bir şairdir. 6 Rebûlevvel 604’te (30 Eylül 1207) Horasan’ın Belh şehrinde dünyaya geldi. Mevlânâ, Meşnevî’nin girişinde adını Muhammed b. Muhammed b. Hüseyin el-Belhî diye kaydetmiştir. Lakabı Celâleddin’dir. Efendimiz” anlamındaki “Mevlânâ” unvanı

onu yüceltmek maksadıyla söylenmiştir. “Sultan” mânasına gelen Farsça “hüdâvendigâr” ünvanı da kendisine babası tarafından verilmiştir. Ayrıca doğduğu şehre nisbetle “Belhî” olarak anıldığı gibi hayatını geçirdiği Anadolu’ya nisbetle “Rûmî, Mevlânâ-i Rûm, Mevlânâ-i Rûmî” ve müderrisliği sebebiyle “Molla Hünkâr, Mollâ-yı Rûm” gibi ünvanlarla da zikredilmektedir. Mevlânâ’nın şiirleri ve mektupları arasında Arapça olanlar bulunmakla birlikte eserleri Farsça’dır. Mesnevi ve Divân-ı Kebir adlı eserleri vardır”(DİA / C. XXIX, 2013: 310).

11. Enverî, Sâdullah: (ö. 1209/1794)

“Doğum tarihi belli değildir; ancak vefatında hicrî yıla göre altmış yaşında olduğu dikkate alınırsa 1149’da (1736) dünyaya geldiği söylenebilir. Aslen Trabzonlu’dur. İstanbul’da tahsil gördü ve değişik devlet kademelerinde çalışmıştır. 1209 (7 Kasım 1794) tarihinde vefat etti; kabri İstanbul’da, Karacaahmet Mezarlığı’nda Selimiye Dergâhı karşısından Haydarpaşa’ya giden yolun kenarındadır. Enverî’nin kendi adıyla anılan tarihi vardır”(DİA / C. XI, 2013: 268).

12. Fehîm-i Kadîm: (ö.1057/1647)

“Divan şairidir. Asıl adı Mustafa, mahlası Fehîm’dir. Ailesi hakkında fazla bilgi bulunmayan Fehîm’in babasının muhtemelen Halep asıllı olduğu biline şairin doğum tarihi, kaynaklarda 1037 (1627) olarak gösterilmektedir. Tahsili ve yetişmesi hakkında da fazla bilgi bulunmayan Fehîm’in Arapça’yı muhtemelen ailesinden ana dili olarak öğrendiği düşünülmektedir. 1057 (1647) yılında Konya’nın Ilgın kazasında vefat etmiştir. Divan, Şehrengiz, Bahr-ı Tavîl, Tercüme-i Letâif-i Kümmelîn ve Durûb-ı Emsâl-i Türkî adlı eserleri mevcuttur”(DİA / C. XII, 2013: 295) .

13. Enderunlu Vâsıf: (ö. 1824)

“Divan şiirinin daha çok şarkılarıyla tanınan son temsilcilerindendir. Asıl adı Osman Vâsıf olup İstanbul’da doğduğu bilinmekle beraber doğum tarihi hakkında kesin bir kayıt yoktur. Öğrenim yılları ve ilk görevlerinden hareketle yaklaşık 1771’de dünyaya geldiği tahmin edilmektedir. Otuz yıldan fazla sarayda bulunmuş ve devlet kademesinde görevler almıştır. Kaynaklarda ailesi ve çocukluk yılları hakkında da yeterli bilgi bulunmamaktadır. İstanbul’da vefat eden Vâsıf’ın mezarı Üsküdar’da Karacaahmet’te Mimar Kasım’ın kabri yakınındadır. Şairin tek eseri yazma ve basma nüshaları bulunan mürettep divanıdır. Divanının İstanbul Üniversitesi

Kütüphanesi'nde biri tam, biri de epeyce eksik iki yazma nüshası vardır”(DİA / C. XI, 2013: 188).

14. Câmî, Ahmed-i Nâmekî: (ö. 536/1141)

“Câmiyye tarikatının kurucusu ve mutasavvıf bir şairdir. 441’de (1049) Horasan’ın Keşmir bölgesindeki Nâmek köyünde doğdu. Şeyhülislâm, Şeyh-i Câm, Pîr-i Câm ve özellikle Jendepîl (Zendefîl) gibi unvanlarla tanınır. Meşhur sahâbî Cerîr b. Abdullah el-Becelî’nin soyundan geldiği için Şeyh Ahmed el-Arabî veya Ahmed el-Becelî adıyla da anılır. Doğduğu yer olan Horasan’ın Nâmek köyüne nisbetle kendisine Ahmed-i Nâmekî denildiği gibi daha sonra yerleştiği Câm şehrinde meşhur olduğu için Ahmed-i Câm veya Ahmed-i Câmî de denilmiştir. Dinî gerçeklerin yaygınlaşması ve halkın ahlâk bakımından düzelmesi için çaba gösterdi. 10 Muharrem 536’da (15 Ağustos 1141) Câm şehri civarında Me’dâbâd (Mehdâbâd) köyündeki zâviyesinde vefat etti ve buraya defnedildi. Uzun bir ömür süren Câmî’nin 300.000, bazı kayıtlara göre 600.000 kişinin hidayetine vesile olduğu rivayet edilir. Dîvanı ve Miftâhu’n necât, Ravzatü’l-müznibîn, Üns (Enîs)ü’t-tâ’ibîn sırâtü’llâhi’l-müstakîm, Risâle-i Semerkandiyye adlı eserleri vardır” (DİA / C. VII, 2013: 100).

15. Lebîb Efendi: (ö: 1867)

“Mehmed Lebîb Efendi, Tophâne Rûz-nâmçecisi Mustafa Efendi’nin oğludur. 1785’te İstanbul’da doğmuştur. Çeşitli devlet görevlerinde bulunmuş, muhtelif tarihlerde Sırbistan, Arnavutluk ve Bosna cihetlerine muvakkat memuriyetlerle tayin edilmiştir. 1867’de vefat etmiştir. Kabri Eyüp’tedir. Lebîb Efendinin Tazminat-ı Nuhbe Ve Tuhfe, Şerh-i Lamiyyet’ül Acem, Mersiye, Na’t, Na’t Ve Mersiye, Risale-i Sıhhat Ve Maraz adlı eserlerinin yanında bir risalesi ve kaybolmuş bir divanı da vardır” (İnal 1988: 868-871).

2. 2. 2. 2. Mecmû’ada Yer Alan Tarihler

Klâsik edebiyatımızın büyük ilgi gören edebî türlerinden birisi de ebced hesabına dayalı “tarih düşürme” veya “tarih söyleme” sanatı olmuştur. Tarih manzumeleri her ne kadar edebiyatın doğal bir parçası gibi görünse de başta tarih olmak üzere pek çok bilimin ilgi alanına girebilecek özellikler de taşımaktadır. Tarih manzumesi bir yönüyle şairin dış dünyayı ne kadar gözlemlediğini göstermesi açısından da ayrıca üzerinde durulması gereken bir özelliktir. Resmi kurumlarından sosyal yardım müesseselerinin tamamına varıncaya kadar bunların yapılışına veya yıkılışına, bazı şahsiyetlerin faaliyetleri hakkında vb. “tarih” söylenmiştir. Bu çalışmamızda karşılaşılan tarih manzumeleri aşağıda belirtilmiştir.

13 b’ de Sultan Mahmut’ un Beşiktaş’ta padişah atlarının barınması ve bakımı için yaptırdığı ahıra tarih düşürülmüştür.

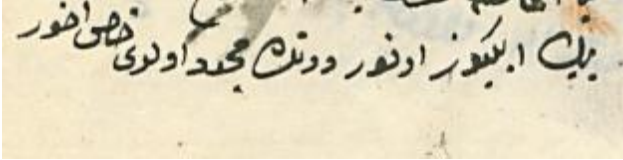
“Târih-i âhur der Beşiktaş

Şehenşâh-ı cihân-ı sultân Maḥmud Han-ı ÓAdlîkim

Tartîl-i ḥâḥını emr-i hümayun idüb maḥhûr

Binâ innemâ lafẓ bâ dilâ mısraÓ-ı târiḥ

Biñ iki yüz otuz dörtde müceddid oldı ḥâs-ı âhur”(13b)

31 b’ de sadrazam konağının açılışına tarih düşürülmüştür.

“Târiḥ-i Bâb-ı Aśfâ

Ḥazreti Sultân Maḥmūd Han Óâl-i himmetiñ

Derk-i lutfunda şâyân ola Óâlem ber murād

Gelmemişdir Óâleme böyle hidiv-i bî-Óadîl

Müttaḳî kâmil-i reşid Óârif-i saḥî pāk iÓtiḳād

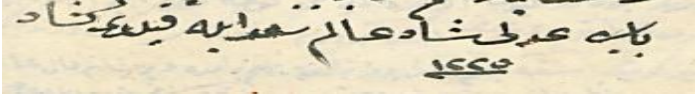
Şarf-ı himmet eyleyüb dergâh-ı şâḥib-i devletiñ

Yapdı evvelkinden aÓlâ ol şeh-i Óâlî neḣād

Žeyl idüb dıvān-ı serā-yı āsıfıyla devleti
Kıldı beyt-i şevket ü iķbāl ü şānıñ müşrād

Muśarraĥ bābı küşād olduķca der vaķt-i seĥer
Feth ide bāb-ı murādıñ ĥazreti rabb-i Őibād

Vāsıfā yazsam sezā bu bābda tāriĥ-i tam
Bāb-ı Őadli şāh-ı Őālem saŐd ile kıldı küşād Sene 1225”

33b’ de Sultan Ahmet Han’nın cūlusuna tarih düşürölmüştür.

“Tāriĥ-i Şehzāde Sultan Aĥmed Ĥan

Pādişāh-ı heft küşver şehriyār-ı baĥr ü ber
Ĥān Maĥmūd mużaffer dāver-i ĥurşid fer

Nev-bahār-ı cūd ile feyz-i nesim-i Őadl ile
Eyledi lebriz-i şādı bāĝ-ı dehri ser te ser

Sāye-i şāhānesi dünyāyı ĥandān eyledi
Nā-bekām aŐdālar bedr vār ise aĝlar eger

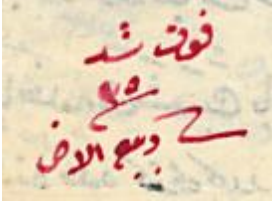
Tāzelendi nūr-ı bā Ĥaķ teşne-i tabŐ-ı felek
Saĥn-ı Őadlinden o şāhıñ rūzigār esdi meger

Ya budur kim ol şeh-i cem ķāker-i dār-ı aŐlām
Reös-i āmāle bugün baĥş eyledi bir tēc-ı zer

Toğrı bir şems-i sipihr-i mu'addelet kim vaşfını
Şād u handān oldılar gökde melekler itdiler

Bā'ı bismillah ile tārihin 'Oarz itdim lebīb
Virdi mühre devlete Sultan Aḥmed zīb ü fer

Fevt Şed Fı Rabı'ül-āḥir Sene 35"

42 a' da Sadrazam Salih Paşa'nın Tophane'de yaptırdığı binaya tarih düşürülmüştür.

“Şadr-ı menzelet şāhib-i şalāḥ-ı mūkerremet
Şāliḥ-i ehl-i şalāḥ u bendār u müstaḳīm

Sa'iyin Allah 'Oaẓimü's-şāna meşkūr eylesün
Dā'omā endişesidir vaż'ı hayrān ez ḳadīm

Beriki iḥsānına nisbetle ebced-ḥāndır
Hātem ise böyle bir ders almadı gitdi saḳīm

Olmuş idi işte ez cümle bu mekteb çok zaman
Dil-harāb-ı şikeste tāli'ı hem-cū etfāl-i yetīm

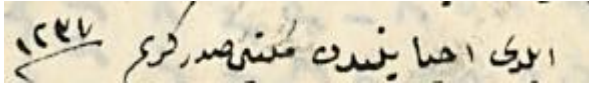
Himmet idüb ḥaḳ bu kim lutf u 'Oḡnāyet eyledi
Oldı bı-şübhe cihanda ḳaśr-ı gül-geşt

Rāh-ı dāstanda tariķ-i Ħıẓr peygamberiñ
Şāhrāh-ı cennete yaptı şırāt-ı müstaķım

Oķudukça eylesün ez ber duŖā-yı devletiñ
Sāyesinde çün bekām olmaķda etfāl-i fehīm

Seyr idüb dünyada ķaśr-ı cenneti ben de Lebīb
Secde-i şükr eyledi destimdek selīm

Bā-i bismillāh ile bedāŖ eyledim tārihine
Eyledi iĥyā yeniden mektebi śadr-ı kerīm Sene 1231”

59 a’ da Orhan Gazi’nin Bursa’ fethetmesi ile ilgili tarih düşürölmüşür.

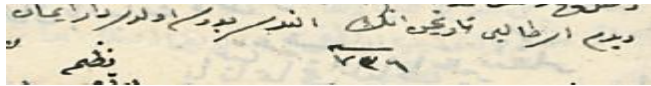
“Tāriĥ-i Feth-i Bursa

Ne himmet feth u zafer Elĥamdülillah

Ki aldı Bursa bĭ kāfirden Orĥan

Didim ey Fālibĭ tāriĥin anıñ

Alındı Bursa oldu dār-ı ĭmān Sene 736”

16 a’ da Sultan Ahmet Han’ın camisine teşrif edecek önemli kişilerin gelecekleri saatlerle ilgili düşürölen tarih göze çarpmaktadır.

Teşrif-i Ħāzreti Śadāretpenāĥĭ SaŖat: 1:45

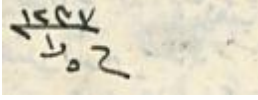
Cenāb-ı meşĭhatpenāĥĭ SaŖat: 4:5

Şerĭf dārā-yı Ŗiẓām ĥāzerātı SaŖāt: 4.15

Şerefşudūr kirām efendiler ĥāzerātı SaŖat: 4.15

Vürüdü medālĭ fehām ve müderrise-i benām ve ricāl-i devlet-i Ŗaliyye ve aŖvān-ı evśāf SaŖat: 3.5

Fĭ 5 RabĭŖöl-Evvel sene 1237

2. 3. Eserin Şekil Olarak İncelenmesi

Nazım ve nesir kısımlarına sahip olan mecmû'anın nesir kısmı ağırlıktadır. Mecmû'adaki nesir kısımları birkaç mektup örneğinin yanı sıra pek çok konu hakkında yazılmış düz yazı örneklerinden oluşmuştur. Bu kısımlarda belirli bir düzen ya da başlık yoktur.

Eserin nazım kısmı da bir düzene sahip değildir. Ele alınan manzumeler genellikle münşeatlardaki konuların manzum ele alınışıdır. Ancak bu kısımlarda belli bir düzeni olmamasının yanında genellikle başlıkların da verilmemesi sebebiyle karışık bir tablo ortaya çıkmaktadır. Mecmû'nın nazım kısmında 14 gazel, 1 rubâî, 5 kıt'a, 146 beyit, 2 nazım, 10 muammave 2 mısra bulunmaktadır.

Mecmû'ada bulunan manzumelerin vezinleri de aşağıdaki tabloda tasnif edilmiştir. Eser münşeat parçalarını daha çok ihtiva ettiğinden ve manzumelerin de düz yazı kısmında olduğu gibi genellikle Arapça ve Farsça ağırlıklı bir dil kullanılarak yazılmasından dolayı manzumeler okunmaya çalışılmış ancak vezin bozukluğu kelime eksikliği vb. nedenlerle bazılarının vezni bulunamamıştır.

Bu	Vezin	Kullanım Sayısı	tür
----	-------	-----------------	-----

şiiirlerin dışında, üzerinde çalışılan metinde tespit edilen vezinler aşağıda verilmiştir.

Tablo 3. *Kullanılan Vezinler Ve Kullanım Sayıları*

Mefā'îlün Mefā'îlün Mefā'îlün Mefā'îlün	12
Fā'îlātün Fā'îlātün Fā'îlātün Fā'îlün	21
Mef'ûlü Fā'îlātü Mefā'îlü Fā'îlün	7
Mef'ûlü Mefā'îlü Mefā'îlü Fe'ûlün	4
Mefā'îlün Mefā'îlün Fe'ûlün	9
Mef'ûlü Mefā'îlün Mef'ûlü Mefā'îlün	9
Fā'îlātün Fā'îlātün Fā'îlün	4
Fā'îlātün Fe'îlātün Fā'îlün	3
Fe'ûlün Fe'ûlün Fe'ûlün Fe'ûlün	1
Fā'îlātün Fe'îlātün Fe'îlātün Fā'îlün	12

2.4.Eserin Dil Ve Üslûp Özellikleri

Eserin nazım kısmında bulunan manzumelerin büyük bir bölümünde dil olarak Arapça, Farsça ve Türkçe kelimeler tercih edilmiştir. Eserdeki manzumelerin mahlası belli olanlarından yola çıkarak diyebiliriz ki; manzumenin sahibine ve yazılış amacına göre kullanılan dil ve üslûp farklılaşmaktadır. Sadece Arapça ya da Farsça kelimelerle oluşturulmuş manzum kısımlar olduğu gibi sadece Türkçe kelimelerle oluşturulmuş birkaç sade beyitte karşımıza çıkmaktadır. Bu kısımlarda anlatım yer yer sade olsa da genellikle terkiplerle ve yabancı kelimelerle örülü manzumeler karşımıza çıkmaktadır.

Eserin düz yazı kısımlarında ise yine yazılış amacı ve muhtevaya göre dil ve üslûpdeğişmektedir. Eserinmektup adını verebileceğimiz kısımlarında Türkçe kelime yok denecek kadar azdır. Sıradan bir okuyazarın bu tür mektupları anlayabilmesi mümkün görünmemektedir. Münşeattakullanılan dil ve üslûp, aynı zamanda yazarın kendi kapasite vekabiliyetini de karşısındakine gösterme fırsatı bulduğu bir noktadır. Burada da görüldüğü üzere, inşa örneklerinde amaç, ne söylendiğinden çok nasıl söylendiğinohtasında ele alındığı için dil ve üslûp ağırlaşmıştır. Mektup dışında yazılan diğer mensur kısımlarda faydalı bilgilerin verildiği kısımların dışında yine Arapça ya da Farsça dilinin kullanım artarken ağır bir üslûpkullanılmıştır.

2. 5. Mecmuanın Metnini Kurarken İzlenilen Yöntem

Mecmû'ayı transkripsiyon alfabesiyle latin harflerine aktardıktan sonra şiirlerin sahibi olan şairlerin listesi hazırlanmış ve bu şairlerin yayımlanmış divanlarına ya da şiirlerinin yer aldığı diğer eserlere bakılarak ulaşılabildiği kadar

nazım karşılaştırılması yapılmaya çalışılmıştır. Ancak çalışma konumuz münşeât parçalarını daha çok ihtiva ettiğinden ve manzum kısımlar da da münşeâtlara paralel olarak genellikle Arapça ya da Farsça dillerinin kullanımından ve genellikle mahlas belirtilmemesinden dolayı manzum kısımların karşılaştırılmasında güçlükler ortaya çıkmıştır.

Mecmuada silindiği için okunamayan yerleri (...) şeklinde gösterilirken yırtık kısımlarda aynı şekilde (yırtık) ya da (kopuk) olarak gösterilmiştir. Ayrıca eserde Arapça ya da Farsça yazılmış olan kısımlar da transkripsiyon alfabesine bağlı kalarak latin harflerine aktarılmıştır.

II. BÖLÜM

MECMÛ'A-İ EŞ'ÂR VE MÜNŞEÂT METNİ

Beyt

Fâ'Öilâtün/ Fâ'Öilâtün/ Fâ'Öilâtün/ Fâ'Öilün

Mihr ü iqbâli verd oldı giriftâr-ı kûsûf

Yüzi âğ ola žuhûr itdi hele hûkm-i ħusûf

Beyt

Fâ'Öilâtün/ Fâ'Öilâtün/ Fâ'Öilâtün/ Fâ'Öilün

Ne Öacib tiz geçer zevķ u şafâ hengâmı

İrmediñ nısf-ı nehâr irişür aĥşâmı

Reft-i Rûm ümid becâbeş Ermenî

Ḳavmü'Öl-ḥad küllü'Öl-Öavam¹

Kemālike taḥte kelāmik

Mefā'Ölün/ Mefā'Ölün/ Mefā'Ölün/ Mefā'Ölün

Göñül turmaz aḳar súlar gibi sū-yı Stanbula

Śula lâzımdır elbetde efendi mǎō-i Muśula

Beyt

Mefā'Ölün/ Mefā'Ölün/ Mefā'Ölün/ Mefā'Ölün

Gice pervānelerle cem'Öi ger mǎ germ ebedi şem'Ö

Müsaḥḥar gördü ne şem'Ö meclis ārā var ne pervāne

Beyt

Fā'Ölātün/Mefā'Ölün /Fā'Ölün

Żevḳ-i ta'Ölīm itdikde ol ḳām

İşte pāyıma düşdi lābis hemān

Mefā'Ölün/ Mefā'Ölün/ Mefā'Ölün/ Mefā'Ölün

Şehenşāh-ı chān Sultan Maḥmud budur işte

Bütün dünyayı teşḫir eyleyen tuḡrā-yı fermānı

¹ Vezin bulunamamıştır.

Temāşā it nişān-ı h kmini seyr itmek isterse 

Mev dd-ı kıbt-ı ins   c n olan mihr-i S leym nı

Beyt

F  il t n / F  il t n / F  il n

Kesmi  atmi dır anı itme cid l

T  -i l  y s el  am yif (...)

Beyt

F  il t n/ F  il t n/ F  il t n/ F  l n

  te oları  yine h l  sefere fezd r

 stik met yoluna g tmege hem n  arıl

F  il t n/ F  il t n/ F  il t n/ F  l n

 anma ız mi net    am b lb le g lden geldi

 afese girdi bel  ba ına dilden geldi

Mef  l / Mef   l n / Fe  l n

Derdim  u hay l-i y r m   im

 ar kıldı ma  m-ı  br him

Ma r fen  ani r-rib    b-ı veliyy  n-na  m lerine   b diyet   hu   iyetim
h veyd  olma dan n    m te hattem  immet-i ref  im olan ve yevmiyet-i eyy m-ı

Öömr ve iķbāl ve tezāyüden fūrūhat ve iclālleri daŖavātıyla iştigāl üzre iken maĥzan ahlāk-ı ĥasene-i bend-nevāzĭleri űemeresi ve mücerred bendelerin taltĭf-i irādesi olarak bu defŖa lutfen ve mūrūvveten fetāde ve ibŖāű buyrulan ķāűime-i Ŗināyet-fāhimeleri enāmların tekrim ve mezāyā-yı iltifāt āyātı bādĭ maĥnūniyet-i Ŗabd-i müstedŖĭleri olmakla muvāzĭb olduĭm daŖavāt-ı hayriye-i veliyyüŖn-nuŖmāneleri tekrar ve meĥmedet-i seniyyeleri farĭzası ĭfā ve tezkār ve hidmet-i devlet müstecābüŖl-mefharet aķdem iűĭāl-i ķākerānem idüĭi ifādesi vesĭle-i tecdĭd menűūr ĥulūs-ı diķķat merűūsüm olmuűdur. Ledy-i esŖadeŖl-vuűul űüb-ı veliyyüŖn-naŖmĭlerine ĭayret ve Ŗubūdiyetim müsellemin ve nezd daĥi zevāhirinde tavűĭfi vāreste-i kayd-ı varaķım olmaĭla bundan böyle źehĭ dāűimüŖű-żuhūr olan meĥāsin-i teveccühāt-ı seniyyeleri fark-ı ķākerānemde degildir ve bir ķarār buyrulmaķ bābında.

ŖAks endāz-ı zamĭr mekkār-ı müsmĭr necĭbāneleri olduĭı üzre müretteb zĭmmet-i űādĭķāne ve müteĥhattem himmet-i ĥālĭűānem olan temādi-i Öömr ve iķbāl ve tezāyid-i mecd ve iclālleri daŖavātıyla rüz-ı leyālĭ iűtigāl üzre isem de muĥibbān-ı źeviŖl-vifāye göre cā be cā merāsim-i mūrāselāta riŖāyet ile nākid-i ĥulūs-ı vefākārĭye mübāderet itmek deűb-i diŗĭn vefā űiŖārĭden olduĭına bināűen ol meslek-i muĥādenet-meslūkeye ittibāŖa mücerred tecdĭd-i Ŗarż-ı ĥulūs meveddet-maĥűūsümüz reftārında iűbu vedād-ĥāme-i űenāverĭ tenmĭķ ve keyfiyet iddiŖā-yı iĥtĭűāűım iűbāt ve taűdĭķ kĭlındı yűmn ālūddur ledy-i űerefüŖl-vürüd ber vech-i muĥarrer maŖlūm-ı Ŗināyet-melzūmları buyurulduķda bundan böyle daĥi cenāb-ı űenāverĭ ve dādnāme esbābıyla yād u mübteĥicüŖl-fevāde himmetleri vābeste űeyme-i mūrūvvet-muŖtādlarıdır.

1 a

Egerĭi vezn nedāred velĭķ bĭ-maŖniyet

Hemĭűe cenāb-ı āĥir-bende-i zemĭn ü zamān ĥaķ űāne Ŗan derküŖl-Ŗuķūl veŖl-eżĥān mübārek ve mesŖūd vűcūd-ı ber-ĥūd mekkār-ı memnūd rahĭmānelerine revnaķ-efzā-yı kāűāne mecd-i vāĥiyet-niűān ve her ĥalde żıll-i żalĭl-i gerdűn meűĭl-i germiyelerin muķārĭn-i Ŗabĭdānede müstedil ve sāyebān eylemek daŖvātı taķdĭm-i bārgāĥ-ı yezdānĭ kĭlındıĭı sebāķında maŖrüz bende-i űadāķatnűvānlarıdır ki ez ķadĭm bāb-ı devlet-meűāb veliyyü'n-nuŖmānelerinin Ŗabd-i der maĥzında ve bende-i keremiyyesi olduĭıma bināűen her dem ü ān istidāme-i eyyām Öömr ü devletden ve iķballeri

edÖiye-i hāyriyeleriyle muvāzabetgünān oldığımı nezd-i mekkār-ı müfred hidivānelerine Őarz ve beyān vesīle cūyān iken bu defÖa lutfen ve gāyeten isrā-sūy-ı huşūsiyet intiḥā buyrulan ũlke-i Őatıfetmeslūkeleri rāḥa-i zıḫ-i vuşul imkān ve neyyir-i mezāmin mekārım-i iktirānı nūr-pāş zer ũ pāy izÖān-ı çākerānem olmağın bu vecihle ḥaḫ kemteride cilve-ger münün-ı žuhūr olan šāhid-nevāzın ve iltifāt-ı Őināyet-i seniyyelerinden ḥāşıl olan serv-i vücūd-ı nā-maḥżūrum evsāÖ ḥavşala-i taÖrif-i sutūrdan ḥādī idüğini beyān ve mücerred tecdīd-i tomar şıdk-ı ḫulūs ve ihtisās feşānım sebākı Őarz-ı ḥāl ḫarāÖatmāl-i bendegānem taḥrīr ve taḫdim ḥāk-i ḫadem devlet-maşır-i hidivāneleri kılinmışdır ne ledyüÖş-şerefüÖl-vuşul ḫarın-i bezm-i behcet efzā-yı nevāzāne ve rehın-i envār imÖān-ı veliyyüÖn-niÖmāneleri buyurulduḫda nām-ı raḫit irşām-ı Őācizānem bundan böyle daḫi žeyl cihetinde reÖfet-dīde-i maḥşuslarında kemākān teşbite ihrā ve şāyān buyurulmaḫ bāşında.

Taraf-ı muḥibbānemize derkār ve demādem müöekked ve istivār olan ḫulūs ve muşādaḫat-ı maḥşūsaları āmādesinden nāşı bu defÖa bir reÖs esb şıyād fetād-ı hediyeleri cevelāngir saḥa-i vuşul olmaḫla bu vecihle ḫfā-yı levāzım ḫulūsda vāḫiÖ olan riÖāyetleri bāÖiş-i maḥżūziyet-i şamīmiyemiz olmaḫla ifāde-i ḥāl ve ḫatır-ı Öörflerin suÖāl sebākında nemīḫa meveddet taḥrīr ve irşāl olunmuşdur ne ledyüÖl-vuşul bundan böyle daḫi tarafımızı daÖavāt-ı hayriye ve teveccüh-i derūniyeleriyle yād ve tezkāra müşāberetleri meÖmuldür.

MergübüÖl-ḫalb

1 b

Şüb-ı vālā maÖālī ārā-yı veliyyüÖniÖmelerine maḥşus ve derkār olan ḫavm sevḫ-i ḫulūs-ı Öubūdiyet menşūsım muḫtezāsında her bār tezāyüd-i imām-ı Öömr ve devlet ve iḫbāl ve tulūÖ-ı zekā-yı ebhet ve iclalleri žuhūrına beşāÖir-küşā-yı intiār iken bu defÖa Öavāt-ı Öaliyye-i šāḥāne ve Öavārif-i behiyye-i tācdārāneden rütbe-i vezāret ile Tekke ve Ḥamid sancaḫları Öuhde ibtiḥāl-i ḥamāset isāl-i ḫidivīlerine tevcih ve iḥşan buyurulmaḫdan nāşı bu vecihle ḥāÖiz derece-i Öulyā oldukları huşūsiyetlerin ḥāşıl olan şudūr ve ḫubūr-ı bendegānem derece-i beyāndan bālā-ter olmaḫla hemişe şāriḫa-i tevḫi pür fūrūÖ celādetleri ḫayra sāz çeşm-i aÖdā-yı pür nihād ve bāriḫa-i tiğ-i besāletleri zehrāba resān-ı erbāb-ı bağı fesād olmaḫ daÖavātı tezkāriyla mücerred

tebrîk-i câh olan tehniyet manâsıb-ı Ŗulyâları maŖrifetde min gayri hâk Ŗarz-ı hâl-i Ŗubûdiyet-miŖel-i çâkerânem terkîm ve hâk-ğadem-i meymenet-terâm-ı âsîfiyelerine takdîm kılındı.

Muhât Ŗilm-i Ŗâlem-şümûl vezîrleri buyurulduğda ez-ğadîm-i hâk çâkeride ziyâ-bahşâ olan neyyir-i mehâsin teveccühât-ı kerîmleri baŖd ez in daîi nâşirûŖl-envâr ve nâm-ı huşûsiyet irtisâm bende-i esâmi-i Ŗabîdânemde müşbit ve derkâr buyurulmak bâşında emr ve fermân.

Devlet ü câvid ü iğbâl ber mezîd ile şâğ olsun hâk sübhânehû ve teŖâlâ hâzretleri faşl-nigîn-i Ŗadâlet ve kıtb-ı merkez-i şadâret olan zât-ı bermekiyyüŖs-şîfât hidivânelerinî mediyyü'r-rehver ârâyiş-i hâcetverâyı ve pîrâye-i mutaraşsîd fermân fermâyı ve zülâl-i lüzumların cümleten Ŗâleminâne sârî eyleye âmin. ŖArz-ı hâl-i Ŗabd-i ħadîm ve çâker-i mmüstedimleridir ki âfitâb-ı Ŗâlem-tâb sipîhr-i bahtiyârı vasatû's-semâ-i Ŗâlem ü iğbâlde tâbân ve lemŖa feşân olmak intizârıyla dîde-i şadâfetkârân maŖkûs-i ihtirân iken bi hâmd e sübhânehû ve teŖâlâ bu eyyâm miyâ min encâmde mağbûz-ı mühr-i Süleymânî olan mühr-i hümâyun-ı cihanbânî ile sırr-ı fethâbâş-ı mesned-i şadâret buyuruldukları peyâm-ı dilâviz-i şevğ-engîzi derûn-ı Ŗâlemiyânı mâl-âmâl neşve-i sürûr ve şadmânî itmegin tebrîk-i muŖallâ pâye-i câh-ı felek destğâhların hâvî Ŗarz-ı hâl darâŖat fehâvî taîrîr ve merfûŖ (kopuk) kılındı cenâb-ı hâk ve feyyâz-ı mutlak cellete Ŗużma hâzretleri her hâlde ve her umûrda tevîğ-i Ŗaliyye (kopuk) câzibe-i ehlullah ile teşîr-i kılûb Ŗavâm-ı hâşşa mazhar eyleye âmin bu Ŗabd-i kem-ğaderi kâmilüŖs-şadâğatleri veliyyüŖn-niŖme Ŗâlem (kopuk) dâire-i devletlerin oldığım hasebiyle bi mücellâ zamân-ı sultân ki resâne in duŖârâ (kopuk) mefâdınca bu naŖîm-i celîle ve mevâhib-i cezîlenin teŖdiye-i şûkr cümlesi zımnında (kopuk)leriyle kân-ı bigâh taŖmir-i harâbe-i zâr dil-i nâtuvâne şarf-ı lahza-i merhâmet buyurulmak bâbında.

İmza

2 a

Hemvâre mütevessid ve sâre-i şîhât ve Ŗâfiyet ve müstevdiŖ viğâye-i hâzret-i ehâdiyet olmaları daŖavâtıyla nümûde-i muhîbbâmızdır ki bu defŖa ferestâde kılınan muhâbbetnâmeñiz ile iki reŖs bargir heriyeleri vârid ve vâsıl olub baŖde vechle îfâ-yı merâsim mürûvven tekâdiye riŖâyet ve ibrâz-ı hulûs ve meveddetleri bâŖîş-i

memnūniyet vefīre mahsūl ve hediye-i mezkūreleri rızā tavīle-i hūsn-i kabūl olmağla hemān ifāde-i hāl ve istifsār-ı tabŌ-ı saŌādetleri sebākında nemīka-i meveddet tahrīr ve tesyīr şüb-ı fütüvvet-mesīreleri kılındı. LedyüŌl- Ōuśul bundan böyle daħi taraf-ı hālīsānemizi hatır-ı Ōātırdan ferāmūş eylemeyüb daŌavāt-ı hayriye ve teveccüh-i şamimiyeleriyle yād ve tezkāra müşāberet eylemeñiz meŌlül meŌmül-i muħibbānemizdir.

Beyt

MefāŌılün/ MefāŌılün/ MefāŌılün/ MefāŌılün

Şafā-yı hātıram yok ne ħayırım var ne ārāmım

Hemīn gülzār-ı cennet vādi-i nīrandır sensiz

Hemvāre haber-i rehīne-i mecd ve Ōāfiyet ve mażhar-ı tevķiŌa ħabāb-ı rabbü'l-ġafūr olmaları daŌavātıyla nümāyende-i muħlīsānemizdir ki bu defŌa fersāde ve iķāb kılınan ūlke-i mūdān meslūkeleri vārid ve vāsıl olub izhār-ı ħulūs ve meveddetleri bāŌiś-i memnūniyetimiz olmağla bundan böyle daħi ħaķķıñızda saŌy ve ġayretimi derkār olacağı ifādesi ve istitbā-yı tabŌ-ı saŌādetleri sebākı ķāŌime-i meveddet dāŌime-i tahrīriyete ibtidār kılındı. Ledyü'l-Ōuśul fīmā baŌd daħi taraf-ı hālīsānemizi zamīr-şüret müŌeşşirelerinden izhāl eylemeyüb edŌiye-i hayriye-i mahsūsa ve teveccüh-i şamīmiyeleriyle bād ve şikāre himmet eylemek meŌmul-i hālīsānemizdir.

Beyt

MüstefŌilün/ MüstefŌilün / MüstefŌilün/ MüstefŌilün

Bir ġazā itdin ki hoşnūd eylemediñ peygāmberi

Belki daħi haberlidir vallāhu aŌlem bi'r-reşād

FāŌilātünFāŌilātünFāŌilātünFāŌilün

Devlet ü iķbāl-i ebedî ve'l-behin iclāl-i sāmîleri ile şâg ve efânî-i Őulûm-ı Őaliyye ve tîre-i perverlik ile seniyyede hâsâde dâg u çâker-kemîneleri mişillü şad-hezâr çerâg oluñ icâle hâkpây-ı merâm-bahşâ-yı zevķânelerine Őarz-ı hâl bende-i bî-miķdar oldur ki bu ķâvlde dâôire-i merâmım bâhire-i veliyyü'n-niŐmeleri bende-i feyz-i perverdesi ve taŐmim-i mālâ-tihâye-i kerîmânelerine müstağraķ olmaķ çâker-kemînesi olduğım eclden muhannem zimmet-i bendegâne ve müterettib himmet-i kemterânem olduğı vecihle rûz şeb hidmet-i duŐâ-yı daŐviyet eyyâm-ı Őömr ve devlet ve neşr-i münâķıb şîne ve midhât-i kerîmâneleri ile evķât-güzâr olduğım hâk-pây-i Őasımiyelerine ifâde ve işŐâra zerķŐ cüy-ı ictisâr iken bu hengâm-ı meymenet-i encâmde ratfen ve Őatfen ferstâde ve isrâ buyurılan fermân-nâme-i kerîmâneleri zuyûr-ı dest-i tevķîr ve taŐķîm ve emr ve fermanları mefâd-ı münîfi ķarîñ-i izŐân çâker-i müstediŐ olub mektûz olan cevher-nevâziş ve iltifât-ı seniyyelerinuñ hûsûle gelen sürûr-ı bî-pâyân-ı pertev-efzâ-yı dil-i cân ve zînet-ârâ-yı şâhid-i cânân olmaķla takrâri-i duŐâ-yı devâm eyyâm-ı Őömr-i vâhiyet veliyyü'n-nuŐmânelerine muvâżiyet ve eżķâr menâķıb-ı şîne ve midhât-ı kerîmânelerin müdâvemet olmuşdur her hâlde cenâb-ı rabbiķün tenezzehet zâta Őani's-şebîh ve'ż-żanûn żât-ı ebhemet-nümûn-ı kerîmeleri kâffe-i hatâlardan maşûn ve âbâd-ı Őömr ve devletlerini füzûn eyleye âmin işbu lutf ve Őinâyetleriniñ teşekkürini ibrâz ve istîfâ-yı mehâsin nev-cihân-ı Őaliyye ve iltifât-ı seniyyelerini niyâz mevzuŐunda Őarîza-i tebrik terķîm ve vuķûŐ-ı bendegâh vâcibü'l-kerîmeleri ķılındı ŐAtîķ mevşûl hâkpây-i devlet-meşhûn ihâta-i Őinâyet veliyyü'n-nuŐmâneleri buyurulduķda ol babda ve her hâlde emr ve fermân lutf ve ihsân min lehül-emriñdir.

3 b

Hemvâre żât-ı Őużmâ semâtları zuyûr efzâ-yı kâşâne-i devlet ve iķbâl ve maḥfûż viķâye-i cenâb-ı rabb-i müteŐâl olmaķ daŐavâtı i-hulûsi'l-bâl teŐdiye ve ikmâl ķılındığı maŐruzunda Őarz-ı hâl bende-i muşâdaķat iştimal oldur ki bende-i bî-mecrâları dâôire-i meķârim bâhire-i devletleri bendesi ve envâŐ-ı lutf ve Őinâyetlerine mażhar olmuş kölesi olduğım hasebiyle rûz u şeb hidmet-i duŐâyı der mûcib-i eyyâm-ı Őömr ve devletleriyle evķât-güzâr olduğı ifâde ve işŐâra vesîle-cüy-ı ibtidâr iken bu defŐa lutfen ve Őâtîfen ferstâde ve isrâ buyrulan keremtâmme-i kerîmeleri zuyûr-ı dest-i taŐķîm ve mefâd-ı münîfi ķarîñ-i izŐân Őabd-i müstedîm olub meknûz olan cevher-i iltifât-ı Őaliyye ve nevâziş-i seniyyeleri pertev efzâ-yı dil ü cân olarak mevâżib olduğım duŐâ-yı devâm-ı Őömr ve devlet ü iķballeri zuyûr-ı zîbâ Őabd-i muşâdaķat nişân ķılınmaķla her hâlde cenâb-ı rabb-i müteŐâl żât-ı meķâr

āyātların zuyūr-ı kâşâne-i ebhemiyet ve iclāl eylemek duŖāsı tekrār olundığı ifādesiyle işbu lutf ve Ŗināyetleriniñ teşekkürü maŖruzunda Ŗariža-i çākeri tahriiriyle ibtidār ve merfūŖ-ı pişgāh merhāmetķararları kılındı. BaŖd-ez-ın himmet-i çāker-bi-mecrālari ceride-i bendegānda ifā ve hāķķ-ı Ŗācizānemizde zūlāl-i iltifāt-ı seniyyeleri icrā buyurulmaķ bābında.

İfhāmü lā yefhem

MefāŖilün/ MefāŖilün/ MefāŖilün/ MefāŖilün

Kimi aldı kemānın deste kimi tığ-ı berāti

Bir Ŗaljlere ķatdı ikisin aĖvā-yı şeytānı

MısrāŖ

FāŖilātün/ FāŖilātün/ FāŖilātün/ FāŖilün

Bir duŖā itdi ki āmin didi Cibril āmin

4 a

Hemvāre zāt-ı mürüvvet-semātları zıb-efzā-yı edike-i müceddid-i āfiyet ve mazhar-ı tevfiķāt cenāb-ı ehadiyet olmak duŖāsı teŖdiyet kılındığı sebāķında nümāyetde muhlis-i hālīsü's-şiretleridir ki ez-ķadım cenāb-ı mürüvvet-māyeleriyle bünyāda derķār ve demādem tezāyüdi bedidār olan hūb-i ķavād hülūs-ı muŖtādım iķtizāsınca her yār duŖā-yı hayriye ve şenā-yı cemileleriyle demgüzār ve nüvid-i Ŗāķibet müstelzimül-meserretlerine çeşm-dāşet intizār iken bu defŖ-i ferstāde ve isrā buyrulan mürüvvetnāmeleri bir hıyn-i şed-ferhinde vürüd ve miŖel-i mürüvvet iştimāline ıtılāŖ-ı şenāverī mevrüd olub mutazammın olduğu peyām-ı Ŗāfiyet müstelzimül-mert ve ibrāz ve iltifāt ve muhābbetler bāŖiş muhāķķaniyet nāmaŖdūd olmaķla her hālde cenāb-ı hāyy vürüd-ı eyyām-ı Ŗömr ve saŖādetleri efzūn ve memdūd eylemek daŖvātı zuyūr-ı Ŗuhde-i hülūs-nümüd kılındığı ifādesi ve hāşsaten teŖyid-i hülūs ve mahiyyetim sebāķı işbu ķāŖime-i hülūs dāŖime tahriir ve ferstāde-i nādī mürüvvet-taħşirleri kılınmışdır. BaŖd ez ın daħi mahlaś-ı pirālarını hūsn-i teveccühāt-ı şamimiyyeleri derķarıyla yār u dilşād buyurmaları aķdem āmāl-i hālīsānemizdir.

Beyt

Mef'ûlû/ Mef'â'îlün/ Mef'ûlû/ Mef'â'îlün

Şimdi zamāna münçî ekşeri şefidedir

İnanmaz iseñ işte birisi şefidedir

Suķût itdi kevkeb-i mihr-i Őālem ber qarār olsun

Yire düşdi bir miyve dıraht-ı pāyidār olsun³

Mısra'Ő

Mef'ûlû/ Mef'â'îlün/ Mef'ûlû/ Mef'â'îlün

Bî-ziyāde söyleşelim vār ise bir hāl ehli

Fā'Őilātün/ Fā'Őilātün/ Fā'Őilātün/ Fā'Öilün

Lutfuña ğurre olub ben iderim Öarz-ı ricā

Bāķî fermān seniñ eger dāver-i fermān vemā

4 b

Tarafımıza derkār olan ħulūs ve meveddetlerini ħāvî ve ber mūcib pusula ma'Őāsim-ı hediyesi irsāl kılınmış olduğunu muĥtevî bu def'Őa ba'Őde tisyār kılınan ķā'Őime dilā ķāhimeleri vārid ve asıl ve mefhūmuna ittılā'Ő-ı ħālīsānemin muĥîṭ ve meşmūl ve meb'Őūşe-i meżkūre vaz'Ő kilārçe-i ħūsn-i telaķķî ve ķabūl kılınmağın bu vecihle iķā-yı merāsim-i ħuluşkārı ve meveddetşî'Őārîye himmetleri bi'l-vücūh maĥżūzîyet-i şamîmiyemizi mūcib olmuş olduğu beyānı ve hicr ve isti'Őlāmı tab'Ő-ı sa'Őādetleri sebāķı ķā'Őime-i meveddet taĥrîr fehtāda sa'Őādet muşîrları kılınmışdır. Ba'Őd ez in daĥi taraf-ı ħālīsānemizi du'Őā-yı hayret ve teveccūh-i şamîmiyeleriyle yād ve teżkāra himmetleri me'Őmūl-i muĥibbānemizdir.

³ Vezin bozuktur.

Beyt⁴

Fā'Öilātün/ Fā'Öilātün/ Fā'Öilātün/ Fā'Ölün

Bende-i təcizden hâzreti sultāna (silik)

Naql-i kelām eylemiş bir mütekebbir köpek

Hod ben anı dimedim farz idelim ki didim

Eski meşeldür bu söz seyyike men yellefek

Fā'Öilātün/ Fā'Öilātün/ Fā'Öilātün/ Fā'Ölün

Rüz-ı şeb hûkmini ecr ide tā şems ü kamer

Qıble hâkq-ı pâdişehler böyle du'ā sultān

Mef'Öülü/ Mefā'Ölün/ Mef'Öülü/ Mefā'Ölün

ÖAşk ile girer hâkka-i rindāna girenler

Gönlünde olanıdır ben meydana girenler

Beyt-i diger⁵

Fā'ÖilātünFā'ÖilātünFā'ÖilātünFā'Ölün

Quvvet-i şämme mi evvel alub soñra virir

Öİtr-ı maqşūduma irerdi de Öatā ve kulūñ

⁴ İlk beyitin ilk mısrasında kelime eksikliği vardır.

⁵ Vezin bozuktur.

Diger

(Diğer beyit yırtık)

5 a

Hemvāre žāt-ı mürüvvetsemātları zuyūr-efzā-yı kāšāne-i mecd ü efdāl ve her hālde mažhar-ı füyūzāt cenāb-ı rabbi müteŖāl olmağ duŖā edā ve ikmāl kılındığı sebākında nümūde-i maħlaś-ı hālīsü'l-bāl oldur ki ez-ğadīm cenāb-ı mürüvvetmeŖāblarıyla derkār ve demādem tezāyüdi bedīdār olan ħulūs-ı muħādenet maħśūsam iktizāsınca her bār duŖā-yı ħayrın ve ŗenā-yı cemīleleriyle ve mekzār ve nümīd-i Ŗāķıbet-i žātiyeleri žuhūrına teraķķub ve intižār iken bu defŖa ferstāde ve isrā buyrulan mürüvvetnāmeleri rāħa zıb ü dūd u meŖāl ve müŖdāsına ittılāŖ-ı hālīsānemiz mevrūd olub muħtevj oldığı ħulūs-ı muħānedet ve meveddetleri bāŖiś-i server-i nā-maŖdūd olmağın her hālde žıb-efzā-yı edīke-i mecd ve Ŗāķıbet ve tevdiŖ-i viķāye-i cenāb-ı rabbü eħadiyet olalar āmin cenāb-ı mürüvvet-niśāblarına iħlās ve maħiyyetim ber kemāl ve derkār ve taŖrif ve tafśile ħācet olmadığı vāreste-i kayd ve iŗŖār olmağla ol mebhāśda ŗarf-ı intižār olunarağ hemān ħidmet-i duŖā ve ŗenālarında oldığı iŗŖār ve ħātır-ı mürüvvet-mutāhereleri istifsār-ı sebākında iŗbu ķāŖime-i muħālaśatdāŖime-i taħrīr ve fehtāde-i ķāvī mürüvvetmīsırları ķılınmıŗdır. BaŖd ez ħn ŗenāver-i ķadimlerini ħağğ-ı teveccūħān-ı ŗamīmiyeleri derkārıyla ķarīn-i ħubūr ve mesār buyurmaları tevķiŖ-kerde-i hālīsānemizdir.

Aramızda isnād-ı mālem yekun ider menāfiŖa var.

CaŖalet ķavli remze'l-cālī

Sağtū'l-āmīn fehūm suŖālī

5 b

Taraf-ı hālīsānemize maħśūs ve derkār olan ķazāyā-yı ħulūs ve ħavālātlarınıñ teŗyiriyle ħidmet-i meŖmūle-i muħıbbāneniñ teħiyyiñe ve müstaŖıdīni ŗamīl bu vağŖa irsāl-i ezħān zıre-i muħālaśatvıreleri resīde-i mevķiŖ-i vusūl ve mezāyā-yı meveddet-i intimāsına ittılāŖ-ı hālīsānemiz meŗmūl olub bir defŖa meŖmūl ibrāz olunan āśār-ı teveccūħe ħasene-i derūniye ve ŗeveķ-i ħulūs derdār-ı ŗamīmiyelerinden

başka usûl-i tebrik tehiyye-iri'âyetleri bi'l-vücûh-ı mahżûżiyet-i kâmilemizi mücib ve cenâb-ı fazîletleriyle olan şıdk ve meymenetimizin tezâ'ûk ve tekeşşürini müstevcib olduğu beyânı 'Âmîka-i dilâ veşîka-i tahrîriyete bâdî olmuştur. Bu günden böyle her taraf-ı hâlisâmizi hûsn-i teveccüh-i rûhâniye ve ed'îye-i hayriye ile demâdem yâd ve tezkâra himmetleri me'ûmul-i müheyyâna virildi.

Bu def'â müceddiden binâ ve inşâ olunan yeñiçeri ocağınıñ kışlaqları ebniyesiniñ mikrâsı ref' olunması mura'hhem olmakla sâbıklarına muķâyese ile bâ hatt-ı hümâyun adınca olmak üzere bâ teşri'ât-ı hümâyun tertib ve ta'üzim oluna gelen âsîf defteridir.

6 a

Nâkil ve kayme-i şenâkârî tarafeyn-i 'Âliyye-i Nakşibendîden efendi dâ'îleri seyr ü seyahat tarîkiyle bu def'â hâkpây-i kerempeymâ-yı düstûrlerine 'âzm ve teveccüh itmekle müteşebbi's-i ez-bâl-i niyâz olacağı mü'evvilân-ı dâ'iyânesi qarîn-i mâ 'ûkde-i kerîmilerine şâyân ve âmâl-i bendegânelerinde tîr-i intizâm-keremin âsar-ı nevâzişkârîleri nâyetde ve dirahşân buyurulmak tevki'i zerî'a-i hulûs-ı mahsûsum olmuştur. Ol vecihle efendi mûmâileyhim dâ'îleri üzerinde intizâr-ı merâhim-i âsar-ı dâ'î nevâzîleri derkâr ve mes'ûlât-ı 'âcizânesi hûsn-i müsâfa'ât sezâvâr buyurulmak bâbında fermân.

'Ülemâ-yı kirâmdan vâki' 'Ârîzanıñ efendi dâ'îleri bu def'â li-ecli's-seyâha şüb-ı vâlâ-yı düstûrlerine teveccüh ve müte'âzim olmakla hâk-ı dâ'iyânesinde tîr enzâr ve mekârim âsar-ı sâmîleri bi'l-vücûh lâmi'un-nür ve şâyân ve münşiyet mevki'i-ni niyâz olacağı mes'ûlât-ı dâ'iyânesi müsâfa'ât-ı 'âtıfet-semât dâ'înevâzîleriñiz o şâyân buyurulmak niyâzı zerî'a-i te'kid-i râbîta-i ihlâs ve ihtisâsım olmuştur. Efendi mûmâileyh dâ'îleriñ zümre-i 'Ülemâdan olub bi'l-vücûh mehâsin-i iltifât-ı 'âlîlerine sezâvâr olduğu muhât-ı 'ilm müşterileri buyurulduķda ol vecihle taltifât-ı nihâbân dâverîleri derkâr buyurulmak bâbında.

6 b

Berber Deli Oşman Ağadan

Hemvâre âsar-ı belâgat-nişârları pîrâyebahşâ-yı serlevha-i risâle rif'at ü ikbâl ve manżûme-i fesâhat-nişârları zuyürefzâ-yı dibâce-i denvânce-i câh ve iclâ eylemek

da'vāt-ı bedi'ul-viyānī bi-hulūs ser be ser sūy-ı kitābesine bārgāh-ı icābet kılındığı sebākında ma'ŕūz-ı ſenākār müstedim-i ıslāhat-djedeleridir ki bendeleri zāt-ı ma'ŕarifşar-ı sāmīleriniñ jzāh-ı metn medāyih-i cemile ve ifzāh-ı ferhunde-i feşāhat-ı celileleriyle tehdīb kavād-ı kavāyid āşār ve taqlīb-i evrāk-ı leyālī ve nehār ider hulūşkār ve işŖarlarında oldığımı işŖara ibtidār her bār mütenevvi-i zamīr-i ıslāhatnişarım iken sâbıkan defterhâne-i Ŗāmire kitābetinde olub pederinden müstaķil nan pāresi be her hāl muhafaza zımnında daħi emr-i cānibine idhāl olan ta'Ŗlimi ŖAli Efendi kullarınıñ der kadīm-i bende-i müstedŖilerine ta'Ŗalluķı derkār ve Ŗicābet ve vazŖiyātına lāzime-i şeyme-i ādemiyet idüb āşıkār ve muhtāc-ı Ŗināyet oldığı bedidār olub ma'Ŗiyyet-i veliyyü'n-na'Ŗmīye me'omüren ol cānib-i kabzımāl-ı Ŗādetim ve devletlü efendimiñ cūybār-ı Ŗināyetlerine dāhil-i ķarine cārī olacağı meczūm olmaķla dāŖire mekkār-ı mübāhede cūd-ı hātem-i şeb-djde mütēhammide ve mehāmid ve şıyānetiyle meftūn ve hurrem olması huşūsunda himem-i sāmīyeleri ezrākı ve şāyān ve sāye-i sāyebān nümünlarında mahmī kılınarak mesrūrü'l-cinān (yırtık) vesīle-i izhār-ı netāyic ihlās ve ibrāz-ı levāzım (yırtık) ledy-i şerefü'l-vuśul ber vech-i mütemennī ve mesŖul

7 a

Mümāileyh bendeleri Ŗayn-ı Ŗināyet-i Ŗaliyye ve lahza ne Ŗavātıf-ı seniyyeleriyle manzūr ve meşhūdını bu vecihle şāhsār-ı server-i bendegānī ve nihāl-i sidretü'l-müntehāya mevśul buyurulmaķ bābında.

Diyār-ı Rumda hālā münteşir olan tayfa nām varaķıñ dehānıñ eŖimmede ekşer halk mübtelā ve anıñla ba'Ŗzı emrāzınıñ indifāŖını müşāhede idüb dāŖimen emeler Ŗinde'l-etemmetü'l-müctehidīn rıdvānullāhi teŖālā Ŗaleyhim ecmaŖın kıllet ve keşretiniñ mütedāvil olan künbede hūrmetine delil ve kerāhetine sebīl var mıdır beyān buyrulub meşāb olalar **el-cevāb** ol evrākıñ kütüb-i fıķhiyye tayfen Ŗan tabķ tettebbuŖ olunub hūrmetine delil ve kerāhetine ile'l-ān zafer bulunmamışdır. SāŖir nebātāt gibidir huşūsā ki erbāb-ı ticāret ba'Ŗzı menāfiŖine muttaliŖ olub ķul men hārreme zīneta'l-lāhilletī ahrace'lŖibāde't-tayyibāt mine'r-rızķa da dāhil olmuşdur eşyāda ebāhin aslıdır Ŗillet mizāndır ķāde degildir ķāŖidesi umūra delīl hūrmetin iddiŖā idenden taleb olsun.

Ketebe'l-faķir Muħammed Behāyī gafera Ŗanhu

Žeyd ÖÖmer ve ileyh ešnā-i mušāḥabetde duḥān içmek hamr içmekden eşded iḥyānen hamr içmekde zarar yokdur dise Žeyde şerŖan ne lāzım gelür **el-cevāb** müsellemler olan ḥurmeti ḡatŖiyyü's-şevḡ olanı mübah olan duḥān üzre terciḥ itmez nefy-i zarar kelāmında hāzā kāfir olmuş teŖvıl zaŖife teşebbüŖ eyledim dahi iltifāt olunmayub tecdiḡ-i imān itdirilmek gerekdr imtināŖ iderim ḡatı vācib olur.

Muḥammed Behāḡ ḡafera Ŗanh

Žeydiñ rızḡı kesb ve saŖy ile muḡarrer olanlarıñ ziyāde olur mı beyān buyurula **el-cevāb** rızḡa kesb ve saŖy ile muḡarreden ziyāde olmaḡ muḥaldır ammā kesb ve saŖy itmedigi taḡdirce muḡarrer olandan ziyāde olur. **Keteb Ebu's-suŖūd** ḡāle ResŖullāḡ Ŗallallāhu Ŗaleyhi vesellem el-kesbü yezidi'l-māl velā yezidi'r-rızḡ ve tereke'l-kesb teyaḡrazu'l-māl velā yenḡusu'r-rızḡa ve kezālike't-tāŖat neẖidi'l-imān ve tereke't-tŖat ed-derecate velā teneffüŖü'l-imān Ŗadaḡa resŖullāḡ.

7 b

Bā nebiyye Ŗan müsvedde in zāde

Žāt-ı ebhet-i semāhat reŖfet āyātlarına derḡar olan Ŗubūdiyet-i kāmile-i Ŗādıḡānem iḡtizāsından nāŖı hemān devām-ı eyyām-ı Ŗömr ve devlet ü iḡballeri daŖavāt-ı hayriyet āyātı zuyūr-ı zamān-ı ḡaḡḡat beyānım olarak evḡāt-güzār ve riyāz-ı ḡuŖūŖiyyet-i intimāda ezhār-ı āmine ve intiẖār-ı Ŗācizānem zŖlāl-i kevşer mişāl ḡuŖn-i taŖattufā sutŖde ḡāyātları niẖān ve icrāsına dehān-küşāy iken bu defŖa maḡzān şeyme-i meḡāsin ve şime-i Ŗātıfetleri edillesi olarak tebrik-i ḡidmet meŖmŖre-i ḡākerānemi şāmil ferstāde-i süy-ı iḡbal-cŖyları ḡılınan keremnāme-i nāmḡleri resḡde-i dest-i tekriḡm ve mefād-ı iltifāt-ı bi-nāmi-i ḡarın zihn-i Ŗabd-i ḡadım olmaḡın bu mirŖat-ı meḡāsin ve sübhā-i Ŗālḡilerinde cilve-nümā-yı ḡuŖn-i sŖnŖḡı olan iltifāt-ı Ŗātıfet küŖteri ve nevāziş-i Ŗādıḡpverḡileri ve şāḡu's-şadr şāḡid-i ḡubŖ ve mār-ı ḡākerānem olarak telāmaŖnümā-yı farḡ-ı ebhet ve zuyūr-efzā-yı elvān iḡbāl ü Ŗāḡıbet olmaları daŖavātı tekrārı ārāyiş Ŗuhde-i istiḡrār ḡılındıḡı ifādesi vesḡle-i ibrāz ve ihlās ve ḡuŖūŖiyyetim olmuşdur. LedyŖ'l-vuŖŖl muḡāt Ŗilm-i dāverāneleri buyurulduḡda bundan böyle dahi bende-i ḡadım riyā Ŗadıdi ḡavāli-i ḡarım-i Ŗamım teveccŖhāt-ı kerim-i şamımḡilerinde kemākān ilḡā ve taḡḡir buyurulmaḡ bābında.

8 a

Şüret-i Ĥatt-ı Hümāyun Ra'uf Paşa Ĥazretlerine vārid olan

Niteki vezir-i a'Ŗzam sūtūde şeym ve vekil-i mutlak ve şadākat-i Ŗilm Mehmed Emin Ra'uf Paşasın

Seni selām-ı selāmet encām-ı şāhānemi teşrif eyledikten şoñra ma'Ŗlūmuñ ola ki selefiñ Ĥurşid Ahmed Paşanıñ ekşer evķātı taşra manısıblarında mürūr eylemiş olmakla ķavā'ıd-i saltanat-ı seniyyemden ġafil ve dā'ıresiniñ keşretinden nāşı ittibā'ınıñ lisanları ĥıfz ve tezyirlerinde zāhil olarak vech-i lāyıkıyla ĥareket-i ma'Ŗrifet olamadığından Ŗazli lāzım gelmiştir ve sen öteden berū me'ómur oldığıñ ĥidemātında ve ĥuşūsiyle birkaç sene defterdarğıñ müddetinde Ŗāķılān ve şadıkān ve ocaķlu ķullarımıñ Ŗulūfelerin cem'Ŗ ve tahşil ve beytū'lmal-ı müslimīni şıyānet ĥuşūsuna vücūhı eslāfıñı mutābık oldığıñ ve bundan böyle dahi umūr-ı saltanat-ı seniyyemde şadākat idecegin nezd-i ferd-i mülūkānemde müstahāķ olmakla vūkelā-yı devlet-i Ŗaliyyem miyānında bi'l-intihāb seni mühr-i hümāyunum i'Ŗtāsıyla vekālet-i mutlakā ĥidmetine ta'Ŗyın eyledim imdi göreyim seni zātında merkūz olan cevher-i rüşd rü'yet ve kār-ı āġāhı ve fetānet-i müntehāsıyla kaffe-i mehām-ı devlet ile metā'Ŗ ve meskenene-i āsitāne-i sa'Ŗādetim meşālīñinde Ŗāķılān ve muķtedirāne ve vedī'Ŗa-i cenāb-ı kibriyā olan fuķarā ve ra'Ŗiyet ĥaķlarında şefķat eylemek üzre saña her vecihle ruķsāt ve istiklāl ve bir meşhur-ı ita'Ŗat bizżat taraf-ı hümāyunuma ita'Ŗat olmakla vūkelā-yı devlet ve ĥademe saltanat-ı seniyyemde şadākat ve ġayret idenleri taltif ve ĥilāf-ı rızā (...) te'Ŗdīb ve cümleye lāyıkıyla mu'Ŗamele ideler.

8 b

Ve te'Ŗmiyeti sa'Ŗy ve ġayret ve rikāb-ı hümāyunuma Ŗarz ve i'Ŗlāmı muķtażı ĥuşūsları Ŗarz ve i'Ŗlām idüb umūr-ı mühimme-i devlet-i Ŗaliyyem ve meşālīñ-i Ŗibādullāh bir maşlahat-ı kebīr ķalmasına şarf-ı sa'Ŗy ķılsın ve ķabūl eylesin her kim ki deyn ve her ĥidmetinde saña şarf-ı ĥulūs ile mu'Ŗāvenet eyler Ĥaķ Te'Ŗālā dāreynde tahriir ve mes'Ŗūd eyleye āmin. Sene 230 (...) ŖAbdullah Paşa der müddet-i mīrāhor-ı evvelī paşa

Cenāb-ı mūkkermū'l-eyyām ve's-şuhūr ve müceddidū'l-ezhān ve'd-dehūr nüzhet-i zāt-ı Ŗani'l-mu'Ŗāyib ve'l-ķuşūr işbu sāl-i meymenet şimāli ĥaķ eĥaķķ-ı Ŗālīleinde bādi-i envā'Ŗ ihtiyāc ve sürūr ve bā'Ŗi's-i inbisāt ve ĥubūr eyleyüb niķesini a'Ŗvām-ı zuyūr-ārā-yı müstenidkārī ve revnaķ-endāz-ı merkez-i iclāl ve meķārim-şi'Ŗārı olarak

debdebe-i şān şükūh-ı sāmīleri raŖb-efgen kılub düşmenān ve tantana-i tabl mesķūt ve iķballeri āvāzegīr sāha-i gūn ü mekān olmak daŖavātı merfūŖ icābetgāh cenāb-ı ız rū yezdān (yırtık) sebāķında.

9 a

Mekke-i mūkerreme mūcāvirlerinden bāŖiŖ-i raķīme-i maħbūsīme El-Ĥarīm Efendi bu defŖa li'ecli'l-eyyām ol tarafa rū berāh Ŗazm ve teveccūh itmekle sūy-ı saŖādetlerine dāŖir ve emr-i zehābına mütēdāŖir vāķiŖ olan kāffe-i ĥusūsāt tesevvübātında iķtizā iden muŖāvenāt-ı kāmile-i mūrūvvet-ŖiŖārının icrā ve یشāl vesāŖilinin ikmāliyle isticlāb-ı daŖavāt-ı ĥayriye-i mergūbelerine mażharīleri meŖmūli taŖmīķa-i suŖālının tavlāt-ı veŖīķa taħrīr ve tesyīrine bādī olmuşdur. Bu muķūle mūcāvirin-i maŖād terĥin ĥaķlarında bī-dirig olacaķ iltifāt miyāĥ-ı nevāzīleri bi'l-vuŖul muķtezā-yı Ŗeyme-i mūrūvvetŖiŖārīleri idi. Ĥusūsān bir minvāl-i muĥarrer efendi-i mūmāileyhiñ emr-i zehābına dāŖir ve sāŖir ĥusūsāt-ı muķtaziyesine muŖāvenet ve mużāheretkārīye mūbāderet eylemeñiz meŖmūl her ĥalde fermān.

Bālā-nişin eveng-i ĥāñ

Vālā feşān mesned-i ilĥāñ

MerbiŖ nişin o reng-i ĥāñ

Pīrāye-baĥş mesned-i ilĥāñ

Encūmen-efrūz dūdmān-ı ĥāñ

Ŗıllm efrāz ŖarŖa-i fermān-ı dāñ

Fāris-i meydān ŖemāŖat ü cenk engizi

Ŗādet-i beldān velāyet-i Cengizi⁶

9 b

⁶ Vezin bozuktur.

Cünūnumdan benim de muḥabbet idersem minnetim vardır

Seniñ dārū'ş-şifā-yı ḥasretiñ dīvānesiz olmaz

Ẓāt-ı mekārīm āyāt-ı reʿfīleri hemişe ẓır-i kāşāne-i Ōāfiyet ve iḳbāl ve edīke-nişin-i saŌādet ve iclāl ve kāffe-i umūr-ı Ōālilerinde muvaffaḳ tevfiḳ-i ḥāzreti zū'l-celāl olmaları daŌvātı tḳdīm-i bārgāh-ı cenāb-ı rabbū'l-müteŌāl ḳılındığı ḥitāmında nümāyende-i muḥlis-i hulūs iştimalleridir ki ez ḳadīm cenāb-ı mürüvvet-meŌāb Ōatūfetlerine derkār olan hulūs u nā-maḥsūsumuz iḳtizāsı nihādū'l-bālbi-hulūsu'l-bāleškār-ı meḥāmid ü şenālarıyla sübhā-şümār evḳāt-ı ezmān ve teŷyid-i mebāni hulūs-ı Ōācizānem reftārında Ōariḳa-i muḥabbet farizamız terḳimine dīde-i devr-engizāne iken bu defŌa baŌzı ḥusūsāt-ı çākerānemi ḥāvı olan şüb-ı şevābnümā-yı cenāb-ı Ḥāzreti vekāletpenāhiye olan birtaḳım Ōarz-ı ḥāl-i bendegānemiñ taḳdīm-i ḥācet-revā-yı veliyyü'naŌimleri ḳılınması niyāzı vesīle-i ibrāz hulūs-ı şıdḳ iḳtişām-ı şihḥat olmuşdur ledy-i şerefü'l-vuşul muŌḥāt-ı Ōilm-i devletleri buyurulduḳda bundan böyle daḥi cenāb-ı ihlāşkārı ümidvār olduğım ḥüsn-i teveccühāt mekārīm-i āyāt- revāḳileriyle vāyedār buyurulmaḳ mutavaşşıt şeyme-i mürüvvetleridir.

Tāriḥ-i velādet ŌAli Efendi

Ḳudsiyān-ı Ōālem Ōuluvv-i yek-fitend tāriheş

Er ŌAtāŌullāh ŌAli ḳād-i āmedest

Her ki hem nām ŌAli Ōali neḳād seyyid est

Her ki hem nām Muḥammed şed saŌid ḡālib est

Kelām-ı İmām-ı ŞāfiŌi felā lā eşŌar bi'l-ŌimāŌi yeẓdir leküntü'l-Ōavam eşŌara min lebidi

10 a

Hemişē pertev-endāz beytū'ş-şeref iḳbāl-i devlet ve zuyūr-sāz-ı kāşāne-i iclāl ve ebhemet olmaları daŌavātıyla maŌrūz bende-i raḳıḳ-i maḳrūzāneleridir ki ez-ḳadīm şüb-ı şevābnümā-yı kerimilerine muhtaş olan hulūs-ı raḳb ḥusūsuna müterettib olduğı vecihle (...) eyyām-ı Ōömr ü devlet ve tezāyüdi-i şān-ı şükūh ebhemetleri daŌavāt-ı icābet āyātıyla sübhā-şümār idüğimi ḥākpāy-ı veliyyü'n-naŌimlerine Ōarz ce işŌār ile meŌlūf olduğımı meḥāsin-i teveccühāt müşirlerini istiḳrāra zerīŌa cūy-ı terfiyet ve

intiẓār iken mücerred ferd-i Ŗācizānemde derkār olan hūsn-i teveccūh-i seniyyeleri āsārı olarak min ğayrı istiḥkākın bu defŖa muḥavvel Ŗuhde-i çākerānem olan hidmetiñ tebrik ve fehmiyetini ḥāvi ferstāde ve irsāl buyrulan iḥsān-nāme-i sāmileri innā mülātib-i taŖzīm olub bu vecihle merāsım-bende-nevāzı ve nehbetine riŖāyet buyurmaları ser-iftihārımı berāberī-i tertān-i semā ve bundan böyle daḥi Ŗubūdiyet-i qadimemde pā ber cā iderek teşekkür-i Ŗināyet seniyyeleri mevzuŖunda işbu Ŗariẓa-i çākerānmi terqim ve imlā ve taqdim ḥākpāy-i devlet-i iḥtivāyeleri kılinmıřdır. Ledy-i şerefü'l-Ŗusūl meşhūdum olan hūsn-i teveccūh ve Ŗināyet veliyyü'n-naŖmileri fīmā baŖd daḥi ḥaqq-ı çākerānemde derkār ve ber qārār buyurulmağ bābında fermān.

(...) şerefde müttekā-pirā-yı iḳāmet olan zamirḥāne-i Ŗāmire nāzır-ı sābıq Ŗināyetlü Ŗatūfetlü reŖfetlü Seyyid Eş-Şeyḥ ŖAtāullah Efendi Ḥazretleriniñ şüb-ı (...)

10 b

BāŖiś-i mebāhet dāreyn ve meveddet-i selāmet kevneynim olan cenāb-ı ferāšet-i şerife ḥark-i hūsn-i rūŖyet oldıĝını ḥāvi ferstāde buyrulan mektub-ı letāfet-üslub ve hediye-i merĝubları mevşul ve miŖel-i münifine ittılāŖ-ı muḥibbānemiz meşmūl olub muḥteviyet-i sāmimiye maḥşul olmuřdur. Bundan böyle daḥi hidmet-i şerife-i mütevekkilemizi hūsn-i edā šalāt ve šalāḥ-ı Ŗaciz irtisāmımızı ḥuzūr-ı lāmiŖü'n-nūr Cenāb-ı celil-i Ḥudā ve şefiŖ-i rüz-ı cezā aĝniye Ḥazreti Muḥammed Muṣṭafā ŖAleyhi šalavātullāḥ vesselāma ez kāhyā efendimize Ŗarz ve imā vech-i Ŗācizānemizde şefaŖat-i Ŗuẓmāları ricā ve terḥiś ve taḥiyyānemizi āl ve aśḥāb ve girāḥ-ı rıdvānullāḥi teŖālā Ŗaleyhim ecmaŖın efendilerimize ifāde ve ifā buyurmaları istirḥāmıyla işbu nemika-i muḥāleşet iḥtivā taḥrır ve imlā ve hediyemiz olan kılan qadar derūnuna mevzūŖan baŖş ve isrā olmuřdur. BaŖd ez in her mahlaś-ı bi-cerāları mürüvvet-nāmeleri irsāliyle yād ve teferrücu'l-miḳdād buyurmaları aĝır ve emsāl-i Ŗācizānemizdir.

11 a

Bir müddetden berü qapu kethūdamız olan saŖādetlü Aḥmed Efendi bendeleriniñ baŖzı esbāba mebnı hidmet-i mezkūremizden infikākı içāb itmekle vāqiŖ olan ḥuśuşāt-ı Ŗācizānemiñ idāresi ḥālā qapu kethūdası Ŗatūfetlü Necib Efendi bendeleriniñ Ŗuhde-i idāresine ḥavāle ve tefviẓ buyurulub bu kıllarına qapu kethūdası naşb ve taŖyın buyurularağ vāqiŖ olan mevādd-ı Ŗācizānemiñ hūsn-i

idāresi huşûsuna irāde-i seniyyeleri maşrûf buyurulması teferruâtıyla Ŗarz-ı hāl-i hadd-i iŖtimāl-i çākerānem tahrîrine ibtidā ve taqđım hākpāy-i devletķararları kılındı. Ledyü'l-vuşûl ber vech-i niyāz çākeri huşûsāt-ı Ŗācizānemiñ idāresi mūcibince ķullarına ihāle ve şifāhen dahi lāzım gelen idāre-i sāmīlerini idāre buyurulub ķadīmi meŖlūf olduđım hūsn-i teveccūhāt meķārim-i āyāt-ı varaķileri kırķ biñ (...) derķār vazŖ-ı Ŗācizānemde eczā-yı şāhābet ve duŖā-yı hayriyemize raŖiyyet buyrularaķ kemterlerini mahtūn ve mūsār buyurulmaķ bābında ve her hālde emr ve fermān.

Ŗteden berü cenāb-ı şeriflerine derķār olan meyl ve meveddetim iķtizāsı üzre her bār zıkr cümle ve etvār pesendīdeleri tezkār kılınmaķ üzre iken bu defŖa şüb-ı hālīşānemizi minvāl zımnında mürvveten irsāl buyrulan şıķķa-i rifādātım ise vārid ve vāsıl olub ibrāz buyrulan ihlās-ı kāmīleleri mūcib-i mahżūżiyetimiz olmuşdur hemān cenāb-ı mevlā-yı müteŖāl hāzretleri ķarīn-i mekz ve şeref idüb merkūz-ı zamirleri olan maķāşıdların rehīn-i tevķiŖa ile bir vaķŖa-i dilhāh ķarīn-i huşûl eylemesini duŖā-yı beyāñı ve suŖāl-i hatr-ı şerifleri sebāķında şıķķa-i mecdi tahrîrine ibtidār kılınmışdır. Ledyü'l-Ŗuşûl ber vech-i muharrer maŖlumuñuz olduķda bu tevcihle dahi taraf-ı hālethānemizi duŖā-i hayrlarından ferāmūş itmeleri meŖmūlümüzdür.

11 b

Hemvāre mesned-nişīn dīvānhāne-i iķbāl der vaķŖa tırāz ser hāķķa-i şadr-ı iclāl olmaları ve daŖavātıbi-hulūşü'l-bāl edā ve ikmāl kılındıđı hilālinde maŖrūz-bende-i şārīķü'l-maķalleridir ki mine'l-ķadīm cenāb-ı Ŗināyet āyāt-ı āşīfānelerine merbūt olan sıdķ ve hālās tūbet-i hāblü'l-metīn lāzıme-i Ŗubūdiyetim muķtezāsınca leyl ü nehār lāzıme-i zimmet-i çākerānem olan tezāyüd-i ŖŖmr ve iķballeri daŖavātından yek-dem hālī olmadıđımı Ŗarz ve beyāna raşad-cū ve nigehtār iken dergāh-ı muŖallā yeñiçeri ocađı tavr-ı tācīlerinden hāfiż ŖAbdullah Ağa ķulları bir muķtezā-yı vaķt ve hāl müddet-i vāfire ol tarafda iķāmet itmek ise de āsitāne-i devlet-i āşiyāneye vürüdi devr-i huşûşī min külli'l-vücūh münūt izn-i müşīrīleri olan mevāddan idüđi bedīdār olduđından merķūm ķullarının DersāŖādete vürüdi iznini hāvi yed-i çākerānemden bir ķıttŖa emirnāme-i sāmīleri iŖtā buyurulmaķla bendeleriniñ fark-ı Ŗabīdāneme resīde-i intāķ āsumān-server ve celāl buyurulmaķ niyāzını hāvi ve hāşşaten icrā-yı merāsım-i Ŗubūdiyet ve ifā-yı levāzım raķītim ve tecdīd-i ķabāle-i huşûşiyetim hāvi Ŗariża-i şenā farīża-i bendegānem tahrīr-i ibtdār ve merfuŖ-ı pişegāh-ı devlet-ķararları

kılındığı. Ledy-i es'adü'l-vu'sül keyfiyet-i ma'ölüm-ı Őināyet mülāzımları buyurulduķda is'Őāf-ı niyāz-ı ĉākerānemle mūrūr ve ĥandān buyurulur ba'Őd ez ĭn daĥi ĥūsn-i teveccūhāt mekārim-i āyāt-ı vezirāneleri ĥaķķ-ı Őabĭdānemde irzānı buyurulmaķ bābında ve her ĥalde.

Ėarabekirden Bař Mısrĭ her vech bā sefk Tekfurtağı bendistanından ĥavāleten ma'Őruf üĉ kıt'Őa defter mūcibince alacağı olan 337 ġuruřuñ e'snaf-ı ĉavuş ma'Őrifetiyle istiĥsāl ve bu tarafına sür'Őat-i āsitāne mezĭd-i i'Őtinā ve ġayret olunması bundan muķaddemce taraf-ı sa'Őādetiñize taĥrĭr ve iř'Őār olunmuřdur. řimdiye deġin vūrūdı melĥūř iken aķĉe řöyle tursun bu āna ķadar bir ĥaber ve eřeri daĥi řuhūr itmedigi bā'Őiř-i istiķrāz olmuřdur. Meblaġ-ı mezkūrūñ va'Ődesi mūrūr itmiř ve sāl geĉer ki maĥsūb olunmuř olduġından behemeĥal peźirinde-i (...) lāzım gelmiř olan iřbu raķam-ı mezbūre ĭrād vaķti mūcib-i ĥālātdan mūbā'Őadet birle źikr olan meblağı serĭŐan ve Őācilen ĉavuş ma'Őrifetine taĥřĭl-i vĭrān aķdem irsāl ve tavřĭle mezĭd sa'Őy-i himmet ve dāvāsında imtinā'Ő ider olduġım ĥaberini iř'Őāra beźl-i mūkennen eylemegin matlūb-ı muĥibbānemizdir.

12 a

Hemvāre müstedām-ı Őömr ve řerefde ber ķārār olmaları da'Őavātıyla inhā-i muĥibbānemizdir ki šūb-ı řerĭfiñ yine ķadımı ve řamımı derķār olan mūrhr ve meveddetimiz iķtizāsı üzre hemān ez-kār-ı cemĭle ve etvār-ı pesendĭde tekrar olunmaķda iduġı ve cenāb-ı ma'Őrifetleriyle bĭ-nihāde olan rābĭta-i ķaviyemiz lāzımesince istifsār hatt-ı řerĭfleri sebāķında ĉünd kıt'Őa muĥabbetnāme irsāl olunmuř ise de cevabları řuhūr itmediginden ĥuźurdan ĥurūc itdigimiz taraflarına źāhib olunur ammā bir cihetle teřebbūř daĥi bulurdum su'āl olunurdu řūkr ile ũlfet-i ķaviyeleri dekār olduġundan aĥbablar ĥatra gelmez ĥūlyāsiyla mektub taĥrĭr buyurulmadıġına bahane bulunmaz hemān Őāķıbet olmaları du'Őāları tekrarı ve mūcerred su'āl hatt-ı mūrūvvetleri sebāķında řıķķa taĥrĭrine ibtidār kılındı. Vu'sülünde ber vech-i muĥarrer ma'Őlüm-ı mūrūvvetleri buyrulduķda bundan böyle tarafımızı ĥatırřeriflerinden iĥrāc-ı bĭ-Őademi me'omuldür.

Müteveffā Maĥmud Beg kātibi ĥāceġān-ı dĭvān-ı ĥümāyun salyāneciler kātibi ŐAli Efendi bendeleriniñ ber vech-i iltizām 1235 senesine maĥsūben Őuhdesinde olan cem'Őan livā-i Ĥamid muķāta'Őası bedel-i iltizāmından ġayr ez taĥřĭl ve tenzĭl-i ķuřūr kılan 1124 ġuruř menķūl Tekeli oġlı ĭbrāhimiñ taĥřĭl olunmaķda olan baķāyā ve

zemmāyetinden kendüye teódiye olunmak bābında cenāb-ı müşirlerine hitāben sādır olan emr-i Óālī çuqadarınıñ Óalā kavlı mübāşeretle beht ve tisyār olunmakla meblağ-ı mezkūruñ zimemāt-ı merķūmeden sürÓat-i tahşıl ve teódiyesi ħuşūsuna iktizā iden himmet-i dāverīleri maÓrūf buyurulmak beyānesiyle Óarz-ı ihlās ve ihtisāsım olmuşdur. MaÓlum-ı Óālīleri baÓıd oldığı vecihle efendi-i mūmāileyh kulları ihtiyār ve pır-i fāñj ve maÓzūr olub ol vecihle Óināyāb-ı düsturlarına sezāvār olmaqla meblağ-ı mezbūruñ sürÓat-i irsāl ve dest-i ħālī temenniyetkerde-i çākerī idügi. Muĥāt Óilm-i Óālīleri buyrulduķda ber vech-i mültemis himmet ve çuqadar merķūm kullarınıñ daĥi hitām-ı umūr-ı meómüresiyle serīÓan Óavd ve inhirāfı ħuşūsuna mezīd-i Óināyet buyurmaları bābında emr ve fermān.

12 b

Žāt-ı reófetsimāt-ı selhu'l-āyāt-ı dest-idārānelerine muĥtaśś olan Óubūdiyet-i šadāķat-i mesālīān-ı çākerāneme her fāhimesince hemīşe lisān-ı ħuşūsiye neşĥ-i esniye-i behiyye-i dāverī ve edÓiye-i hayriye-i ĥāzret-i vārid menķabetlerine mūnĥasır ve merkūme ve neyyir-i meĥāsin-i tevçihāt-ı seniyyeleri ufķ-ı aĥla nevāzīden lemÓa fūrūz olarak ĥars ve āfiyet veliyyu'n-niÓamānelerinin rūze-i teraķķub ve intižāmdan hafđi bahşi bir vezīne çeşmekeşi arzu ve iştiyāk iken bu defÓa tebriķ ĥidmet-i meómüre-i çākerānemi Óināyet buyurulan munūt-ı fitennāme-i sāmīleri ber diķķat şeref ķurbünde enmil berā-yı vūrūd ve rahāmīn-i letāfet rehininde mūnderic herli-i iltifāt-ı behiyye ve taşavvurāt-ı nevāir-i nişān-ı seniyyeleri zıb-i iķtirānı gülcīne-i šādirī ve sürūr-ı ħuşūsiye teĥavvur-ı çākerānem olmağla heman cenāb-ı ĥāzret-i perverdigār zāt-ı meālī diriyetlerin burcu'ş-şeref-i Óārifinde her mea virķarār ve kāffe-i umūr-ı meóālī mevfūr-ı veliyyu'n-nuÓmānelerinde tevfiķāt-ı ilāhiyyesi rehnerri derķār eylemek duÓāları šubĥ ve sāyede tizķār ķılınmaķda idüğü ifādesiyle tahķīm asayış ħuşūsu siyāķından alā tariķihī ehl-i ĥicāz arıza-i şeref berānem terkīm ve imlā ve terfiÓ-i pişgāĥ-ı reófet iktişāĥları ķılındı. Ledyü'l-Óadde'l-vuśul muĥāt-ı Óilm-i ālīleri buyrulduķda ümid vār olmağičün müsālīmās-ı teveccühāt- meķārimsimātları bundan böyle daĥi fereha iĥtisabķāride derĥisān ve ol vechile çākerleri muĥavvel olduķlarından buyurulmak bābında emr ve fermān

13 a

Şüret-i tezkere-i mevlid Óan ihtirāÓ Lebīb Efendi

Devletlü Óināyetlü Óatūfetlü velñiÓmetim efendim ĥazretleri Hālet Efendi Ĥazretlerine

BaÓd ez Óaşķ niyāz maÓrüz-ı dāÓiyānemizdir ki işbu şalı günü baÓde'ž-žuhur bāÓiś- i āferiniş vālid-i mevlūd bādiÓ-i ārāyiş çerh-i kebūdÓünvān-ı sernāme-i menşür-ı hilķat imzā-nüvīs risāle-i buÓšet nokta-i perkār dāÓire-i imkān medād dāÓire-i dñ ü ģmān celle teÓālā Óaleyhi ve sellem efendimiz ĥazretleriniñ mübārek menķabe-i mevlid-i Óālĳleriniñ ber muÓtād kıraÓet-i muşammem olmaķla bezm-i behişt āsāde bahşāyiş-i ilāhī buyrulan naÓm-i füyüz-ı nā-mütenāhiden sāye-irūĥāniye-i ehlullahda ĥiśse-yāb olmaları bābında yevm-i meżkurda dergāh-ı şerīfi teşrifleri niyāzdervişānemizdir efendim.

Ed-dāÓĳ Eş-Şeyh kudretallāhu ĥārimü'l-Óāsr dergāh-ı ğalata

Devletlü Óatūfetlü semāhatü efendim ĥazretleri

BaÓd ez Óaşķ-niyā maÓrüz-ı dāÓiyānemizdir ki işbu şalı günü baÓde'ž-žuhr cenāb-ı ser-çeşme-i āb-ı ĥayvān-ı ĥayat vücut menbaÓ-ı benāmiÓ-i melekūt-i şuhūd maķsem envār-ı esrār hilķat-i evvelĳn-i halk ve āhirĳn-i biÓšet hülāsa-i ĥānedān hullet-i ĥabĳb-i ĥazreti Óizzet-i Óaliyyü't-taĥiyyet efendimiz ĥazretleriniñ menķabe-i mevlid-i saÓādetleriniñ kıraÓeti muşammem olmaķla ol meclis-i kürüb-i āñide tāliÓ olan şümūs-ı ufķ-ı füyüzāt-ı ilāhiyeden iķtibās-ı envār-ı rūĥāniyet ve sāye-i ĥazreti pırde ĥiśsemend etvār-ı saÓādet olmaları bābında diķķat-i meżkürede dergāh-ı şerīfi teşrifleri niyāz ve dervişānımızdır efendim.

SaÓādetlü semāhatlü efendim ĥazretleri

BaÓd ez Óaşķ niyāz-münhā-yı Óācizānemizdir ki işbu şalı gün baÓde'ž-žuhr Ğalatalu loncası dergāhında cenāb-ı sipehsālar enbiyā ve resul taķşım-i envār-ı vüçüd cüzÓ ve küll Óaleyhiśśalātü vesselām efendimiz ĥazretleriniñ mübārek menķabe-i mevlid-i saÓādetleriniñ kıraÓeti muşammem olduğından yevm-i meżkura teşrifleri niyāz ve aÓyānemizdir efendim.

13 b

Ĥālen trāblıcada nā'ibü's-şürü'ü's-şerif olan filan efendi ŗenāverleri zātında kār āşınā olan bir zāt-ı ĥaqqāniyet semāt olduğından ĥaqq-ı dā'iyānesinde merāsım-i ri'āyetkārileri derkār olub ancak mūmāileyhiñ ŗenāverleriyle daĥi ũlfet ve tereddüdi ĥasebiyle vaqq-ı Őibādete olan ĥuśūśātına tezāyüdi ĥüsn-i ĥimmet ve mu'āvenetleri başkaca niyāz-ı maĥśūśam olmaqla rekiz-i fıtrat-ı zātiyeleri olan merāsım kıadr-dānı vecihle levāzım-ı ĥamiyetkārı ve i'ānet sāzınıñ iķāsına ĥimmet buyurmaları tevķi'ı-i vesile-i Őarz ĥulūs-ı maĥśūśum olmuşdur. Ledy-i es'ādü'l-vuśul ber vech-i müntehā ĥimmet-i fāzılāneleri iķāsıyla ŗenāver-mesnedçileri kıarın-i muĥteviyetim lā-yuĥşal buyurulmaķ ve inne şey'oen meķārim-i iĥtivāleridir.

Elimizden ne gelür ĥayır du'ādan ĥayrı

Tāriĥ-i āhur der Beşiktaş

Şehenşāĥ-ı cihān-ı sultān Maĥmud Ĥan-ı ŐAdlķim

Fartıl-i ĥāĥını emr-i ĥümāyun idüb maķĥūr

Binā innemā lafż bā dilā mısra'ı-ı tāriĥ

Biñ iki yüz otuz dörtde müceddid oldı ĥās-ı āhur

14 a

İmzānāme-i ĥümāyunda bu vecihle yazılub müĥr urulmaz meker ibtidā şulĥ ve müsālemede temessük ve send olmaķ içün taĥrır ve i'otā olunan Őahidnāme-i ĥümāyun siyah mürekkebi ile müĥr urulub ve ĥazıne-i Őāmirede bir latif vaķife üzerine çatma işleme vadır ĥāyetle a'olādır andan kise yapılır altun olmaķ üzre kıozaķ bağlanub üzerine kıırmızı bal mumuyla tekrar temĥır olunmaķ mü'ālece ve müsālemede taĥrır olunan nāme-i ĥümāyun ĥimmet-i muķarreretiñ kıā'idesi külliye mer'ıye müsteniddir.

Hind Pādişahlarına

Şāĥ-ı ŐAceme

Mekke-i

Mükerreme

Çatma kıatife muraśśa'ı Mişlehü

Şeriflerine

kıozaķ ile ĥönderilür

Yeşil atlasdan kise ve altun kıozaķ ib'ād olunur

Tatar Hanlarına	Beç kralına	Leh Kralına
Qırmızı atlasdan kise ve	Serāser kiseli altun qozak	Mişlehū
altun qozak ile gönderilür	ile irsāl olunur	
Papaya	Macar qalına	Venedik Beglerine
Mişlehū	Atlas kise gümüş qozak	Serāser kise altun qozak
	iledir	iledir
İspanya kralına	Franca Pādişāhına	Portakal kralına
Mişlehū	Mişlehū	Mişlehū
Moskov Kralına	Boğdan ve Eflak Beglerine	
Mişlehū	Bezekli gāhi kisesiz irsāl	
	olunur	

Pādişāh tarafından giden evāmirde Erdel voyvodası Bartilyoroz tarafından giden mekātibde kral deyu tahrir olunur. ŐAcem şāhına beyaz atlas kisedir lākin mektubuñ qaddine göre ya şalkı oyukdan qozalağı altun olmalıdır ya şemŐi dibādan olmağ üzre qāŐidedir hanlara bu qāŐide üzredir mektub qapağında bu minvāl üzre tahrir olunur.

Bilā mişleyn kesr ü cem zübde-i serir araya mülk-i ŐAcem-i Őālī hāzreti šāmī rütbet-i (...) qabāb-ı şāh-ı vālā cāh-ı muŐallā destgāh-ı saltanat benāh hāzreleriniñ mühre-i saŐadet-medārları.

14 b

Şüb-ı şevabnümā-yı Őālīlerine derkār olan ihlās ve ihtisās-ı šāmīmī derce-i kıyāsdan bīrūn olmaqla dāŐimū'l-ezmān duŐā-yı irtifā-yı rüz-ı saŐd efzūn ŐŐmr ü iqballeriyle demgüzār ve tulūŐ-ı hurşid cāh u iclallerine çeşm āşinā efŐa intizarda iken buradan saŐd iqtirān sātıŐ-ı muqtezā-yı ehliyet hidādād-ı hāqqāniyet vālāları üzre silāhdāri-i hāzreti rūh-ı Őālem şevket-meŐāb-ı aŐzam rütbe-i celīlesiyle müşerref ve mütebāhī ve işbu hidmet-i seniyye-i hayriye Őuhde-i vālālarına ihāle buyuruldığı sāmiŐa-res iškān-ı huluşverī olduğda derecesine mütebehhic ve mesrūr ve mālīk gencūr-ı hūbūr olduğımızı şüb-ı vālālarına tahrir ve jīmā ve lāzıme-i tebrik cāh-ı kerīmāneleri ifā iderek tecdid ve sāŐil-i ihlās mesnedim hayırhāhı netice-i efkār-ı huluşkārı olduğından hāsşaten qāŐime-i huld şafāheme-i šenāverānemiz tahrir ve bendegāh lāzımu't-tevkir-i vālālarına itāre ve tesyir kılınmışdır inşaallāhu teŐālā led-yi esŐadū'l-vuşul āt-ı

Óālîlerine mahsûs ve rûz be rûz nümâ-peźîr olması mübrehen ve menşûs olan intimâ ve hulûsumuz derece-i kıyâsdan efzûn ve dâôimâ duÓâ-yı muvaffâkat ve teveccüh-i şamîm-i suhûlet umûr-ı ehemmiyet olanları evrâd-ı muvażżafe-i muhliş-i hâķîkat maķrunları kılındığı Óaks-peźîr-i mekrârim meşhunları buyurulduķda baÓd ez ĩn cânib-i muhliş veyâ mecâniblerin tevçihât-ı şamîmiyelerinden hissedâr ve mekrârimnâmeleriyle mażhar-müsâr buyurmaları vâbeste-i şeyme-i Óaliyyeleridir.

Eżhara men şurûķu's-şems ve ve ķat zekâ ve cûden ferihâ ve cemîÓ ulûmda mütefennin olduğı ebhera min muziyyü'l-esemdir.

15 a

FâÓilâtün/ FâÓilâtün/ FâÓilâtün/ FâÓilün

Dil-i şikeste-i Óaşķıñ ki kırķ bir nesi var

Virdim ol dil-i şikeste görsün içinde özri var

Deş-i hâyretle hemân güher görüdü görilen

Râh-ı Óaşķıñ görünür bir izi yok çün sözi var

Feyz u bastı bu yoluñ der pey olur birbirine

Her rûzuñ bir yoķuşı her yoķuşuñ bir düzi var

Ķadri Óindimde şovuk sözli leb-i hûbânıñ

Şan ki yâķut-ı bahâdârdır ammâ yüzi var

Serîr-i seyle saña âşüfte-i şahrâsı heves

Ķaçma Óaşķıķlarınıñ kuvvetiyle kübrâ-yı ķuzı var

Şanaşun şirete uymaz dime her çin cebin

Nağş-ı miróata ilişme baķ anıñ iç yüzi var

Şoñı her tār-ı ğamıñ feyz-i şafādır perde

ÓĀlem tesellide her giceniñ gündüzi var

Rişte-i nażma hız kaçara ki dizdim sebebi

ÓAğd-i güher gibi bir zāt-ı güziniñ sözi var

Mürğ-i dil dām-ı ser-i zülfüne bend olmuşiken

Kaşca cānımdan o şahbāz-ı zekāhın gözi var

FāÓilātün/ FāÓilātün/ FāÓilātün/ FāÓilün

ÓĀlemi devr itse de perkār āsā pāy-ı dil

Merkez-i tenhā-yı vahdetdir yine mevāsı dil

Kuvvet-i kalb ü Óuluvv-i himmet olsa pāl ü per

Kāf kurb-ı Kudse dek pervāz ider Óinkışār-ı dil

Dāmeninde kaldı siyah hürd-i fersüde pā

Dest-ābād taḥayyüрдür baña pehnās-ı dil

Faśl-ı dārü'l-każā-i maḥşerde vābestedir

Zülf-i cānā ğamla pıçāpiç olan daŖvāsı dil

Zülf-i yāre bağlanub ıaldıñ beni fāş eylediñ

Oldıñ ey nāvenke serrişte-i sevdāsı dil

Ĥatt-ı mezkūr mevādnāme-i imrār-ı Ŗaşķa

Noķta-i hāliñde hālā mesttir maŖnā-yı dil

Naşb-ı Ŗaynım tūtyāsı hākpāy-ı pırdır intizārımda

Küşād-ı çeşm-i nābniyā-yı dil

Pāy Ŗıyş ü nūşa tış-i zehr olur pāresi

Münkesirken bezm-i zevķe varsa da minyās-ı dil

BaŖd şūrī hāŖil-i ķurb şuhūd olmaz baña

Olsa pertev-i dūrbın enżār hod peymā-yı dil

15 b

ŖAn teŖālā iş bu māh-ı RebīŖul-Evveliñ

Žāt-ı bendesi müslümanları hemişe žīb āver mesned-i Ŗızz ü iķbāl ve kāffe-i mühimm-i seniyyeleri müdāfaŖa füyüzāt ve rehbü'l-māl olmak daŖvā-yı teŖdiye ve ikmāl-i tesriŖi halāsetleri nümā-bende-i hulūs-ı istimalleridir ki şüb-ı vālā taķbıl-i meķārim eyyamlarına mevħıbe-i seniyye-i yezdāñi va Ŗtiyye-i behiyye-i cenāb-ı sübhāñi olan ķābiliyet-i istiŖdād-ı māderzād muķtezāsından nāşī hāķ müstahāķķ-ı kerīmānelerinde āftāb gibi fūrüz iŖtāf-ı cihanbāñi pertevrız olup ķadr-i menzeletleri terķim-i tesriŖāt-ı hümāyun hidmet-i celīlesi Ŗuhde-i devletlerine taķvız ve tevdīŖ ve

tevcih ve ihsan buyurulduğu hayr-ı behcet eŖeri güş-ı zer hâliŖânem olduğu Ŗenâkâr-ı bî-mîrâlarına kemâliyle iftirâh-ı derûn mahsûd olmağın cenâb-ı tebârek ve muŖâŖametleri bu rûtbe-i sâmiyelerin hâkka ruhlarında münîmîn ve mesŖûd eyyâm u mesâ Ŗizz ü rifŖatların yevmen fe yevmen mütezâyid ve maŖdûd eylemek duŖâları yâd ve tezkâr kılinmağda idüğü beyân ve mücerred mesned-i vâlâlarını tebrik ve tehiyyesi mevzuŖunda işbu kıâŖime-i vâlâ raqamğır-i imlâ ve ferstâde-i nâdi-i vâlâları kılandı sen keyfiyet-i hülûsum maŖlûm-ı reŖfet-melzumları buyurulduğu baŖdemâ daği cânib-i bekıâ-cûyların figâ-yı derûn-ı mekârim meŖhûnlarından devr ve inŖâ buyurmanın mehâsin-i teveccüh ve mekârim-i âyât ve mebâhin-i telettufât reŖfet-i gâyâtları evrâkıyla isŖâra himmet buyurmaları etemm-i müŖeddeb ve ehemmi mağâsıd-ı hâliŖânemdir Fı 29 Râbiü'l-Evvel Sene 237

16 a

Ŗûret-i Takrîr

Mevlid-i Ŗerîf kıraŖeti ve Yemende saŖâdetlü kapudan paŖa hâzretlerinden baŖka DersaŖâdetde bulunan vûzerâ-yı Ŗiğâm hâzerâtınıñ ruhsat-ı seniyye irzânı buyurularak daŖvet olunmaları maŖnâda ve misyon olduğına tebâren işbu mevlid-i Ŗerîf kıraŖeti resminde müŖârünileyh kapudan paŖa hâzretlerinden maŖadâ mevcud bulunan saŖâdetlü ŖAbdullah PaŖa ve İbrahim PaŖa Nâmık PaŖa hâzerâtınıñ dađi daŖvet olunmaları muvâfık-ı idâre-i seniyyeleri buyurulur ise her hâlde emr ve fermân.

Ŗûret-i takrîr-i saŖat

Hâk teŖâlâ iş bu mâh-ı RabîŖül-Evvelin 13 maŖâdin cumŖa irtesi günü Sultan Aĥmed Han Ŗaliyye rahmetehü ve'l-fuğarâ hâzretleriniñ câmiŖ-i Ŗerîfinde menkıbe-i medlü Ŗerîf-i hâzreti risâletpenâhî ferâŖeti muŖamem olmağla yevm-i mezkurda pâdiŖâhın giceden teŖrîf-i hümâyun redîf-i hâzreti Ŗehensâhî vâkıŖ olacağ olduğına nağaran câmiŖ-i Ŗerîf-i mezkûre teŖrîf ile mevcud bulunacağ zevât-ı kirâm efendilerimiz hâzerâtı ve sâŖirleriçün tertîb ve tanğim olunan sâŖat pusulasıdır emr ve fermân hâzreti veliyyü'l-emriñdir.

TeŖrîf-i Hâzreti Ŗadâretpenâhî SaŖat: 1:45

Cenâb-ı meŖihatpenâhî SaŖat: 4:5

Şerif dārā-yı Ŗiżām ĥāzerātı SaŖāt: 4.15

Şeefşudūr kirām efendiler ĥāzerātı SaŖat: 4.15

Vürüdı medālî fehām ve müderrise-i benām ve ricāl-i devlet-i Ŗaliyye ve aŖvān-ı evşāf SaŖat: 3.5

Fı 5 RabıŖŖl-Evvel sene 1237

16 b

Şüret-i Ĥatt-ı Hümāyun Merĥum Sultan Selim

Sen ki şadr-ı aŖżam ve kıaviyyü'l-himem vekıl

Sen ki şadr-ı aŖżam ve kıaviyyü'l-himem ve vekıl-i muŖażżam sütüde ŗeniyyemsin Ĥazreti Allah Ŗażimü's-şānıñ Ŗavn ve tevķiŖa-i ilāĥı kaffe-i umūrunda yāzer ve destgır ve imdād-ı rŭĥāniyet-i cenāb-ı risāletpenāĥı ve iŖānet-i ĥazreti ehlullah muŖın ve żahır olsun geĥen gŭn vŭzerā ve Ŗulemā ve vŭkelā-yı zevi'l-iĥtirām ve ocaķlarım ricāliley Ŗaķd olunan Ŗamele meclis-i şŭrāda beyān olundıĥı ŭzre Mosķov keferesi baĥteten naķs-i Ŗahd ve bilā mŭcib Ŗaliyyŭ'n-naķle arāzi-i devlet-i Ŗaliyye ve serĥadāt-ı ĥāķāniyye hŭcŭm ve enceminde ĥāfil bulunan Hotin ve Yanya ķalŖalarını istiblā ile Ŗteden beri millet-i İslāmiyye olan sefer-i ķāsd ve ĥıyānetini icrā eyledigine bināen fı'l-şerŖi'n-nŭrdan ol vecihle fetevā-yı şerif mŭcibince kefere-i mesfŭre ŭzerine şerŖan sefer olunmaķ farż-ı Ŗaliyye olup ittifaķ ārā ile ķarar alınmış olmaķla cŭmlemizi Ŗademden vār iden ve muŖın-i dın-i mŭbın olan (...) istimdād ve istirĥām ve mŭcib-i dın ve şerĥın olan sebep-i rifŖatimiz Ĥazreti Muĥammed Muřtafā Şallallāhu Ŗaleyhi vesellem efendimiziñ istiŖāne ile ancaķ Ŗavn ve nuşret-i ilāhiyye istināden Mosķovlu devlet sefiri ķalmamıřdır. Mosķovlunuñ (...)İslāmiyye olan Ŗadāvet ve ihāneti cŭmleye maŖlum olub bu defŖa heb bu vecihle ĥayātını icrā etmiş olmaķla o bābda ĥārb ve ehl-i ģmāna fı seбіlillah cihād ve ĥazā lāzım olub fırrār-gır olduĥı gibi serĖan ve Ŗācilen ser-Ŗaskerler ŭzerine taķviyet virmek ŭzre livā-i saŖādet iĥtivā-yı ĥazreti mahzŭ'l-Ŗālemın sāye-i meymenet Ŗallāmesiyle ordu-yı hŭmāyunum iĥrācı tertıbine daĥı bā şeref olunmuş olduĥına mebnı bi'l-istiķlāl serd-ārā kerem nařb eylemişdir. Cŭmle umŭrımı feyyāz-ı ķādir olan Ĥazreti Hŭdāya tefvış ve emānet idŭb seni ve seniñle bile umŭrında beraber olan vŭzerā ve Ŗulemā ve ocaķlarım ricāliley aŖlā ve ednā ve cŭmle ķazā-i muvaĥĥidini Ĥazreti Allaha emānet

eyledim ve ecdād-ı Ŗiżāmım muzāf bu memleketleri vūzerā ve ricāl ve ocaqlı ve sınıf-ı Ŗakeriyeniñ ğayret-i İslāmiyeyi icrā ve gönöl berkiyle inķıyād ve itaŖat ve din yolunda dūşman ķārşusunda ŗebāt ve metānetle küfre đalāletden tathır ve temhır eylemişlerdir ğoreyim beni seniñ meczūmum olan diyānet ve ŗadāķat ve hulūs-i ķalb ve hāmıd muķtezāsınca tız elden kefereye ķarīb olan memālikde muķābele olan din ķarındaşlarımıza peyderpey imdād ve iŖānet ve Ŗasker-i mühimmāt ile ser-hādlerle taķviyet ve mühimmāt-ı seferiye ve levāzım-ı Ŗaskeriyeyi erbābı ile bi'l-müzākere geceyi gündüze (...) bir taraftan tekmişine Ŗızzet ve gerek ordu-yı hūmāyunumla istişhābı (...) bir cānıbden intihāb ve cumhūr idüb ve donanma-yı hūmāyunumuñ

17 a

Techizi ile vaķt ğeçürmeksizin cümle meŖmūrın ve levāzım-ı seferiye ile muķtezāsı istiķlālīñ üzre itmām-ı ŗarf-ı muķadderiyet eylemiş ve dūşmana ķārşu kimesne yararlıĝı żuhūr idenleriñ lāyıkıyla taltif ve betālet idenler teŖdīb idüb her hūşūsa lāyıkıyla niżām viresin Ėaķ TeŖālā Ėāzretleri her hālde selāmet ve ķuvvet ve başiret ihsān eyleye āmin.

Ėāimaķām El-Ėac Ŗālīh Paşa Ėāzretlerine maķām-ı ŗadāreti tarflarından vārid olan Ėatt-ı hūmāyun şüretidir

Sen ki vezir-i aŖzam vekil-i mutlak hāmıyet-i Ŗılm El-Ėac Ŗālīh Paşasun

Seni selām-ı selāmet-i enām-ı şāhānemle taltif eyledikden soñra maŖlūmuñ ola ki devlet-i Ŗaliyyemizde nāgehan żuhūr iden Rum milleti fesādı cümleñ maŖlūmı olub bu fitneniñ tesķinine ķadar kaffe-i müŖminün silāha Ėazır ve mütebaşır bulunmaķ ve millet-i mersūmeniñ şanādirinden bu fesāda medhali olanlar siyāset olanaraķ defŖ ve tesķin olunmaķ bābında lillāhi'l-hāmd ve'l-minne vūzerā ve Ŗulemā ve vūkelā ve ocaqlarım āĝavāt ve zābitānı el-müŖminüne uhuvve medlölünce kelime-i vāhıde üzre ittifaķ itmişler belki selefiñ ŖAli Paşa henüz ķanūn ve ķavāŖid-i devlet-i Ŗaliyyeyi ve sebeb-i żuhūr-ı fitne ve fesādı añlamaķsızın kemāl-i hāmāķatinden nāşı hod-rāylıķ iderek millet-i menhūseniñ tertīb-i cezālarına mūmānaŖatla şu keremini şovutmaķ ve her zümre belıyyetine ilkā-yı müşfaķ iderek hāşıl olan ittihad ķılub ve muhibbine hālel virmemek mişillü kār-nā-hemvāre cesāreti hūsn-i netice virmeyeceĝi żāhir olmaķla bilā müteŖahhir Ŗazli ve fīmā baŖd ĥidemāt-ı saltanat-ı seniyyemize istiĥdām olunmaķ üzre tard ve refŖi lām gelmişdir sen vūkelā-yı devlet-i Ŗaliyyemiñ

ķudemāsından olmakla her bir ĥuśūśuñ evvel ve āhiri maŖlūmuñ olub senden her vecihle śadāķat ve ĥidmet meŖmul ve meczūm-ı mülūkānem olduđından seni bi'l-istiklāl vekālet-i mutlaķam ĥidmetine taŖyın eyledim imdi göreym seni bu bābda mecbūl olduđıñ ĥamiyet ve śadāķat muķtezāsınca bi'l-cümle vūzerā ve Ŗulemā ve ricāl-i devlet

17 b

Ve ocaķlarım ađavāt ve zābitānı ķullarım ile iŖlā-yı kelimetullah ve eĥibbā-yı sūnnet-i resūlullah tebbet ĥālísate sebīlehū ittiĥād ve ittifāķ idüb kāffe-i umūr-ı mühimme-i devlet-i Ŗaliyye ihtimām ve rikāb-ı ĥümāyunum Ŗarz ve iŖlāmı muķtażı ĥuśūśatı Ŗarz ve iŖlām iderek meśālīĥ-i Ŗibāddan bir maślahat-girü ķalmamasına diķķāt ve zīnet ve iĥtiśām ve isrāfı terk ile ĥazreti seferiyete tebdīl ve cemŖ-i ĥarekāt ve etvārlarını ŗerŖ-i ķavım-i Muĥammediyeye tatbīķ eylemelerini cümleye tenbīĥ ve icrāsına diķķat eyleyesn bu fitne-i Ŗażımeyi ĥaķıķat görmeyüb devlet-i Ŗaliyyemiz devlet-i Muĥammedi olduđını bildirüb ve bu ķadar ümmet-i Muĥammediñ selāmetleri ancak ittiĥād-ı ķulüb ile ĥāśıl olacađını añlayub cān u dilden saña muŖāvenet ve emr ve nehyiñe mütābaŖat idenleri Ĥaķ TeŖālā dāreynde mażhar-ı selāmet eyleye āmin. Fı 29 Ĥazıran Sene 39

Umūr-ı Ser-kethūdā-yı Buvanya Mısıř ŖAli Beg.

Hemvāre dāřleri mesned-i iclāl ve śadr-ı dāř-yi bārgāĥ-ı iķbāl ķulları olan tekrīm-i sūdde-i seniyye-i velīniŖmetlerine ruĥsār-ı Ŗubūdiyetim mūcibince refīķ-i fersūde faķır Ŗariża-i bende-i ĥulūskāřleri mūcibince Ŗuhde-i ķākerānem ve lāzıme-i dāŖıme-i Ŗabıdānem olan lüzūm-ı Ŗömr ve iķballeri dāŖıleri müstebān ve rüz ve rūzyān-ı dilānım iken bā celīle-i Ŗaliyye mābehü'l-mūfahĥar ve mūbāĥatım idüb diřvān ķapu kethūdālıđım ĥidmetleri ilbās-ı dūş-ı mufahĥaretim ve ķılāŖ-ı gerden-i Ŗubūdiyetim ķılınub ĥaķķ-ı Ŗācizānem emr iden bu tehiyye-i Ŗażım ve meserret-i cesīmeniñ ŗükrānesi Ŗarzı vesīlesiyle ĥāķ-pāy-ı kethūdā-yı ĥidivānelerine ruĥsār-ı tekrīm ķılınmak içün taĥrīr-i ķāŖım-i ķākerānem iĥtiyār ķılındı. Ledyü'l-vuśul bundan böyle daĥı ol vecihle meķārim-ābān-ı vezīrāneleri ve nigāĥ-ı Ŗātıfiye iśār-ı müşīrāneleri bu ķulları ĥaķķında bı-dirig ve meżķūr olmakla ol bābda emr ve fermān.

18 a

Hemîşe mâderzâdolub hîle-sâz-ı menâfî'â mekr-perdâz-ı mecnûn fitne engîz sefiyye-i mel'ânet-hîz durûğ-ı kûy-ı herze-sühan nemçe-i cûy-ı künde dehen zemâm-ı velîni'âmet-i hod-gâm bî-hâkîkat buyûğâ-yı âlem-i vefâ hilâf-ı kûy-ı herzedâr hüviş-i kâm-ı nemek behrâm pâzeniñ gulâm-ı kelâm ın vaqt eyyühe'l-hâbl âhirü'l-kütüb ceddîd gille zekâse-i bâb-ı töhmet künde-kerm âşinâ-yı bî-gâneğî girye-i vusûsâz loğma-i ribâ seg-i temellükñümâ-yı istihvân gıdâ sahn-ı çin tîz zebân-gîn ekîn sahn-ı şîrân mühre-i yâz-ı şeşder hayâşet mansûbe-sâz pür ma'ânâ şatranc-ı hannân şet kâmilü'l-mekr hod'â serâ nâkîsü'l-âuzv engüştñümân resen-tâb-ı mekîdet âsyâb-ı hadî'ât kılâb-endâz iftirâ kılâmîş sikke-i ribâ vîrân gede hândân-ı âîmet dîvârken kârgâh-ı âiffet geçer-vîş râstñümâ hâkka bâz-ı şa'ide-serâ delâl-ı mu'âmelât vâsıta-i miyâdelât bed-hâh hayır-hâhân ya yigirân dest-gîr-i reh-zer sâriğ metâ'ı meveddet ve hüzn-i kârân-ı ülfet gezûb kesbî hasûd-ı hasbî ve sivâs ben hitâs kinâs ben bu nevâs ruûs-ı nezâd menhûs-ı nihâd kazâğ-ı şîkâk mu'âtâd esîr kemîn fırsat fursa-i sefniye-i sekâmet nutfe-i şeyme-i şürûr rencine-i piyâle-i şerr ü şürûr zeyrek-i sâ'at-i meşîtanet lîka-i devât-ı mel'ânet esîr-i gülğîr-i harîş şekm-i fırsat-bîni dînâr ve derm-i kemîngîr âuyûb-ı dest-endâz hubûb-ı dâret-i şehâdet-zûr vaşiyye muhalefât-ı şürûr âb-rîz-i zir-gâh miftâh-ı gencîne-i kütâh tılsım-ı bend-i âğd bâzâr-ı efsûn hân-bend şekvâr muğlis-i mükellef âünvân câhil-i huğûğ-ı nidân şanâyi'â-sâz-ı cehd-i dâmiñ fidâken nân u nemek bahâne cûy-ı tuğyân münkir-i in'âm u îhsân kim müsîr-i pür şikâyet nedîm-i bed-hikâyet (...)

18 b

vâkı' olan hâğdan ve âşrâtımıza şafh-ı cemîl ile mu'amele ve kuşûr kûsûrumuzu kemâl-i keremleriyle müsâmaâ ve sâhile buyurmaları memuldür

Kün behilâdiyyen emmen ve illâ felâ telâb bi't-tevriye

Zeyd mu'amele: Şer'îyye hîledir Hâğ Te'âlâyı aldatmağdır bundan hâsıl olan vech hâramdır böyle itmek câiz degildir dise ne lâzım gelür beyân buyrıla.

El-cevab Allâhu âlem kâfir olur eger ol i'tikâfdan dönmez ise katl lâzım gelür Min İbni Kemâl Paşa

Zeyd ba'de ânest ki eger tevbe meygend kabûl nemî şod

Elif	Be	Te	Şe	Cim	Ha	Hi	Dal	zel	Rı	ze	sin	Şın	Şad	Đad
------	----	----	----	-----	----	----	-----	-----	----	----	-----	-----	-----	-----

Ya	Lam Elif	He	Vah	Nun	Mim	Lam	Kef	Qaf	Fe	Ğayn	ÓAy n	Žı	Ʀı	Đad
Ʀı	Žı	ÓA yn	Ğay n	Fe	Qaf	Kef	Lam	Mim	Nun	Vav	He	Lam Elif	Ya	
Šad	Şın	Sin	Ze	Rı	Žel	Dal	Hı	Ĥa	Cim	Še	Te	Be	Elif	

ZilÓal yād hāhem zayd şarkı

Tāžı ve derı ve qalbe ve taşhıf

Ğarbı Farsı mağlub maÓlum

Şarkı ğarbı ÓArabı rebiÓ bahār nehār yevm müy şiÓr şiÓir beyt

Şarkı taşnif qalb Farsı taşnif ÓArabı qalb ÓArabı taşnif ÓArabı

Dār rād zād tūşe pūse

Murādif qalb taşnif Farsı taşnif

Şarkı ğarbı ÓArabı tāriz bāriz laÓab bağl aster üster cemel hāmel berde tere yaqala
qubla posta

Farsı qalb taşnif ÓArabı taşnif taşnif ÓArabı Farsı taşnif ÓArabı qalb Farsı matlūb-ı
şeref zülÓal-i yār

19 a

Lebıb Efendi Ĥazretleriniñdir

Hemvāre mesned nişın dıvanhāne-i iqbāl ve revnaq-tırāz-ı ser şafve-i şadr-ı iclāl-i
aÓlā-yı dāÓıleri hulūsu'l-bāl ve'l-evvel kemāl kılındığı hulūlünde maÓruż-ı bende-i
şadıku'l-mağālleridir ki mine'l-qadım cenāb-ı āsıfānelerine merbūt olan şıdk ve
hulūs-ı tarıq hablü'l-metın lāzıme-i Óubūdiyetim muqtezāsınca leyl ü nehār vāliye-i
devlet-i hākimānem olan tezāyüd-i Óömr ü iqballeri daÓavātından yegān-ı hāl
oldıgımı Óarz ve beyāna rasad-cū ve ve nıgehbanları idügi dergāh-ı Óālı yeñıçerileri
ocağı tornacılarından muşaddıqhāda taşhıh kılan dāÓı kılları ber muqtażı vaqt ve hāl
mevte vāfire ol tarafdān iķāmet itmek mūcibince āsitāne-i devlet-i şehriyāneye vürüdü
huşūsına kül olacaq münüt-ı izn-i müşirleri olan muÓallādan idügi buyurulmuş

oldığından nāşî merķūm kullarınıñ dār-ı sa'ādetlerine vürüdı iznini hāvî yed-i çākerānesine bir kıt'āa izn-nāme-i sāmîleri i'űtā buyurulmaķla bendelerine fark-ı űabıdānem resıde-i ne tıbāķı āsumān server-i mācid buyurulmaķ niyāzını hāvî ve haśśaten emirleri sāmîű-i űubūdiyet ve ibķā-yı levāzım-ı refķim ve tecdīd-i ķabāle-i huśūsını miyān-ı űariķa-i űenā farīķa-i bendegānem taķrīrine ibtidār ve merfūű piķgāh-ı devletleri fermān kılındı. Ledyü'l-vuśul keyfiyet ma'űlum-ı űināyetlerden hidivāneleri sebāķında is'űāf-ı niyāz-ı çākerānemle mesrūr ve hāndān buyurulub ba'űd ez ğn her hūsn-i teveccūhle meķārim ile vāridāneleri hāķķ-ı űabıdānemde istilzām buyurulmaķ bābında emr ve fermān.

19 b

Lillāhi'l-hamd ve'l-minne kāffe-i enāma meserret-baķş olan velādet-i bāhirü'lmeymenet-i űāhāne ve ol cihetle derķār olan sürūr-ı hūmāyun-ı mülūkāneden cümle bendegān-ı śadāķatniķānıñ hıśseyāb olmaķıķun bāb-ı űālīde ibrāz-ı űādmānı olunmaķ huśūsı irāde-i seniyye muķtezāsından ve böyle zamān-ı meserret niķānda űaķd-i encūmen meserret de'űb-i dırġn-i devlet-i űaliyyeden olduķına bināűen çākerleriniñ daķı bu ğn sa'űat sekiz derecelerinde űazımet-i űabıdānemle vāyedār-ı meserrāt-ı nāmütenāķı olmaķına irāde-i meķārim ifāde-i Ĥāzreti śadāretpenāķı ta'űliķ buyurılaraq o cābda ıśdār ve irsāl buyrularaķ fermannāme-i cenāb-ı āśıfı resıde-i mevķiű-i ta'űzıim ve mażmūn-ı meserret-maķrūn ve hıyn-i zıhn-i űabd-i müstedıim olub sāye-i hūmāvāye-i cenāb-ı űehriyār mu'űaddelet-pirāde űeref meclis-i hāzret-i āśıfāne ile teķerrūf olmaķın ne derece mūcib-i faķr ve mūbāhāt ve iķbu server-i meyāmin mevķūr hāzreti cihandārīde hıśse-mend olmaķ ne rütbe bā'űiķ-i ibtiħāc ve meserrāt-ı űabıdānem olub der'űaķab fermannāme-i hāzreti śadāretpenāķıye imtiķālen müķeyyen űale'l-vücūh űazımet farīķa-i zımmet-i űubūdiyetim ise de Baġdad cānibine ve maķall-i sāűıeye irsāli irāde-i seniyye-i muķtezāsından olan tob ve mūhimmāt-ı sāűıreniñ ikmāliyle bir ķādem aķdem maķall-i me'űmūresine i'űzām ve irsāli zımnında bu ğn tobķāne-i űāmireye űazımet olunaraq mūhimmāt-ı meżķūreniñ i'űmāl ve ikmāline sa'űy ve ġayret itdirilmek iķn tobķāne-i űāmirede sa'űat on derecelerine ķādar iķāmet-i çākerānem lāzım gelmiķ olmaķla maślaķat-ı meżķūreniñ terkiyle bāb-ı űālīye űazımet oluna bu keyfiyet bil'āhere ta'tili mūcib olacaķı bediķ ve ta'űciķ-i maślaķat ise ne rütbe ehem buyurulmayacaķı emr-i űācizı olmaķın maślaķat-ı meżķūreniñ ikmālinden űűnra ya'űni sa'űat on bir derecesini mūrūr itdikde űazımet olunduķı űüretde hevā ve deryānıñ muķālefeti cihetiyle

Óavdetinde şuÓübet derkâr ve bu bâbda maÓzûriyet-i Óabîdânem şikâr olacağı muhâat
Óilm-i Óâlîleri buyuruldukda keyfiyetiñ hâkpây-ı merâhim ihtivâ-yı hâzreti
şadâretpenâhiye hûsn-i ifâdesiyle Óafv ve şafh-ı Óabîdânemiñ niyâzı huşûsuna lutf-ı
himem mekârim-i tevóem veliyyü'n-naÓmîleri derkâr buyurulmağ bâbında emr ve
fermân.

20 a

Mef'ûlü / MefâÓîlü / FeÓülün

Bu tıfl-i zîbâ nevres fidâna

Döñerse felek çeşm-i zamâna

Bâd-ı semûmı derd ü bādın

Gülberg-i rûyı döndi hazâna

Bâğ-ı yaqaya oldu hırâmân

İtdi vedâÓı fânî cihâna

Âh çıkdı târih el-hûkm-i lillâh

Düşmen-i Muḥammed qaśr-ı cinâna

13 Ş sene 1235 yevm-i çarşamba ders Óaśr sâÓat

Zavâsih velem yûkasih

Seng-i bâlik

Bismillâhi fî veqayem

20 b

Yā Allāh yā Allāh yā raḥmān yā raḥīm yā Ḥāce Muḥammed pīrān resī šad sahn deki
kim be ğam yürİd āmin. Yeşādī girdān deki giye bir fātiḥa rūh-ı müşārünileyh

Ḳāle Ebū Nüvās

El-şāfiŖine'l-ümmete ḳāŖilü'l-laŖb bi't-taranc ğayrı ḥarām

Ve Ebū Ḥanīfe ḳāle ve hüve muşaddaḳun fī külli mā yervī mine'l-aḥkām

Şürbü'l-müşelles ve'l-mürebbiŖ cāŖizün fe eşrab Ŗalā şeḳin mine'l-ešem

Ve ābāḥ Aḥmedü'l-fuḳḳāḥ taŖammüden fī ḳahri cāriyetin ve ḳahri ğulām.

Ve'l-müŖekkel ābāŖ cümlete Ŗumjrate fjhā li testagnī Ŗani'l-erḥāmi fe'lŖab ve lut ve
ezinī ve ḥāmir ve aḥcic fī külli mesŖeletein bi ḳavle imām.

21 a

İşbu biñ iki yüz otuz toḳuz senesi māh-ı RabīŖü'l-Āhiriñ mübārek sünnet ğünü Ŗale's-
seḥer saŖat ikiye çār-yek ḳalaraḳ küçük hemşireli Emine Ḥanımiñ ğülistan
vücūdundan refīŖa şariḥa bende bir ğül-i nev-reste kühvāre zīb-i şuhūd olmuşdur Ḥaḳ
şubḥāne ve teŖālā ḥazretleri Ebū Lebjble beraber tavl-i Ŗömr ile muŖammer eyleye
āmin.

3 RabīŖül-āhire Sene 39

21 b

Zīb-i Ser-gencin

AŖlā toz şekeri 1.5 ḳıyye

Keskin sirke 15 dirhem

İbtidā şekeri yumurta ile kesdirdikden soñra süzüb sirkeyi derünuna vazŖ idüb pelid
yāḥud nāfeden demedler tertibiyle ḳarışdırılaraq şolduḳca tecdīd iderek tā ḳıvāma
gelince ḳaynaya baŖde bir şişeye vazŖ olunub iḳtizā vecihle ḥarāret içün istiŖmāl
oluna.

22 a

Be her sene mäh-ı RabıŖŖül-âhirde tobhâne- Ŗãmire cãmîŖ- şerifinde kıraŖet olunan mevlid-i şerifin ber mŭcib-i şurŭt-ı vakf virile gelen Ŗâidât ve maşârfiâtın defteridir.

Şeyh Efendiye 12 kuruş

Mevlŭdhân Efendiye 15 kuruş

İmam-ı Evvel Efendiye 5 kuruş

İmam-ı şânı Efendiye 5 kuruş

Hademeye beherine birer ve bi Ŗayne ber vech-i taâmın 16.5 kuruş

BaŖzı Ŗaşarhânın beherine birer kuruş ber vech-i taâmın 10 kuruş

Mevlŭdhânın hidmetine ve sâŖire 8 kuruş

Şerbetlik ŭzŭm 1.5 kantar be her kıyyesi yarım para 45 kuruş

Kuşula şekerı be 14.5 kıyye be her kıyyesi 160 para

ŖUd dirhem 6

Gŭllâb be her kıyyesi yarım para 7 kıyye

Şerbetçiye 10 kuruş

Tablaları için (...) ve gayruhum 5.5 kuruş

Yekŭn

199

15 baŖzı maşârif

214 kuruş

Sene 233

22 b

Şâhib-i şadr-ı ümerâdan olan zevât lâzımdır ki evkât-ı hamsede cema'at ile edâ-yı şalavâta ihtimâm idüb ve havza-i himâyesinde olan memâlikde sâkin ricâli daî ta'âdîl-i erkâna ri'âyet vechi üzre cema'at ile edâ-yı şalâta terğîb ide.

Bir müşkül zühûrunda ibtidâ istihâre ve ricâlile istişâre idüb şer'î-i şerîfe mutâba'â-i dîn üzre ol emri itmâmında ihtimâm oluna.

Dâ'imen eniş ve çelik Öulemâ-yı şer'îye oldur ki onlar ile sîhhiyet ve ülfet-i dîn-i dünyâya nâfi' ve sa'âdet-i dâireni câmi'Ödir.

Şahrâ-yı cehl ve ihtilalde hayrân ve sergerdân olan Öibâdî tarîk-i hâkka irşâd iden cenâb-ı yezdâna hüsn-i zan idüb kendi hâkkında ve ra'îyet hâkklarında dâ'îmâ hâkkı ricâda ola ki dâm-ı ni'Ömet ve beğâ-yı devletiyyesidir.

Êilm ve vaqarı kâhr ve gâdaba gâlib idüb müddet-i rehâvet ve şiddet-i hîffet miyânında mutava'ssîtü'l-hâl i'Ötidâl üzre hareket bâ'îs-i âsâyiş rahâtdır.

Bir kimesne kemâl-i hîrs ve hasede mübtelâ olub tennîn hoş bed haslet ola tiryâk-ı muhabbet ve meveddet ile anî her fesâdını def'Ö etmek mümkün degildir.

Perverde-i nân u nemek ihsânîñ olub ba'Öde küfrân-ı ni'Ömet ile nânkör şahsîñ hâkkında her ne kâdar lutf ve ihsân ider iseñ hiçbir vecihle fâ'ide virmez.

Êamd ve riya ile tâlib-i zen-i dünyâ olan hod-nümâ mürâbîlere i'Ötibâr itmeyeler.

Kemâl-i fakr u zarûret ile muztarib olan fuqarâ ve muhtâcînni dergâh-ı devletden men'Ö ve tard itmek şân-ı mürüvvete şâyân degidlri.

Êukkâm ve ibâra ihtâr-ı gâdab mahâll-i edeb ve tercîl-i şeref ve hisdir.

23 a

Mülûk ve ümerâya lâyıq umûruñ biri daî Öaskerî tâ'îfesiniñ niżâm-ı ahvâline teğâyyüd idüb hemvâre defterlerin mütâla'Öa ve mevâcib ve Öulûfelerin vaqt ve zamânıyla ihrâcîñ tarîkatî mülâhaza idüb zâbitleriñ ve neferleriñ hallerine münâsib in'Öâm ve ihsân ile teğâyyüd oluna ki inşirâh-ı şadrını ve ahlâk ve ita'Öatlerini mücibdir.

Şudür ve ümerā mecālis-i ve meḥāfilde tekellüm āgāz itdiklerinde lisanları kiżb lağvdan ḥıfż idüb sükün maḥallinde teyaḳḳuż intibāḥ üzre sükūt ideler lākin ḥıyn-i tekellümde cehr-i şavt ile söylemek kerem ve fütüvvete Őalāmetdir.

Ḥazıne-i beytü'l-mal dıniñ Őizzet ve reŐfetine ve ehl-i İslāmıñ fevt ve şevketine vesile ve küffārıñ mezellet ḥaḳāretlerine zerīŐa olmaḳla muḥafażasında ihtimām ve huḳūḳuna riŐāyetde iḳdām oluna şöyle ki ecānib ve eḳārib ve āşinā ve bendegāne beżl ve iŐtāda beraber tutılub şağır ve kebır ve ḳabıḥ ve refīŐ müsāvi olduḳda Őämme-i nāşı irzā itmiş olur.

Bir emr-i küllide meşveret iḳtizā itdikde zinhār nāz u naŐım ile meŐlūf ve buhl ve ḥāsed ile mevşūf olan ve ḥālī meclis-i meşverete idhāl idince zırā ehl-i nereffe ve teneffaŐ lehüve ve laŐibe meşḡul olmaḳla tedbır-i umūrda rāciliñizdir piyāde maŐnāsına ve baḳıl ḥabs olan kimesne buhl ve imsāk ile mevşūf olmaḳla ittifāḳ-ı miŐel ile derece-i himmete bülüḡdan ḡāfillerdir buhl ve imsāk ḳadar niżām-ı memleketi maḥal ve fesād raŐiyyeti mūcib nesne yoḳdur.

Őıllm ve Őameli cemŐ iden ḥūkkām şeriŐate ḥüsn-i muŐamele ve muḳtezā-yı şerŐ-i mübıñ üzre ḥükümetlerine müsaŐade oluna ki Őındallah Ḥaḳ üzre ḥükümet ḳadar efdal yoḳdur.

23 b

Mümkün olduḳca ehl-i İslām seniñ cevher-i keremiñden ḥişsedār ve sofrā-i niŐmetiñden behredār olsunlar zırā cūd ve sūḥā mıḳnatıs-ı muḥabbet olmaḳla cümleñiñ ḳulūbını istḥyāya cezb ve imāle ider. Lākin ḥarc ve ittifāḳı naḳd-i ḥayat gibi her ne ḳadar nefse bār-ı girān ise de tavḳ-ı ḥaḳdan istiŐāf-ı mużāŐaf mūkāfāt ve telāfısi mülāḥāza olunduḳda ḥarc ve şarfı sehl ve tesyır olur.

Ḥaḳ üzre ḥükm-i ḳazāda ziyāde ihtimām idüb ve iḳāmet-i ḥudūdullahda yaŐni şerŐan iḳtizā iden Őuḳūbet ve cezāda izḥār-ı şecaŐat ve celādet eyleyüb ve mużannine töhmet olan maḥallerden iḥtirāz lāzımdır.

Kelām-ı ḥafı tekellümde lām-ı lāŐimden yāḥud velıniŐmetiñ olan zātıñ imtişāl-i niŐmeti hicābından şarf itmeyüb mümkün olduḳca ḥaḳḳı evvelde tekāsül olunmaya.

Baba Efendimiziñdir

Afyon 3 dirhem

ÓAnber 2 kıyye

Misk 1 kıyye

İncir melh un 2 kıyye

 undus  abası 2 kıyye

Vanilya dirhem 2 kıyye

Za fer n  ul   s  1 kıyye

 Od madrusi 2 dirhem

Altun varak la 240  aded  ab oluna

Za fer n 2 kıyye

Dar ın 2 kıyye

Ceviz 2 kıyye

Zurunbad 3 kıyye

M s r 4 kıyye

S nd s 2 kıyye

M s r benef  e 2 kıyye

Ke  re 1 kıyye

Tiry    4 kıyye

 Od mavrud 2 kıyye

 avlucan 2 kıyye

Afyon 5 kıyye

Hindiba  31 kıyye

24 a

Allāhümme kün vechiye fî külli vechetin ve maşsadi fî külli şasdin ve gāyeti fî külli saŖyn ve melceŖi ve mellāzi fî külli şirratın ve hemmin ve vekli fî külli āmirin ve tevelleni tevelliye meĥabbetin ve Ŗināyetin fî külli ĥālin allāhümme yā rāfiŖal-estāru irfiŖ Ŗan bešāira tā ĥicābe'l-agyār ilāhi hallisnā Ŗani'l-iştiğāl bi'l-melāhi ve erinā ĥaķāyika'l-eşyāe kemāhi

Tiryak 4 kıyye

Afyon yarım kıyye

Mirsaķi 2 kıyye

Saķız 2 kıyye

Ĥavlucan 2 kıyye

Drenbad 2 kıyye

ķaranfil 1 kıyye

Fülfül-i ebyaz 1 kıyye

Sündüs 2 kıyye

Mısır benefşe 2 kıyye

ZaŖferān 2 kıyye

Foyluķ 2 kıyye

ķundus ĥabası 1 kıyye

Faziletli Seyid Efendimizñ

ŖAnber 3 kıyye

ŖOd mavri 3 kıyye

İncü 3 kıyye

Vanilya 3 kıyye

ķana ķana tuzı 3 dirhem

Ꞑunduz ĥabası 1.5 dirhem

ŽaŖferān ĥulāśası 1.5 dirhem

Afyon 3 dirhem

Miꞑdār-ı kifāye ꞑāna ꞑāna ĥulāśasıyla tekmił bir dirhem ĥab olunub altun varaꞑla baŖde't-terĥib yevmiye iki Ŗaded istiŖmāl oluna

24 b

Bā Südre-i ŖAli Efendi Kātib-i dıvān-ı Mısır

Şevꞑ-i ꞑudūm-i Ŗizzet rüsūmı revāc-baĥş-ı metāŖ-ı iftiĥār ve teşrif-i müteberrik-i behcet lüzūmı teraꞑꞑı fezāsı esbāb-ı iftiĥārım olan Ŗandelib-i naġme-senc ĥadıꝼa-i iŖcāz ve tütjŖ-i bedjŖu'l-beyān seĥer-tırāz-ı Mısır maŖārif ve kemālātın ꝼadd-i nābı saŖādetlü efendim NāŖib Efendi tāl-i beꝼāĥ ĥazretleri ꝼazādan baĥş baĥꝼe-i ĥavātır-ı istiŖdād ilĥām-ı muŖtād olan nādi-i ĥuld-nišan ādem Ŗünvanlarına kemterāne cevāhir-feşān Ŗac ü ꝼusūr ve ferāŖid nişār-ı Ŗubūdiyet iĥlās-ı mevfüre olub bülbül-i şirimin beyān-ı zebān naġamāt-ı duŖāsı devletleriyle müterennim iĥlās ve tenessüm şabā-yı Ŗubūdiyetleri zemīn-i derūn ve şadāꝼat-i şehvende gülbiz iĥtisās olduĝı maŖrüz-ı bendegāĥ muŖddelet-i destgāĥ kılındıꝼdan soñra kemmiyet hoş ĥırām ꝼālem ĥayāl deftar muzmār o nār-ı sutürda bu tarz-ı dilfiribāne ile taĥrik-i iꝼdām işŖār ider ki refāꝼat-i maŖrifet rehberleriyle şerefsāz ve her kābj-i meymenet küsterleriyle Ŗizz-i ꝼutvāz olan sehām-ı tabla-i devr-i maŖrifeti yolunda rāmı aŖnā cāna Ŗazizim tır endāz-ı tebeknāmı Rāmi Çelebi dāŖıleri ol şeb ꝼadar ꝼadr-i tevŖem şafā ꝼarıbende menāꝼıb-ı rüzigār ĥavādiş-i peymā bj-pişvār kelimāt-ı tārbe-fzā iderek bir mertebe besāt endāz zevꝼ-i şafā olmuşdur ki taŖbiri gencāyiş peżir-i ĥavşala-i taĥrir ve imlā degildir ĥaꝼꝼā merātib-i kemālātı iĥrāz ve berāĥin-i maŖārifi ibrāz eylemiş ĥulāśa-i kelām soĥbet-i şafā encamlarından fevꝼal-ĝāye şād-kām oldum tūd-ı ŖŖmr ile muŖammer ve ĥemişe sāye-i iltifatlarında raĥat küster olalar her ne ꝼadar ricāsı tā berāber ise daĥi mevꝼiŖ-i ꝼabüle mevşül buyurulub bu gice ĝam-ĥānemizi tonbak eylemeleriꝼün muŖāvenet-i ĥüsn-i rızālarıyla enāmıl-i işāret-nümāsı icāzetleri derkār buyrula.

25 b

Taraf-ı şadr-ı aŖzamjden müneccim başıya taĥrir olmuşdur bā müsvedde-i Rāĝıb Paşa

Ĥazretleri ki efŖa istivār-ı maŖrifet ve medār-ı kutb-ı fetānet olanlar řeriŖat-ı efdāl-i dŖrriye ve şeref-i iştimallerine zuyŖr-ı źirve-i merŖiyye muĥabbet dārāyiř-i niźān-ı tedvŖr-i icābet ve Ŗamŭdi't-tenevvŭri ve taĥiyyāt bŭrcine ceybetŭ't-teŖřŖ iltihākıyla zāyice-i pŭr řeř tabŖ-ı maŖārif-perverleri zuyŖr-ı ser-levĥa-i taĥdŭm istinbā kılınmaĥ sebākında inhā olunur mŭlk-i nŭm-rŭz Ŗarřa-i pehnār-ı gerdŭn olan ĥurřŭd-i cihān efrŭzuñ serā-yı minā fām bir muĥtezāsı irāde-i ĥādir-i bŭ-cŭn iĥŭn ĥerĥ-i bed-ĥalemŭndan geřt ŭ gŭzārburŭc ve buyŭt iderek beytŭ'ř-şeref iĥbāl ŭ menzil-i iŖtidāl olan bŭrc-i ĥamle naĥl ve taĥvŭl ve tefādil-i mābeyn istarŭn leyl ŭ nehār taŖdŭl itdikce rŭŖsār-ı erbāb-ı teneccŭm taraflarından Ŗarř ve taĥdŭmi dāb-ı ĥādim olan iĥdāsı taĥdŭmi mařĥŭben destyār-i-i ĥāme-i belāĥat-tırāz ve iŖcāz-ı kāmıdan tabŖ-ı sāĥire perdāzlarıyla hem-niř řafĥa-i Ŗattār der reřk-i meslek-i ferāŖid olan mektub-ı maŖārif ŭslubları bāŖiři ki saŖādet ez vird-i aĥter be tāliŖi ki ĥavlen bed kŭnd taĥdŭm mānend saŖd es-suŖŭd reşide-i dŭrciye-i vŭrŭd idŭb erĥām-ı sŭtŭrunda istiĥrāc arř-ı iĥlimŭ'r-rŭŖyete maŖrifet tarafıñıza bāŖiři-taĥrŭk-Ŗazāde-i muĥabbet olmuşdur ĥāmil-i taĥdŭm ve refice-i belāĥat raĥimeñiz olan adamıñız itmām-ı devre-i ĥidmetiyle māŖil-i merkez Ŗavdet olmaĭn nemŭka-i muĥālařat taĥrŭre irsāl olunmuşdur. TeŖālā ledyŭ'l-vuřŭl bundan bŭyle ĥaĥ tarafımıza olan Ŗalāka-i ihlaşların zuyŭr-ı ĥŭcre-i řaĭr ŭ pŭrāne-i řaĥŭfe-i ĥatr-ı maŖārif semŭr buyurulmaĥdan ĥālŭ olmayub heyŭlāsı zāyice-i icābet neyyirŭ't-tevbiyye-i iřābet olan daŖavāt-ı ĥayriyeleriyle taŖdŭle ĥareket miĥr-i muĥabbet buyurmaları meŖmuldŭr.

26 a

MuttaliŖ āftāb-ı Ŗālem efrŭz-ı iřtifā muĥcaŖ-ı muŖallā ĥabāb-ı eşref-i enbiyā Ŗaliyyemiz et'-taĥiyyete't-teslŭm evfāhā ve ezkāhā arāzi-i muĥāddese-i Yeřrib ve baĥĥā medŭne-i mezbŭrede vāĥiŖ cenāb-ı mŭstetāb-ı saltanatŭ'l-Ŗŭmrŭñ dirhim ve mařĥar-ı ĥitāb-ı tekriŭm anŭ laŖli ĥilŖa Ŗaĭŭm mevc-i naĥtebŭn ĥalzam tekvŭn bilā-niřŭn erŭke-i Ŗaliyyŭn ser satr-ı risāle-i risālet tevĥiŖ-i ĥabāle-i nŭbŭvvet-tāb olmaĭa tecellŭ rŭřen ger řemŖa-i tedellŭ ĥandil-i ĥŭrrem pŭrā-yı ĥazreti řemŖ-i miĥrāb-fŭrŭz-ı maĥremiyet dŭrr-i girā-nŭmāye-i baĥr-i reřād-ı řāh-ı ĥŭmā sāye-i iĥlim-i Ŗadl ŭ dād řŭĥka-firāz-ı Ŗŭlm-i Aĥmedŭ ĥulle tırāz-ı şeref sermedŭ maĥfel-ārā-yı serā-perde-i ĭayb nŭkte-pŭrā-yı kitāb-ı lā-dib ĥaĥ daĥme-i serbeste-i cŭd-ı vāĥŭf sırr-ı tŭlsım-ı vŭcŭd-ı efser-efrŭz seriŭr-i levlāk şeref-endŭz ve mā ersalnāke řefŭ-i muvaffaĥ Ŗarřān-ı dest-gŭr-i Ŗaceze-i Ŗŭřāt seyyidŭ'l-enbiyā Ŗaliyye vāle eřti eş-řalātŭ ve't-teĥāyā ĥazretleriniñ ravza-i mutahhara ve sŭdre-i maĥām ve baĥŖa-i mutahhara-i

melâôik hüddâmlarında şerefyâb-ı miyâmin iÔtinâm ve vâyedâr-ı şerâfet iltizâmı buyurulduğım hidmet-i celîle-i ferâset-i nebeviyeye mâ hüve ilâ âhir.

Der hâkķ-ı tâliÔ-i sultânü'l-enbiyâ şalavâtullâhi Ôaleyhi sevellem

Cenâs-ı sephâlar enbiyâ ve resûl eķdâr-ı vücûd-ı cüzô ü kül Ôaleyhi şalavât vesselâm efendimiz hâzretleriniñ rûh-ı muÔattârları Ôâlem-i ervâhdan Ôâlem-i ecsâm-ı maÔâdinle teşrîf buyurmalarıçün rahm-i mâdere nüzûl buyurduķlarında ne âsmanda cilveger olan kevâkibiñ Ôamele birbirlerine muķârin olub bā cemÔihim bürc-i muÔâvenetde bulunmuşlar idi rivâyet olunur ki cümle kevâkibiñ minvâl-i muharrer üzre iķtirânı âferinş-i Ôâlemden zamân-ı muķârine gelince vâzı olmuşdur cenâb-ı risâletpenâhî hâzretleriniñ hâtemü'l-enbiyâ olduğına erbâb-ı nücümüñ racûl ķullarıdır

26 b

Şerâb-ı Enâr yürege ve miÔdeye ķuvvet virir baş ağrısına ve şafra marazlarına ve ķuşmağı giderir rûş ider iftihâ getürür beñze humret virir mayahoş leffen nârın alub şuyını sıkub çekirdegini atub bir ķıyye nar şuyına şeker izâfe idüb ateş-i nerm ile kıvâma getürüb revâķ-ı bala döner hıfz idüb vaķt-i ihtiyaçda ekl ideler her yemişin şarabı bu vecihle olur **Şarâb-ı benefşe** cümle çiçeklerin şarabı böyle çıkar ve nice şifâ ve gögse ve öyküne ķuvvet virir ve bu kere ki ķavğa ve saÔat virir başda olan elemlere nâfiÔ ve şafra hâreتي refÔ ider tabiÔatı mülâyim ider miÔdeyi ter ider telcûsı giderir saÔnı bir ķıyye benefşeye dört ķıyye helva izâfe idüb ateş-i nermde kaynadub rengi şuya çıkar şapların giderüb andan soñra kaynadub baÔde süzüb şuyına birer ķıyye şeker ķatub revân idüb vaķt-i hâcetde şerbet idüb aç ķarnına içe gâyetle nâfiÔdir.

ZaÔif ķalb için Ôalâyimi bir hâreket itse yâhud yoķuş yire gitse yâhud Ôazab ve beşâset veya matlûbunu görse cimâÔa ķurbiyet müdâvâtı yüregi oynar ve derûnuna sığmaz ve levnî tegayyür olur ve endâmına lerze düşer ve nefsi alamaz ve yüregi ķalkar cimâÔı zaÔif ider ifrâtle itse helâk olur devâsı şarâb neffâhdır tabiÔatı ķavî ider miÔdeden fazlânı giderir ķuvâyâ ķuvvet virir keşîrû'n-nefÔdir usûl-i aÔmâli kilâbiyü'l-mânin ķoğan ve çekirdegin gidere bezden geçürüb şubını hâkķa sağılmış şu miķdâr iÔmâl iki elma şuyı miķdâr yağmur şuyı cümlesini kaynadub aķide itmeyerek ķarışdura zaÔferân dâr-ı fûlful ķaranfil başķa ķabda bal şerbetiyle ķuvveti şuya çıkınca kaynadub sâfî idüb kaynayan elma şuyı üzerine izâfe idüb kıvâma ķarîb

olunca kârışdırub bişdikden řoñra bir renk dañi izāfe idüb dü řabañ ie karnına bir kaşık istiŖmāl ide.

27 a

ZaŖferān yarım dirhem

Dār-ı fūlfūl yarım dirhem

Karanfil yarım dirhem

Misket elması 2 Ŗaded

Misk

Miķdār-ı kāfi iek bal

Meźkur elmanıñ kabaėuyla ekirdegini ıkarub bezden geirüb řuyını aldıķdan řoñra bālāda meźkur zaŖferān ve fūlfūl ve karanfil elma řuyı miķdārı yaėmur řuyı iinde kaynadub hāřřası řuya ıķdıķdan řoñra süzüb ve miķdār-ı vāfi Ŗasl izāfe iderek misk dañi koya nermce ateřde řurub gibi oluncaya ķadar kaynadub be her řabañ Ŗale'r-raŖbe birer kk kařık ekl oluna.

ZaŖif kalb in pek mcerrebdır zaŖif kalbiñ Ŗalāyimi řoyledir ki ĥareket ve kuŖūd ve yoķuř ıķmak yāhud ġadab ve srr vaķtinde veyāhud cimāŖda yregi oynar ve dernuna řıėmaz levni mteėayyir olur endāmına lerze tārī olur nefsinı almamak derecesine varır cimāŖı zaŖifedir ifrāt itse mcib-i helākdir bu derdiñ devāsı bālāda meźkr elma řurubudur tabiŖatı kavī ider miŖdede olan fużalātı izāle ider kuvāya kuvvet virir zaŖif kalbi ve iħtilāc derdini klliyen defŖ ider.

Sen ki kāŖımaķām-ı řadāretŖuźmā vezirim El-Ĥac řālīĥ Pařasın

Seni selām-ı selāmet-i itmām-ı řāhāne ile taltif eyledikden řoñra maŖlmuñ ola ki bu defŖa mhr-i řadāretim irsālīyle vekālet-i mutlaķam hidmetine taŖyın eyldedigim Edirne'ye irişmek zre eřnā-yı rāhda olan vezir-i řecaŖat-i semirim Benderli ŖAli Paşa Yanyadan gelb dāhil oluncaya ķadar kāŖmaķamlıķ vechiyle idāre-i umr-ı Ŗibād in seni taŖyın idb ve mřārnileyhiñ Ŗuhdesinde olan ĥaremeyn sancağını Edirne muĥafızlıėıyla muĥarrersem de geşt  gzār ile umr-ı dide dvāna ķadar

me'omur olduđıñ hidemātıñ şadāqatıñ āşıkār olmakla bu hidmete seni intihāb ve ta'Ųyın eyledim imdi göreyim seni cümleye ma'Ųlüm olduđı üzre bu vaqt evķāt-ı sā'ireye ber vech-i kıyās olunmayub āsāyiş ve rāhat ve günāgün elbise ve ešvāb ve ziynetle uğraşacak vaqt degildir muķaddem ĥatr-ı hümāyunumla tenbīh eyledigim vecihle sen ve sā'ir ĥazrını muķarretiye tebdīl ve dā'īmā umūr-ı mühimme ve sā'ir umūr-ı Őibādı rü'yetde giceyi gündüze ķatarak sür'Ųat ve kaffe-i umūrda münbaşırāne ve devr-endiřāne ĥareket iderek ve herkes me'omur olduđı işde vaqt ve zamānıyla gelüb kimesne tekāsül ve betāet itmemesi cümleye tenbīh-i derķāb-ı hümāyunuma Őarz ve i'Ųlāma muķtażı huşūsātı Őarz ve i'Ųlām ile umūr-ı mühimme ve umūr-ı Őibāret bir madde girü ķalmamasına ihtimām ve diķķat eylesin ve din ve düşmanlarınıñ böyle ittifaķlarını görüb ve bildikden şöñra miżācını terk itmeyüb istiraĥat ve ta'Ųzzüzini terk itmeden elinden gelen umūrda betā'et ve tedbırde neme gerek deyu müsāmaĥa idenleri cenāb-ı bārīye ĥavāle iderim ve vāķıf olursam te'Ųdībinde daķıķa fevt itmem sen ki gönül birleyüb umūr-ı din ve devletimiñ iźhār-ı şadāķate ġayret idenleri ĥaķ te'Ųāla iki Őālemde ber murād eyleye āmin. Fı 26 C yevm-i sebt.

Ķā'imaķām Paşalara

Bil ki ĥatt-ı hümāyun derūnunda ba'Ųd ez ĭn gözünüz geldiginde ordu-i ĥatt-ı hümāyun olan fermān virilen ber mūcib-i (...) hümāyun.

İmza

28 b⁷

Es-semāñ ķuddüse sırrahū Őale'd-devle

Fā'Ųilātün Fā'Ųilātün Fā'Ųilātün Fā'Ųilün

Dāstān-ı pır-i Hind mūkerrene řenidi

Ki āz u ber ser evlād peyember ķe reşid

Pederād leb zindān peyāmır be şikest

⁷ Manzumede bulunan beyitlerde vezin bozuktur.

Māderād ciger Óammi peymer yemgjd

Ev benā ĥaḡ celle dāmād peyāmjr bestād

Peser er ser evlād peyāmjr bjrjd

İn cenjn ḡavm nev laÓnet ne genj ṣerm-dār

LaÓnetullah yezjden ve ÓAlj āl yezjd

Yezjde laÓnet Muḡammed emri olmazdı zamān-ı evvel içinde

Velj šoñra gelen itdi ebū zer itmek istiÓād

Allah laÓnet cān-ı nā-pāk yezjde bj-ĥesāb

Şād ola rūḡ Ḥüseyniñ cenāb bu türāb

29 a

Hāl-i ĥiffet fī baḡrin vaḡfū'l-enbiyāó Óalā sāḡile işāret-be dīn suóāl eger gūyenler ez kelām ya peḡjr žāḡirū'l-ez mey ider ki mertebe-i velj fevḡ-i mertebe-i benj bāşed ez bencā ki havz kerde bāşed der deryā ki enbiyā bir sāḡil er istāre bāşend ĩn maÓnā lāzım nemj irce enbiyā tiz-dārān deryā havz kerde āned ki bāyend berdir āmede est ve baÓd ez ān ki ĥilÓat-i niyābet pūşide āned berā-yı tekmił nāfīsāne vār şād mübtediyān bāžen ilāḡi rücūÓ kerde ber kürsi-i ĥilāfet teşne āned muḡkem işāne der memleket nāfe küşte veceÓalnā minhum eóimmete yehūdūne yā mernā maḡāmi işāne şede est vüzān cevāḡir-i maÓāñi lāçlġ maÓārif ki der ān deryā yāfte āned ve bi merdüm risāyetde āned revādil kerdem dāler cūÓa bi ḡayr izn ālā-yı lā tamām bā baḡj Óaleyhi mine'l-maḡāmāt iḡtidā nişāyed kerd vāsıl seyydim dāóe fī'l-ĥaḡıḡate tevvābe ve ĥulefāi enbiyā āned ki eş-şeyḡ fī ḡavme'n-nebiyyi fī ümmete iḡtidār tuvān kerd ve tafşıl ĩn baḡş rāz-ı kitāb maḡāsıd ki müdevvel duḡul tarıḡa-i ehl-i taşavvuf bi cemÓ an iÓtibār kıyye būd taleb bāyed kerd.

1160 senesi şa'ban-ı şerîfiniñ yedinci işneyn günü Şeyh ÓAbdülğanî kıaddesallāhu sırrahū ĥazretleriniñ telāmiżātından bir şahs ve Sultan İbrāhim Edhem Ĥazretleriniñ silsile-i celîlelerinden müderrisinden ĥamādî bir şahs adıyla mülākāt olunub esnā-yı şihhatde şeyh merĥūmuñ ebāĥat-ı duĥān ĥaĥķında olan risāleleri ki **Es-şihĥa beyne'l-ihvān fî ĥükmi ebāĥatü'd-duĥān** deyu tesmiye buyuruşlardır ne güne te'olîf olunub ve ba'özî kimesneler cenāb-ı şeyĥa bu ĥuşuşda ta'sdîĥ ta'saddî şüretlerde olub şeyh merĥum anlarıñ nice ecvibe-i miskete ile iskān itdiklerinden bu vaz'iyeti îrād itmişdir. Evvelā şeyh risāle-i mezkūreniñ evvelinde Allah Te'ālāya ĥasem yād idüb dimiş ki ben kendümün duĥana muĥabbetim içün ve kendüm sağmān vesîle olsun içün yazmadım belki kendü nefsimde el-ān girye Óad iderim bir gün bir kimesne gelüb şeyhi kimesne ilzām itmese bu ĥuşuşda ben bir söz ile ilzām iderim iddi'āsını idüb şeyh mevşül dimiş ki **El-isrāfe fi'd-dĥini leyse mübāĥen bā cemā' el-müslimîn ve fîhi isrāfe mā vecābike kāfe** Óiffet-bend şeyh buyurmuşlar ki illā isrāfe fi'l-mübāĥ ĥerif-i mezkurdan ĥat'ā nutķ zühür itmeyüb mücellen ve racülen şeyh merĥūmuñ elleriñ būs idüb Óafv niyāz itmiş ve bir kimesne daĥi kezālik iddi'ā ile gelüb dimiş rāyiĥā-i kerîme olmadıĥına ne dirsiz şeyh merĥum bir bürĥān naķl îrād idüb buyurmuşlar ki kaçan şabaĥ müslimîn eyyām şayfa maşārif olsa ĥarāretten nāşî mutayyibātdan olan şeyler tatyib olunmaya deyu telef-i nefis ĥavfından def'ā-gir ile men' itmişlerdir duĥanı daĥi ĥāyd idüb ve mutayyibātdan olduĥına Óazm idüb men'iniñ ta'srîĥ itmişler deyu buyurmuşlar ve bir kimesne daĥi su'āl itmiş ki siz ibāĥatine cevaz vuyurdıñız velākin **resül şallallāhu Óaleyhi vesellem** efendimiñ ĥaĥķında bir ĥaber vārid olmalıdır didikde şeyh ĥazretleri mażmūn-ı münifî **Óallemet Óilmü'l-evvelîn ve'l-āhirîn ĥadîş-i şerîfine** muvāfık bir ĥadîş îrād itmişler ki kıyāmete dek ne olub ne olacaĥı kāffe yedime yazılıdır ve ben anı bildim andan bāķî bir şey kıalmadı deyu resülullah şallallāhu Óaleyhi vesellem efendimiz ĥazretleri buyurmuşlardır pes bu duĥān āhir zaman içinde peydā olub ümmet-i merĥumdan cem-i ĥafîr aña mübtelā ve beynlerinde kıl ü kıāl zāhir olub ĥaram olduĥı taķdirce isti'omāl iderse i'otiomāline virenler kāfir ve nice biñ ümmet-i Muĥammediyyün müdāvetleriyle ĥināl ve murzāl ve tarîķ-i ĥavfdan ĥāfil olub i'otisāf ideceklerini resülullah bilmedi mi ĥuşuşā ümmetini iķāż içün müseyyi'atı zamān Óalā ümmetî anlar bir vakitte şöyle olacaķ böyle olacaķdır deyu ĥadîş-i şerif buyurmuşlardır ĥünkü

duhān haram iderse zikr olunan vech üze bir emr-i mühim olub kendüniñ (yırtık) delâlet ider bir haberelin lâbid idi cemî'Ö muharremât hakkında vârid olan

30 a

Olub da bu haramdır niçün vârid olmadı pes delâlet ider hadîş olmayınca resül-i ekrem şallallāhu te'Öālā Öaleyhi vesellem efendimiz hâzretleri bu emrde sükût buyurmuşlar olurlar sükût ise gâfurdur ma'Ölum oldu ki haram degil imiş ve şeyh hâzretleri insana nice enfa'Ö oldığın nice kütüb-i etibbâdan istihrâc ve istinbât idüb ve nebâtât cinsinden olub zâtı tâhir ve isti'Ömâl idene aslâ kerâheti olmadığını edille-i kavîyye ve berâhin-i sâtı'Öa ile beyân itmişlerdir ve bir gün merhûmuñ tarafeyn-i Muhammediyesini şerh idüb etraf güne şuyuh ve iştihâd buldukda kiyâr-ı Öulemâdan birisi şeyh hâzretlerine bir mektub tahrîr ve dimiş ki eşer-i celîleñiz şerh-i mezbûr olan şuyû'Ö bulmada ve ma'kbulü'l-imâm olmada lâkin şerh-i mezkûrda üç mes'öele buyurmuşsuñuz ehl-i rüsûm anda tereddüd ve teva'kkuf üze olmuşlardır. 22/7

Hâcegân hâzretlerinin kelimât-ı qudsiyesindendir bu sekiz Öibârât ki hâgegân-ı Öâl-i şân şaddesallāhu te'Öālā ezvâcahüm hâzretlerinin tarîk-i Öaliyyelerinin binâsı anıñ üzerinedir.

Hûş der dem- Nażar der kâdem- Sefer der vatan- Hâlvat der encümen- Yâdgerd-Bâzgeşt- Nigâh dâşet- Yâr dâşet

Hûş der dem Bunuñ ma'Önâsı oldu ki her bir nefsiñe derundan yukarı gele gerekdir ki şâhib-i nefis anda hazır ve âgâh ola ve ol demde gâflet aña yol bulmaya **Nażar der kâdem** oldur ki sâlikiñ gidüb gelmekde şehirde ve şahrâda ve'l-hâsıl her yerde nażîri kademine ola anıñ nażîri perâkende olmaya ve bakmaya çok yire ta'Öalluk itmeye ve bu dahi câ'özdir ki nażar ber kâdem sâlikiñ varlık mesâfelerini kat'Ö ve hod-perestlik Öağabelerini tayyî da sür'Öat-i seyrinden Öibâret olduğunu sâlikiñ nażarı her yere ki yetişe fi'l-hâl kâdemin muntehâ-yı nażarına bağa **Sefer der vatan** oldur ki sâlik tabi'Öat-ı beşeriyeden sefer eyleye ya'Öni şîfât-ı beşeriyeden mefât-ı mülkiye ve şîfât-ı zemîmeden şîfât-ı hamîdeye intikâl eyleye **Hâlvat der encümen** Hâce-i Muhammed Bahâeddîn Şâh-ı Nakşibend quddüse sırrahû hâzretlerinden sormuşlar ki siziñ tarîkat-i Öaliyyeñiziñ binâsı neyiñ üzerinedir buyurmuşlar ki hâlvat der encümen zâhirde hağ ile bâtında Hâğ şübhâñehû ve te'Öālâ ile olasin **Yâdgerd** bu diliñ kalîle ma'Öan zikrinden Öibâretdir Hâzreti Mevlânâ Sa'Ödeddin Kaş'Öarî quddüse sırrahû

buyurmuşlar ki zikr ta'oliminiñ tarîkı oldur ki o kul şeyh-i qalîle Lâ ilâhe illallâh Muhammedün Resûlullâh diye (yırtık)

30 b

Mürîd dañi kendü gönlini hâzır eyleye ve şeyhiñ gönli muqâbele tuta ve gözini qapayub ve dehânını istivâr idüb dilini dimâğına yapışdırub ve dişlerini birbiri üzerine koyub ve nefesini tutub ve ta'otım ve kuvvet-i tamâm ile şeyhiñ muvâfaqati üzre zikre şürû' ile ve qalbi ile diye lisânı ile dimeye ve hâbs-i nefere şabr eyleye ve bir nefesde üç kere diye şöyle ki hâlâvet eşeri gönlüne irişe **Bâzgeşt** oldur ki her bâr zikr-i zebân-ı dil ile kelime-i tayyibeyi diye anıñ Óağabinde yine gönül diliyle diye ki El hâyü ente ma'óbüdi ve rızân matlûb ey benim hüdâvendim benim maqşûdum sensin ve seniñ rızâñdır zîrâ bu kelime-i bâzgeşt eyüden ve yaramazdan her hâtıra geleni nefy eyleyicidir tâ ki zâkiriñ zikri hâlis qıla ve sırrı mäsivâdan fâriğ ola ve eger mübtedî ibtidâ hâlinde bâzgeç kelimesiyle zikrde kendüyi şarîk bulmazsa ya'ni gönlünde muhabbet-i gayr olub hüdâvendâ benim maqşûdum sen demekde kendüyi kâzib görürse yine zikri terk itmeye zîrâ ki tedric ile şıdğ-ı eşerle žuhûra gelür ve mimma risâlete kelime-i bädgeşt şadık oldığı hâlde meşğul olmağa qâdir olur **Nigâh dâşet** bu mürâqabe-i hâtırdan Óibâretdir şöyle ki bir demde nice kerre kelime-i tayyibeyi diye hatrı gayrı yere gitmeye **Yâd dâşet** ki maqşûd bu muqaddemâtdan heb budur ve kelime-i haq sübhânehü ve te'âlâdan dâ'ımâ âgâh olmağdan Óibâdretdir **vukûf-ı zamânı** ya'ni sâlik qalbini hutûr-ı ağıyardan hıfz itmekden Óibâretdir **şevk-i Óadedi** ya'ni sâlik nefy-i işbatda zikri tek tek itmekden Óibâretdir **vukûf-ı qalbî** sâlik söylemekde hâzır olmağdır ki nefsi-i gaflet ile yuğaru gelmeyüb illallâh dirken teveccüh-i hatr eyleye dilde olub gayrıñ nağşı qalmamadan Óibâretdir ülfete bir vezn-i aşüfte rast ve rind-i bi-kes vekil derviş ve nâ-murâdrâtiz güyend aşîka ba'özî şâlîş bergadenü'l-qate be hem berâmda ve perişân hâl Óaşîkâ güyend ez bürhân hidmet lafzı evâ'olinde hâzreti muqillesine müsta'omeldir garğa feth-i tûn ile başdan ma'ônâsına.

Bismihî Sübhânehü ve Te'âlâ

Draht-ı haqîqat tarîqa-i ib-i tâ'ife qaddesallâhu esrârahüm tarîqa-i evliyâ nist derin tarîqa be pür çendân ihtiyâc nîst herkes ki in tarîqa râ ez Óazizi yâ ez resâ'ol-i işân ferâgird ve beced meşğulî nümâyed ümîdest ki maqşûd hâsıl gerded ammâ şöhet râ hâşiyet besyâr est bâ vücûd ân ki pür kâmil peydâ ne şod ammâ cemâ'at yârân bâ

teķān yek diger meşgŭlŭ ġāyend ĥāzreti Hāce ŐAbdullah ķuddŭse sırrahŭ mŭġar mŭden űohbet-i cemāŐat-i yārān muvāfŭķ űohbet-i mŭrşid-i kāmīl rehd. Naķl men ĥatt-ı Mehmed Emin Foķātŭ ķuddŭse sırrahŭ

31 a

Ĥāzreti Şemseddin Tebrŭzŭ Ebŭ Bekir sillebān Tebrŭzŭ Baba Kemāl ĥŭcetti Şehābeddŭn Seherverdi Ĥāzretlerine űohbet idŭb Rŭkneddin Sŭcāşiden tekmiŭl-i tariķ itmişlerdir.

23/7 İzn-i şeriŭfiñiz idiyorsa iħrāc idelim ĥattā ziyāde iştihārıne sebep olub ĥavāşş-ı Őāmıñ Őindinde iŐtibār ve ķabŭli mŭsāvŭ ola her taħrŭr iķŭn mesűele-i taħlŭl semāŐ űāñŭ bā ĥaķķ-ı dehān mŭşālŭş-i ĵmān firŐavnımıñ işbātı şeyĥ ĥāzretleri mektŭba nażar buyurduķlarında elbetde taħrŭr buyurmuşlardır vech-i ĥaķ vech-i mahlŭķ iķŭn nice terk olunur eger mŭtālaŐa kılanlar anlardan Őamel ve anlara iŐtimād iderse fŭĥā meűmŭl ideriz ve ĥaķdan ricā ideriz ki mŭşāb ve meűcŭr ola ve illā Őāmil olmayub taŭŐ-ı nefslerinde taŐn ve lŭzumdan ĥālŭ olmayub cemŐ-i ĥasāretin itdiklerinde bizim şerrimiz anlarıñ űstŭne olsun deyu bedduŐā idŭb femen şāűe fe'l-yŭűmin ve men şāűe fel-yekfur mŭñŭfince benim şerĥim űç mesűele degil lafż iħrācına rızām bu ķadar bűylece ĥaķķını idrāk itsŭn deyu taħrŭr ve cevap buyurmuşlar.

31 b

Tāriĥ-i Bāb-ı Aşfā

FāŐilātŭn/ FāŐilātŭn/ FāŐilātŭn/ FāŐilŭn

Ĥāzreti Sultān Maĥmŭd Ĥan Őāl-i himmetiñ

Derk-i lŭtfunda şāyān ola Őālem ber murād

Gelmemişdir Őāleme bűyle ĥidiv-i bŭ-Őadŭl

Mŭttaķŭ kāmīl-i reşid Őārif-i saĥŭ pāk iŐtiķād

Şarf-ı himmet eyleyŭb dergāh-ı şāĥib-i devletiñ

Yapdı evvelkinden aŐlā ol şeh-i Őālŭ nejād

Žeyl idüb dıvān-ı serā-yı āsıfıyla devleti

Qıldı beyt-i şevket ü iqbāl ü şānıñ müşrad

Muşarraḥ bābı küşād olduḡca der vaqt-i seher

Feth ide bāb-ı murādıñ ḥazreti rabb-i Őibād

Vāśıfā yazsam sezā bu bābda tāriḥ-i tam

Bāb-ı Őadli şāh-ı Őālem saŐd ile qıldı küşād Sene 1225

FāŐilātün/ FāŐilātün/ FāŐilātün/ FāŐilün

Pesi fıtratlara žiynet ile rifŐat gelmez

Olsa her tarz ile qalıca munaqqaş baılur

FāŐilātün/ FāŐilātün/ FāŐilün

Diyār-ı behiştı āned meydān

Bu Bekir ÖÖmer ÖAli vü ŐŐşmān

Talḥa est žır Ebū ŐUbeyde

Süst SaŐıd vü ŐAbdurraḥman

32 a

FāŐilātün/ FāŐilātün/ FāŐilātün/ FāŐilün

Zülfüne bend idelden hâtır-ı âzâdeyi

Sen kıyısına düşürdün Óaşık-ı dil-besâdı

Ûürmetiñ idrâk idilen zâhid-i muncâdeniñ

Ferşi dahi eyler idiñ nice mey-i sahbâneyi

Çeşm-i maħmûruñ süzülmüş başkadır keyfiyeti

Mest-i nâzım çokca içmeye mi sen bu ahşam bâdeyi

Cân virirken hâk-râh-ı Óaşkıña ey seniñ dil

Böyle pâ-mâl eylemek lâyıķ mıdır dildâreyi

Ger tenezzül itse tanżır-i bahânide Lejb

Çerha taÓlıķ eyler idim güfte-i nev-zâdeyi

MefÓülü/ MefâÓilü/ MefâÓilü/ FeÓülün

Dâğ-ı elem-i Óaşķ ile cânâneye döndüm

ŞemÓ-i ruhuñ şevķine pervâneye döndüm

Serrişte-i zülf-i siyehiñ olalı hatr

Bak hâl-i perişanıma dıvâneye döndüm

Beytül'-rahatım dilde yazub peyker-i hüsnuñ

Ey kâfir-i nahvet yine meyhâneye döndüm

Dün mescide Óazm eyler iken kendi şuhūdum

Gördükde o muğbeçeyi meyhâneye döndüm

O bencine-i pıçeş-i gışū olalı dil

Dil-çāk olsa āh Lebīb şāneye döndüm

32 b

ÓOşman Moñla Efendide cemÓ küşāÓarz otası

ÓAfvını ricāsıdır

MefÓülü/ FāÓilātü/ MefāÓilü/ FāÓilün

Ey nūr-ı rūh-ı bāsıra ey merdüm-i nażar

Allah itmesün seni ejderhā-i keder

Şāhib-i kemīne iclāle yüz sürüb

Bu cemÓa dañi Óafv u Óināyet ricā ider

Cevāb-ı Rāğıb Paşa

MefÓülü/ FāÓilātü/ MefāÓilü/ FāÓilün

Ey menbaÓ-ı fezāóil ü maÓden-i hüner

Endüh u rūh-ı zātınıza bulmasun zafer

Ol hāğda gerçi şevka telakķi kemālde

Bu cem'atınızda eylesün ārām ile güzër

Mefā'ölün/ Mefā'ölün/ Mefā'ölün/ Mefā'ölün

Muḳadder eylemek cānā kıyās itme āh bedendir

O nūr hem źır-i merdümde ziyā vü hem edebdendir

Nice itdi taşavvur-ı şūri-i ıslāḥa gör tebbet

O ḥod na'at ḥüdāvendir bu vaśf bu lehibdendir

Mef'ölü/ Mefā'ölü/ Mefā'ölü/ Fe'ölün

Seyr eyle o yollar dıdeden tāze frengi

Beñzer kızıl elmaya o gül ruḥları rengi

Mişliñ bulamazsın o püt-i Őışve perestiñ

Gezseñ Burusen İsvec vü Becle Flemengi

Ḳuvve-i vāhimeyi rāhime-i ḳuvve iden

Hün-ı dilden tāb-āver olan ḥācet

Reftem be cā sürübler gördüm toḳuz ḳadar imdi birḳaçını bā terk-i dem birḳaçı tarla
mey rū

33 a

Gazel

Fā'Öilātün / Fe'Öilātün / Fe'Öilātün/ Fa'Ölün

Şer-i rāh-ı dilim Öarşa çıkalı döne döne

Tābiş-i sūzım ğamım çerhi yaķar döne döne

Bulamaz dergeh-i cānāne gibi bürç-i şeref

Ħaşre dek arar ise şemsi vü ķamer döne döne

Hāle-i çeşmim olub şekl-i kemend-i ĥayret

Halkā-i zıkrde ol māhı arar döne döne

Bu döneklik ile dolab emel-i encāmı

Ķorķārım mihver-i tedbjri kırar döne döne

Şem'Ö-i fānūs hayāl oldıĥını söyleyemez

Hem çü pervāne dil-i zār yanar döne döne

Tende bād eşer āh dil-i mażlūmuñ

ÖAks-i meómül seni ĥāke çeker döne döne

Bu tevāzu'Öuña ider ĥāke düşüb gülşende

ÖĀķıbet başa geçer sünbül-i ter döne döne

Yine besbellü ki bir iş çıkarır orta yire

Çözilüb düşdi miyânında kemer döne döne

Görünmez bağlayalı şa'bede bāz-ı gâflet

ÖÖmr-i güzeşte meded gitdi gider döne döne

Nurdur dide-i tahşine Lebîbâ bu gâzel

Baksa mazmûnuna erbâb-ı nażar döne döne

33 b

Târih-i Şehzâde Sultan Aĥmed Ĥan

Fā'Öilâtün/ Fā'Öilâtün/ Fā'Öilâtün/ Fā'Öilün

Pâdişâh-ı heft küşver şehriyâr-ı bahr ü ber

Ĥân Maĥmûd mużaffer dâver-i ĥurşid fer

Nev-bahâr-ı cûd ile feyz-i nesim-i Öadl ile

Eyledi lebriz-i şâdj bâğ-ı dehri ser te ser

Sâye-i şâhânesi dünyâyı ĥandân eyledi

Nâ-bekâm a'Ödâlar bedr vār ise ağlar eger

Tâzelendi nûr-ı bâ Ĥaĥ teşne-i tab'Ö-ı felek

Sâĥn-ı Öadlinden o şâhıñ rûzigâr esdi meger

Ya budur kim ol şeh-i cem çâker-i dâr-ı a'Ölâm

Re'ós-i âmāle bugün bahş eyledi bir t̄ac-ı zer

Toğrı bir şems-i sipihr-i mu'addelet kim vaşfını

Şād u handān oldılar gökde melekler itdiler

Bā'ó-i bismillah ile t̄arihın Óarz itdim lebīb

Virdi mühre devlete Sultan Aḥmed zīb ü fer

Fevt Şed Fı Rabı'Óül-āḥir Sene 35

Beyt-i Lebīb

Fā'Óilātün / Fâ'Óilātün / Fâ'Óilātün/ Fa'Ólün

La'Ól-i şerbetini gördüm leb-i cāmda sordum

Görmediñ mi didi bı-çāre Óaceb gülbeşeker

34 a

Keşfı Ümmi Beg

Mefā'Óılün/ Mefā'Óılün/ Mefā'Óılün/ Mefā'Óılün

Uyan dil hāb-ı gāfletden ki bu ešnāda yangın var

Ḥikmet-i cānib-i ḥaḳdan ḳamu miknāda yangın var

Miyān-ı halka bir āteş düşüb itmekdedir ihrāk

Haberdār olub kimse dimez aḥḳāra yangın var

Dirigā cümleten gāfil iken od düşdi bu şehre

Serāser şehri hedm itdi qatı müzdāra yangın var

Duhanı ser çeküb hālā karar itdi şüreyyāda

Qamu ehl-i semā söyleşdiler dünyada yangın var

İtmedim cümleye ki iḥrāk bi'n-nār olsa her yelde

Ki bir qar itmege teskiñ degil āmāda yangın var

Bu bir nār-ı firāqdır kim be küll nāsı yakmaqda

Ölmāret qalmadı bir yer daḥi hālā da yangın var

Bu nār-ı firqate bād-ı fesād fışkımız bāÖiś

Olur şubhesiz zir-i güdā ve aÖlāda yangın var

Nice ki fehmi idüb kimi žulmden kifāyed itmez

Nola fehmi eyleyüb başlasaq feryāda yangın var

Nevākıs-ı rifÖate eyvāh bulunmaz mı eyā çāre

Tefekkür eyle bi-çāre niçün muÖtāda yangın var

Kelāmi keşfiyetiñ cārib bu halka eylemez teÖşir

Haṭā bizden Őatā senden (...) imdāda yangın var

34 b

FāŐilātün/ FāŐilātün/ FāŐilātün/ FāŐlün

Rište-i lāf-ı güzāf ile göñül kayd olmaz

Muğlatayla güzelim mürğ-i hümā şayd olmaz

Meföülü/ MefāŐilü/ MefāŐilü/ Feöülün

Babası kamerdir o şuhuñ anası kimdir

Mecnūnı benim bir daḥi dıvāne kimdir

Nüş itmedeyim Őaşkla ben cām-ı meyin

Bir sencileyin Őāşık-ı mestāne kimdir

Her gördigiñe māŐil olub eyledi ülfet

Bezminde Őaceb vaşlına bıgānesi kimdir

Her māŐil olan ol mihre vuşlat dostunda

Pākiz-i nażar-ı müşfiķ merdānesi kimdir

Yanub yaqılur sūziş-i Őaşkla sehābı

Bilmez o per şemŐine pervānesi kimdir

MefāŐilün/ MefāŐilün/ MefāŐilün/ MefāŐilün

Bakandan olmasun eksik figān şām u seher

Mināre gibi olan ge derūn u rāst nümā

MefʿŪlū/ Fāʾilātū/ Mefāʾilū/ Fāʾilūn

Ey şūhı olma ğurre erāġān-ı hūsne kim

Be rāh-ı serd-i Őāşıķa mevķufudur hemān

Mefāʾilūn/ Mefāʾilūn/ Mefāʾilūn/ Mefāʾilūn

O şūhuñ şöret-i nażżāre-i mihrāb-ı ebrūsı

Eger mümted olursa ok imamı bı-namāz eyler

Fāʾilātūn/ Fāʾilātūn/ Fāʾilūn

Halkı rencide iden Őālemde

Kendi rencide olur her demde

Mefāʾilūn/ FeʾŪlūn / Mefāʾilūn/ FeʾŪlūn

Tumandır sūrī dehrīñ mātem-i pūr-şūr ile

Bi dükkanda yapılur nābūd-ı naħl sūr ile

Rızāyī

Fāʾilātūn/ Fāʾilātūn/ Fāʾilātūn/ Fāʾilūn

Dām-ı belādan kaçan zülfüne dil bağlamaz

Ağlama ey tıfl-ı dil kendi düşen ağlamaz

FāŖilātün/ FāŖilātün/ FāŖilātün

Çünkü šāhib-i hāneden yok fāŖide

Der binā ünzile Ŗaleynā māŖide

Lāedri

MefŖŖlŖ/ MefāŖŖlŖ/ MefāŖŖlŖ / FeŖŖlŖn

Ol virmedi mekkāre dŖnyā divār-ı dil

Āvāre olub eyleme izhār-ı telāş

Cümle eylememiş meclis-i Ŗālemi қor yelden

ŖŖrfān ile bir yerde HŖdā emr-i maŖāş

MefāŖŖlŖn/ MefāŖŖlŖn/ MefāŖŖlŖn/ MefāŖŖlŖn

Alınmaz pend-i pŖrāne civānıñ terkini urmaz

GŖñŖl bir dilrubāyla çift olur elbette tek tŖrmaz

FāŖilātün/ FāŖilātün/ FāŖilātün/ FāŖŖlŖn

Şevķimiz havşala-i hāmeye sŖgmaz nābŖ

Anı vābeste-i hengām mülākāt idelim

Fā'Öilātün/ Fā'Öilātün/ Fā'Öilātün/ Fā'Ölün

Bir giden bir dahi gelmez ne a'Öceb hāletdir

ÖĀlem rāhata beñzer gibi iqlim-i Öadem

İmtinānıñla şemim Yūsuf-ı ümmīd iseñ

İstemem ey rūzigār-ı nā-hencār istemem

ÖAşķ odı ol düşeli şarka soñra Öāşıķa

Şemsi gör kim yanımdan yandırmadı pervāneyi⁸

Nażm

Fā'Öilātün/ Fā'Öilātün/ Fā'Öilātün/ Fā'Öilün

Dāne-i ümmīdimi kendim idüb fıkır-i daķıķ

Āsyāb-ı devletinide bende nüvīş beklerim

Nerm eleyibdir bunda elfāż-ı ma'Öāñı söylenür

Pādişāhım söyledirsıñ sözümi var söylenür

35 a

Fa'Öna-i āgyār müşkül vaz'Ö-ı nāz-ı yār güç

Derd ise bir derd kim iķrār güç inkār güç⁹

⁸ Vezin bozuktur.

MefâÖilün/ MefâÖilün/ MefâÖilün/ MefâÖilün

Ne söylemekde selâmet ne ketme kudret var

Derün-ı Óaşık-ı şeydâda böyle hâyret var

FâÖilâtün/ FâÖilâtün/ FâÖilâtün/ FâÖilün

Ehl-i Óaşkıñ hâli bellüdür beyân lâzım degil

Söylenilmez mâcerâdır yek Óayân lâzım degil

Biz ki düşdük sâye-i dildâra râhat bulmuşuz

Tâc u taht u mülk ü baht-ı Hüsrevân lâzım degil

ĶāniÖiz Óālemde bir talÖat-ı cānān ile

Ey felek gayrı bezmçün imtinān lâzım degil

NaĶd-i şim eşki hayırhāh-ı ÓaşĶ eyler gibidir

Dehre vāne ÓaşĶa genc-i şābkān lâzım degil

ÓĀlem hūznūñde yārin cāygır olmuş göñül

FāriĶ ü āsūdedir aña cihān lâzım degil

Şarf idüb enfāsımız sermāye-iden itdik zarar

⁹ Vezin bozuktur.

Ba'd ez ın endişe-i sr u zebān lāzım degil

Fāl ile olmaz Lebībā gft u gy hāl-i aşka

Kimse iřkā itmez bunda yalan lāzım degil

36 a

Fā'lātn/ Fā'lātn/ Fā'lātn/ Fā'iln

Her çi dārım ez tu dārem meni nın ender miyān

Nām-ı bı nāmı ki dārem ben merātın nām u řān

Hākpāy-ı dergehiñ girdim cilā-yı çeşm  cān

Men nemı gyem řmārān çinın  ne cinān

Fā'lātn/ Fā'lātn/ Fā'lātn/ Fā'iln

El-amān ey řāh-ı iqlım-i lednnı el-amān

Sıne lebrız-i heves hātır-pirāz fıkır sevā

Ser be řāhrā-yı emel efkār-ı maşrf-ı riyā

Men gecā ey pır men āsāyiř-i hātır gecā

Yak Allah kerdem hākpāyet mltecā el-amān

Czdr hāzreti temıdānem penāh-ı digerim

Ez sükkân-ı kemterin dergehin kemter mürrem¹⁰

Hâksâr-ı ma'ûsiyet şûrîde-żâd u ahkârım

Ger cenîn-i mâtem hemîşe hâkpâ-râ bir serim el-amân¹¹

Fâ'îlâtün/ Fâ'îlâtün/ Fâ'îlâtün/ Fâ'îlün

Ûseyne Allah-ı fermân ide râ lahza nigâh

Ez hevâ-yı naqş-ı sâ mân Ömr-i güşte tepâh

Şidâz efkâr-ı ma'ûşî rûy-ı dil her dem siyâh

Ey ziyâ-yı şems-i hikmet sâye et kerdem penâh el-amân¹²

Mef'ûlû/ Fâ'îlâtün/ Mef'ûlû/ Fâ'îlâtün

Bülend-i mahfî bir şemâ hâl-i dil nâlân men

Ez havâtır-ı jenk dâred gevher-i îmân men

ÖArz-ı hâli mîkend nîde Lebib sultân men

Derd-i Öâlem çün tûy in derd râ dermân men

36 b

ÖÂdiyen Öani'r-ribâ cenâb-ı Öatûfetpenâhîleriniñ gıyâben ve huzûren mütesâvî olarak müdâvim-i şenâ-yı seniyyesine ve mekârim-i du'â-yı hayriyeyi istibâhı idüğim nezd-i ma'âlî ve kad kerîmîlerinde müstağni-i etyân güvâhı olmağın tayy-ı

¹⁰ Vezin bozuktur.

¹¹ Vezin bozuktur.

¹² Vezin bozuktur.

mağāle ilkāb ile hemān āsār-ı śih̄hāt zāt-ı bāhirü'l-mecdetlerine dide-küşā-yı teraqqub ve intibāhı iken bi't-taḡdır ḥāzreti ilāhī ve ḥaḡḡ-ı Ōālilerinde lemŌa nişār olan eşātir-i teveccühāt cenāb-ı pādişāhī mesned-i kemterāyi-i šadāretpenāhī zāt-ı ehliyet ayanlarıyla müftehir ve mübāhī olduğunu müyesser lutfen ve Ōatfen bu defŌa iḥsān ve isrā buyrulan keremnāmeleri enāmıların iftiḥār olmuş ve zerrin-i beşāret ez cemil her küheḥe mey idersin meygend işmār serhā ber zemīn-i sekrāne rā. Beşāret müddet-i işāreti terāne-i şevketşāne-i Ōandelib hutūtundan sāmiŌa-pirā-yı iḡbāl-hāhı kılınmış olmaḡla derḥāl nāsiyye-i ibtiḥāl sābide-i secde-i şükr-i cenāb-ı rabbü'l-müteŌāl kılınarak ḡātiye ḥartüb veliyyü'n-naŌmilerinde tevfiḡāt-ı ezeliye-i sübhāneye maḡhariyetle duŌā-yı hayriyeleri kaffe-i nāsiñ zīb-i aḡvāhi olmamaḡ darūd-ı mesŌūdı bir dāşte-i tekrār be tekrār yād u teḡkār kılındıḡı beyānı şıḡḡa-i (...) taḥrīr ve mersül şüb.

37 b

Retn-i Hindī

Rükneddin ŌAlāōid-devle-i Semnānī ḡuddüse sirrahū'l-Ōazizānī taşḡih̄ buyurub dimişdir

Şāhibü's-şeyḡ daḡele'd-dīn Ōaliyyü'l-ālā aşḡāb-ı resül şallallāhu Ōaleyhi vesellem ebaR-rızā Retn Bin Naśr Radiyallāhu Ōanh fe aŌtāhü müştān-ı işāt resülullāh şallallāhu Ōaleyhi vesellem ve şeyḡ Rükneddin ŌAlāōid-devle buyururlar ki şeyḡ radiyyüddīn Ōaliyyül-ālā ol şāne-i saŌādet-nişāneyi bir hırḡāya tolayub ve ol hırḡayı bir ḡāḡıda şarub ḡatt-ı mübāreki ile ol ḡāḡıda yazmış Ḥāzā'l-meşāt min işāt resülullāh şallallāhu Ōaleyhi vesellem ve şalli alā ḡāzā'z-zaŌifü min şāhibi resülullāh şallallāhu Ōaleyhi vesellem ve ḡāzā'l-hırḡate ve şallet min ebi'r-rızā ve min ilā ḡāzā'z-zaŌifü

Ve yine Şeyḡ Rükneddin ḡatt-ı mübārei ile yazmış ki şöyle dirler ki ol emānet Şeyḡ Radiyü'd-dīn Ōaliyyü'l-ālā için idi ḡaddesallāhu esrārahüm teḡḡire-i devlet-i şāhide bu ḡıśśa Ōaliyyül-ālā ḡāzretleri zıkr olunduḡdan soñra meḡkurdır ki Baba Retn için baŌzılar śih̄hiyet-i resül-i ekrem şallallāhu Ōaleyhi vesellem şerefi ile müşerref olmuşlardır dirler baŌzı āhir šadāriyyün ḡāzreti Ōİsadan olmaḡ üzre naḡl iderler ve biñ dört yüz yıl muŌammer olmuşdur deyu ḡaber virirler tāriḡ-i İslāmide ki hicretten beş yüz sene mürūrundan soñra intıḡāl itmişdir belki sādise Ferīd İbni Mecd ibnāōil-Ōōmr fī ibnāōil-Ōōmr ismi ile müsem mā Kenānī de şāhib-i ḡāmus tercümesinde

yazar ki Şeyh Mecdeddîn Fîrûz âbâd ile cem' oldum Retn-i Hindîniñ vücūdını taşdıķ idüb İmâm-ı Zîhnîniñ mîzân adlu kitabında inkâr itdüğün ezkâr iderdi hîkâyet eyledi ki âvân-ı seyahatimde bir kıaryeye dâhil olub ve ziynetden bir kıavm ile mülâķi oldum taşdıķ üzre itbâķ ve ittifâķ iderlerdi ol cihetden kitâbü'l-asâbe fî târihü'l-aşhâbe nâm kitabda zikrine taşrih ve sened-i hadîşin taşhîh eyledim kezâ zıkr-i ibnû'l-hacer ve'l-Öilmü Öindallah el-Öalîmü'l-habîr.

Ey şüfî ehl-i şafâ ez cân be gû Allah hû

Ey Öaşîķ Öaşķ-ı vefâ ez câm yekdâ Allah hû

Ey şüfî lafz-ı Ebû Hâşim şüfîye dinilirse ve ol hângâh ki yapıldı Allah hû

Ebû Hâşim Hâzretleri için yapıldı.

38 a

Ve fi'l-kütübü'l-lâhibe

Fillâhi teÖâlâ enallâhu melikü'l-mülk el-mülûki ķulübü'l-ibâd bi yedeyye fe inne'l-ibâd et-tâÖûni ceÖalethüm lehüm cenneten ve in Öasûni ceÖalethüm Öaleyhim Öuķubeten felâ teşteğilü bi sebebi el-mülûki velâkin tûbedü ile'l-Öatîfuhum Öaleyküm kemâ evrade'l-mevlâ Ebu'S-SuÖüd fî tağyîru felehü teÖâlâ ķul Allâhümme mâlikü'l-mülk

Ķâle Eş-Şeyhü'l-ecli ŞecaÖdinü'l-kübrâ semÖate Öan Şeyhü'lÖāzm Bahâeddinü'l-kübrâ ķuddüse sırrehü esrârahümâ min kırâœe hâzâ'd-duÖâ külli yevmin sebÖa merratin ağniyâ Allâhu teÖâlâ ennebiyyete'l-beyte bismilâhirrahmânirrahîm Allâhümme innî zaÖîfun fefevvinî Allâhümme innî zelîlün fağfirli allâhümme fağfirun fe ağniñ birahmetike yâ kerîmün yâ cevvdün yâ erhamü'r-râhimîn Allâhümme in kâne rızķi fi's-semâoi fe enzelehü ve inne kâne mâ žahire ve in kâne baÖiden fe ķarrebe ve in kâne ķariñben fe yeserra ve in kâne fîlen fe keşerra ve bārik li fî rızķi inneke Öalâ külli şeyöin ķadıñ ve men yeteÖallâhu bi ceÖalehü muħricen ve bi rızķahü min ĥayşü lâ yaħtesib ve mem yetevekkel Öalallâhu fehuve ĥasbehü innallâhe bâligun emre ķad ceÖalallâhu li külli şeyöin ķadrâ ĥasbünallâhu ve niÖme'l-vekîl velâ ĥavele velâ ķuvvete illâ billâhi'l-Öaliyyi'l-Öazîm.

38 b

Fā'Öilātün/ Fā'Öilātün/ Fā'Öilātün/ Fā'Ölün

Būs-ı leb eyleyemez sūziş-i Őaşkı teskîn

Bahta pālūde-i terāneşi itmez itfā

Fā'Öilātün/ Fā'Öilātün/ Fā'Öilün

Başını yerden yere urmazdı ger

Kendüsine yunmasa ekşer keser

Şāl-ı baht-ı siyāh minnet-i ibni defter

Kerem-nümā nażarı kimin mükevvefîh-i nażar¹³

Mef'Öülü/ Fā'Öilātü/ Mefā'Öilü/ Fā'Öilün

Eşkim mürekkeb ola dehr bir kılam kıalem

Mümkünmidir ki şevķ-i derūnum kılam raķam

Mefā'Öilün/ Mefā'Öilün/ Fe'Öülün

Ruħuñ mir'óatın ey āyine-i ruhsār

O şavt uğrısından şakla zinhār

Ĥamdülillāh geleli şöhretde mäh-ı sıyām

Rūş itdi giceyi hemçü ziyā'Öı ile¹⁴

¹³ Vezin bozuktur.

¹⁴ Vezin bozuktur.

Mef'ûlû/ Fâ'îlâtü/ Mefâ'îlû/ Fâ'îlün

Nüşa'n maraz-ı Ŗaşka şifâ virmedi hiç

Ey şeyh-i kerâmât-fürüş az da şuyın iç

İltifâtın değil evelki gibi şeydâya

Tuyalı sevdiğimi başladı istiktân¹⁵

Mâhir Efendi

İbnâ-yı zamân mâ'îl-i elfâz-ı fitnedir

Gehvârede vü key kûd-ı günâhın şerefine seni¹⁶

Mef'ûlû/ Fâ'îlâtü/ Mefâ'îlû/ Fâ'îlün

Bakma nücûm içinde hilâl-i şebbâneye

Gördün zamâne idemedi sen o zamâneye

Silahdar Hamza Paşa Şulb-i Sultan Muştafadan dehre bir geldi Selim

Fâ'îlâtün/ Fâ'îlâtün/ Fâ'îlün

Nergis-i çeşmiñe didim beñzer

İşidenler didi ve fîh-i nażar

Ėassâd-ı Ŗaşrın itme nażarı güft ü gūsına

¹⁵ Vezin bozuktur.

¹⁶ Vezin bozuktur.

Şîr-i iltifât ider mi kilâbıñ ğulûsına

Lâzım degil Óināyeti ehl-i tekbîriñ

Teczî eyledim Óatāsını vech-i Óubūsete¹⁷

Olıncı kııl kıadar Óaybı mekânıñ setr ider herkes

Şadā-yı Çîn gelmez kāse-i mūdār-ı çîñiden¹⁸

FāÓilātün/ FāÓilātün/ FāÓilātün/ FāÓilün

Bir gümüşden ħalÓadır kim ĥabs olundur anda āb

Urdı zerrîn topile feth itdi anı āftāb

FāÓilātün/ FāÓilātün/ FāÓilātün/ FāÓilün

Bezm-i iĳbālın tār eylesün dirse felek

Kişi yaĳdıĳı çerāĳ üzre pervāne gerek

FāÓilātün/ FāÓilātün/ FāÓilātün/ FāÓilün

Yaladı şahna ĳomaĳ ister emin matbaĥ

Ekşi iş zāde velî dir ki libādar olmaz

39a

¹⁷ Vezin bozuktur.

¹⁸ Vezin bozuktur.

Meramgāh-ı aşhāb-ı cenās-ı iclāl ve kıblegāh-ı erbāb-ı Ŗızz ü ikbāl olan kenār-ı besāt devlet-i inbisatları leb-i ādābla tebeşşüm ve taķbıl ve ğubār-ı kadem iksir-i eşerleri Ŗaynı nā-kāmımıza keşide ve telhıl kılınub o beste-i zimmet-i bendegānem olan devām-ı Ŗömr ü devlet ve ikbāl ve kıvām-ı fer ve hāşmet ve iclalleri daŖavātı evrād-ı secdegāh-ı Ŗācizānem idüĝi mihr-i tenvır olan kalb-i hurşid nazirleri ki müşbet olmakla fīmā baŖd daĝi duŖā-yı hayriyeleriyle evķāt-ı ķākerānem imrār ve sū-yı devletlerine öteden berü merbūt olan şıdk ve taviyyetim dāŖimĝi derkār oldıĝını bi'l-muhasebe ibrāz ve izhāra mutaraşsıd fırşat iken bu defŖa Tekfurtaĝı iskelesine mertıl olan ķazālarıñ mübāyaŖaları bā emr-i cihan-metāŖ Ŗuhde-i Ŗācizāneme ifāsına hāzreti veliyyün'niŖam-ı Ŗālem buyurulmaķla hālā sāye-endāz-ı iclāl buyurduķları Dimetoka ķazāsında daĝi matlūb hāzreti cihanbānı olan noķtalarıñ sevķ ve tesyirine meŖmur ķuķadarānda Muştafa ķulları taraf-ı bendegānemden baŖş ve įşāl olunmaķla mücerred efendim olan şıdk ve hulūs ve duŖā-yı mahşūsüm izhār bahānesiyle ser ü devletleri taşdıŖıne ictisāren ķāŖime-i Ŗubūdiyet-Ŗallāme terķimine ibtidār ve hākpāy-ı tūtyā meşāķlarına istitār kılınmışdır. Ben de merfūŖ-ı bendegāh-ı devlet-i manżūr-ı Ŗaliyye reŖfetleri muķarrer ve müyesser olduķda bu bende-i dilber-būdeleri öteden berü efendimiñ şıdk ve hulūs ile maŖrūf ve Ŗatābet ve kerem-i müşirāneleriyle meŖlūf halka-be-ĝuş-ı fūrūşān deyu imtiḥāne-i meşret nişanlarından oldıĝım içün dūdmān-ı devletlerine olan kemāl-i taviyyetim bir vecihle noķşan peżir olmak Ŗadımü'l-iḥtimāl oldıĝından nāşı evķāt ve eyyām duŖā-yı devām ile Ŗömr ü devlet ve tezāyüd-i fer ve hengām-ı hāşmet ü iclalleriyle ĝūzerān idecegi ķarın-i zihn-i müşikafları buyurulduķda fīmā baŖd daĝi tecdid-berān-ı Ŗubūdiyetime devr ü nezdimiñ teveccühāt-ı seniyyeleriyle yād ve meŖlūf oldıĝım eltāf-ı müşirāneleri kemāfı's-sābık hāķķ-ı ķākeride mebzul ve dāŖimen derkār buyurulmaķ ĝāyet-i bi-ĝāye-i hidivāneleri buyurulduķda emr ve fermān

40 b

Teklif-i cām hālĝi ken bu mişli bi-bedel beyne'l-iŖcām şol zamanda müstaŖmeldir ki bir kimse bir kimseye filan kimesneyi tecziye ile Ŗāķıl mıdır yohsa ĝayrı mıdır diyecek maḥalde teklif-i cām hālĝi ken deyu remz iderler imiş bu meşeliñ aslı žurefā-yı ŖAcem meclis-i Ŗişretde kim serhoş oldu kim mest-i beyhūde oldu tecrübe idüb mest olana cām virmemek içün bir sāķı-i ĝülķehreniñ bediyyete bir cām-ı hālĝi virüb herkese şundururlar imiş her kim cāmıñ hālĝi oldıĝın idrāk itmeyüb alub nūş itmek ister ise

anıñ mest oldıgın bilüb cām virmezler imiş nitekim mevlā kemāl-i fermān beyt ez
şehri ve küllî

Mefā'ölün/ Mefā'ölün/ Mefā'ölün/ Mefā'ölün

Henüz andan şu'ūr-ı dādem ey sākî zemn-i mekzūr

Be çeşm-i mest hod teklîf kün in cām-ı hālî rā

41 a

Fā'ölātün/ Fā'ölātün/ Fā'ölātün/ Fā'ölün

Gelse beytül-ḥazan Őaşqda seyr itme āh

Eyler ittisāf benim çāk-i girîbānım āh

Neyleyim perde olur dūd-ı siyāh bahtım

Meş'āl-efrüz-ı niyāz olsa da sultānıma āh

Berk-i sebz ile gelür semt-i riyā hodgamdan

Müjde-i hatla bu şeb yerim şebistānıma āh

Oldı elifi mümted bend-i miyān ḥaberdan

Cille-i Őaşq u belā hātır-ı nālānıma āh

Dāğ pür dāğ ise de Őayn-ı başiretdir görünür

Çeşm ü gūş-ı heves olsa nola her yanıma āh

Nālišinden tutuſur tāk-ı sipihr-i sāmān

Bād-ı bāzār-ı sitemdir dil-i sūzānıma āh

Baňa ol çeſm-i siyeh mest-i hır virdi Lebīb

Yār olurmuſ nıgehim terkis-i mestāneme āh

Nažire-i Vāsıf ÓOſman Beg

FāÓilātün/ FeÓilātün/ FeÓilātün/ FeÓilün

Hiç kār eylemedi ĥazreti sultānıma āh

Eylerim eyledigim āh ferāvānıma āh

Ağlarım āh iderim ol mehe itmez teóſır

Gelmemiſ dıdeme eſk uğrasun yanıma āh

Yıkılub saķfı üzerdi ser-endūh-ı ģamı

Ger sūtün urmasa beyt-i dil-i vırāneme āh

Yem-i tıĝ nıgeh ü sūz-ı ģam-ı hicriñle

Dāĝ-ı ecr ſerĥa çeker ſıne-i sūzānıma āh

Bütün Óālem götüri bir yārim āha degmez

Ben idersem iderim yārime cānānıma āh

Nidem āh itsem olur zūlf-i perişān-ı yāriñ

Gūyiyā bād-ı şabādır o perişānıma āh

Nağd-i enfāsı hevā vü hevese şarf itdim

Āh ğafletle geçmeyeŖömr ü şitābānım āh

Çerhin ğaddar u sitemkāra bilürdim işimi

Gelse bir kez yañılıb hatır-ı nālānıma āh

Mücrimim müttehemim mürtekibim Ŗāşiyim

Ben āvāsıf-ı teşekkül itmeim Ŗiśyānıma āh

41 b

MefāŖılün/ MefāŖılün/ MefāŖılün/ MefāŖılün

Cenāb-ı Ėāzreti piriñ mübārek hāk-i dergāhı

Penāh-ı ehl-i dildir melce-i ehl-i dirāyetdir

O dergeh-i muḡassem nūr-ı hākıḡat Ŗayn-ı hikmetdir

O dergeh-i mehbıḡ feyz-i Hüdā semt-i saŖādetdir

MuŖallā-pāndır şad mübārek Allah sāye-i lutfi

O sāye ehl-i ĵmāna saŖādetdir Ŗināyetdir

Nigāh-ı devleti Óayn-ı ziyā-yı çeşm-i Óirfandır

Mücessem nūr dede zātı veli nūr-ı kerāmetdir

O mihr-i reófetiñ dārü'l-emān sâha-i lutfi

Hemişe bende-i şādık fevāde hısn-ı rāhatdır

Birisi bendegānıñ tek Hāzreti Pertev Efendi kim

O Óalı dergehe bir bende-i šāhib-i šadākatdır

MaÓārifde hünerde şeyme-i cūd u Óināyetdir

Hele akrānını gördüm demek mahżar-ı belāhetdir

Toğub gün gibi dehre geldi bir mahdum-ı zıbāşı

Bahār-ı maÓrifetde gonça-i bāğ-ı sabāhatdır

Düşüb āğüş-ı ihsān kabül-i hāzreti pıre

O mahdūm-ı şerife bu da bürhān-ı şerāfetdir

Ola Óömre dırāz u hāyf u iqbāl ile sermed

O tıfl-ı zi'l-hāsb-i hayru'l-halef žıll-i semāhatdır

Lejbā Óarz-ı kelāyı hüner hāddim degil ammā

Beni aqdār iden heb imtişāl-i emr-i hāzretidir

Olur hāl-i cemāl nehbet-i zibāyiş-i fāruğ
Cemāl aldın Ahmed zuyūr-ı mihr-i sa'ādetdir

Ebu'l-Kemāl Cenāb-ı Lebjb Efendi odor
Güzide nesl ü sūtūde nesb-i muḥabete hıśāl

Ġāyet eyledi Allah şalub pākinden
Zihî kerîme-i farzında baht u ferrūh-ı hāl

Şaķın nām-ı na'Ōmiye laķab bunı böyle
Buyurdı ḥazreti pîr muḳaddesü'l-Efendi'Ōāl

Riyāz-ı günde bulsun hemişe ķaş ü nümā
Bahār-ı şaḥn her dem ile o tāze nihāl

Şayub receb-i vasatıñ pertev uydum tāriḥ
Vücūd gelmedi şaķın na'Ōmiye ḥūr mişāl¹⁹

Mefā'Ōlün/ Mefā'Ōlün/ Mefā'Ōlün/ Fa'Ōlün
Ne söylemekde selāmet ne ketme ķudret var
Derūn-ı Ōāşık-ı şeydāda böyle ḥayret var

¹⁹ Vezin bozukluğu mevcuttur.

42 a

Bosnalı Qā'ımı merhūmuñ

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

Miśāl-i Ŗasker-i İslām qarār ide bilā te'ħir

Bilā cenk ü cidāl teslim kıla heb mülk-i Tātārı

Görinür şimdilik mansūr veli rüsvāy olur mesfūr

Ol yemez zerrece mesrūr ider feryād-ı vāveylā

Yüziyle evvela bahr-i sebāhda garq ola qavmi

Esir olur sefāyinler gele İstanbula eyā

Žuhūr eyler bir adam çıqa yuvadan miyādında

İder tiğ-i Ŗadāletle bütün küffārı izmihlāl

Qalur adı gider kendü kemākān karmāha

Çıkar maskaralıqdan olur muqaddem ile yektā

Nažar ile gurūrına hezimetle hilāl eyler

Gider bu hālet EfendiŖāl olur erbābr -i hemdem

Ola maŖmūr bütün İslām-ı ganāyim şu gibi aqa

Maqām itdigi bula kıla mevlām Ŗināyetler

Şadr-ı aŖzam El-Ĥac ŞālîĤ Paşa EfendileriĤ tobĥâne-i şâdirĥâne ħurbunda binâ
buyurduĥları meskeniĤ târihidir.

FâŖilâtün/ FâŖilâtün/ FâŖilâtün/ FâŖilün

Şadr-ı menzelet şâĥib-i şalâĥ-ı mükerremet

Şālîĥ-i ehl-i şalâĥ u bendâr u müstaĥîm

SaŖyin Allah Ŗaĥîmü's-şâna meşķûr eylesün

DâŖimâ endişesidir vazŖ-ı ĥayrân ez ĥadîm

Beriki îĥsânına nisbetle ebced-ĥândır

Ĥâtem ise böyle bir ders almadı gitdi saĥîm

Olmuş idi işte ez cümle bu mekteb çok zaman

Dil-ĥarâb-ı işkeste tâliŖ-ı hem-cû etfâl-i yetîm

Himmet idüb ĥaĥ bu kim lutf u Ŗînâyet eyledi

Oldı bî-şübhe cihanda ĥaśr-ı gül-geşt

Râĥ-ı dâstanda tarîĥ-i Ĥızr peygamberiĤ

Şâĥrâĥ-ı cennete yapıdı şîrât-ı müstaĥîm

Oğdukuça eylesün ez ber duŖā-yı devletiñ

Sāyesinde çün bekām olmağda etfāl-i fehīm

Seyr idüb dünyada ғаsr-ı cenneti ben de Lebīb

Secde-i şükr eyledi destimdeki selīmi

Bā-i bismillāh ile bedāŖ eyledim tārihine

Eyledi ihyā yeniden mektebi šadr-ı kerīm Sene 1231

42 b

Fihrist-i pādişāhān-ı cihān El-ŖŖŖmān halkullāhi veliyyi saltanatihim ilā āhirü'z-

zaman

Sene-i Cülūs		Sene-i Saltanat	Şuhūr
0699	ŖŖŖman Hān Ğāzi	27	000
0726	Orhan Hān Ğāzi	35	000
0761	Murad Hān-ı Evvel	31	000
0792	Yıldırım Bayezid Hān	41	000
0816	Meĥmed Hān-ı Evvel	08	000
0824	Murad Hān-ı Şānı	30	006
0854	Meĥmed Hān Ğāzi Fātiĥ-i Şānı	31	000
0885	Bayezid Hān Ğāzi	32	008
0917	Sultan Selim-i Evvel Yavuz	08	000
0925	Sultan Süleymna-ı Evvel Ğānūnı	48	000
0973	Sultan Selim-i Şānı-i Aşfer	08	005
0981	Sultan Murad Şālîş	20	008
1002	Sultan Meĥmed Şālîş	20	008
1011	Sultan Aĥmed Evvel	09	002

1025	Sultan Muştafa Evvel	14	004
1026	Sultan ÓOşman Şāñi Şehid	04	004
1030	Sultan Murad RābiÓ Kāhramāñi	17	009
1048	Sultan İbrāhim Han	08	000
1053	Sultan Mehmed rābiÓ Sayyād	41	000
1098	Sultan Süleyman Şāñi	03	009
1101	Sultan Aĥmed Şāñi	03	003

Naql-i Sene-i Cülüs		Sene-i Saltanat	Şuhūr
1105	Sultan Muştafa-i Şāñi	008	008
1114	Sultan Aĥmed Şāliş	027	011
1142	Sultan Maĥmud Evvel	024	011
1167	Sultan ÓOşman Şāliş	003	000
1170	Sultan Muştafa Şāliş	016	007
1186	Sultan ÓAbdülĥamid Han	016	008
1203	Sultan Han Ėāzi-i Selim Rāşid-i Şehid	018	008
1226	Sultan Muştafa RābiÓ	001	004

43 a

Tevfîk-i sāmiÓ Hālet Efendi sāye-i devlet-i Óaliyyede bunca merātib ve ġāyāta nāóil olmak ve mücerred (...) žāhir ve bātınen šadāķat ve istiķāmetle ĥidmet itmesiçün ve Óale'l-ĥuśuś böyle vaķitde mecmuÓ ehl-i İslāma yek vücud gibi šamñi ittifāķ ve ittiĥād ĥuśuśuna riÓāyet ve şeref-i muÓāheneden ictināb olunarak šāĥib-i şeriÓat efendimiziñ şerifi üzre cümle ehl-i islām beyninde nifāķ ve şikāķa ber tarāf olarak ve yekdigere ġarāz ve nefśāniyetin bıraġarak dñn-i Muĥammeriye ġoñul birliġiyle saÓy

ve ğayret olunması için hâkķında bu ķadar müsaŖade-i seniyye-i hâzreti pâdişâhı erzâķı kılınmış iken zâtında mecmûl olduğı rivâyet ve işâret iķtizâsınca.

44 a

NaŖıllıhânlı Mehmed vedi ŖAli ŖAbdurrahman AĞa çerâğı

Fı 1 Eylûl Sene 36 Otuz tokuz Ėuruřdur

Mehmed veledi Mehmed Beg deyni ķaryesinde sâkin Sene 35 on sekizinci

ŖAbdurrahman İbrâhim ikinci mûlâzım

Hüseyin veledi ŖOřman hancıķ Hasan AĞa oğlı kırķ üçünci Sene 33

Süleyman Hasan kırķıncı Sene 35

Kezâlik Vıran sâkinlerinden Timur oğlı ŖOřman veledi Hüseyin Sene 34 yirmi tokuzuncı

Kezâlik Vıran nâhiyesinde sâkin Muştafa veledi ŖAli Sene 34 yirmi yedinci

Kezâlik Vırandâ sâkin Deli Muştafa oğlı Mehmed kırķ ikinci

Gökce ķazâsında ReŖisler ķaryesinde ZaŖım oğlı Sene 36 kırķ birinci

44 b

Ėâle't-teŖâlâ ŖAleyhisselâm

Min ķatŖı Ŗevâben ķavme's-sın yekûne marızan mādâm zâlike'Ŗ-Ŗubi Ŗalâ bedene'l-ân behiyyete ve yuŖayyibe ve ne ķatŖa yevmû'l-eğad işâbe'l-Ėam velem yekun mûbâreken ve ne ķatŖ yevmû'l-işneyn yekûnu mûbâreken ve ne ķatŖı yevmû'Ŗ-Ŗâlîř seraķa esrâķa ve bi Ėareķe'n-nûr zâlike'Ŗ-Ŗûb ve ne ķatŖe'r-râbiŖ bi rızķıllâhu teŖâlâla'l-Ŗılm bi zâlikû'Ŗ-Ŗûb ve yekun mûkerremen beyne'n-nâs ve ne ķatŖa yevmû'l-cumŖate bi tavle Ŗömrâ ve yeğıdû devlete fı külli Ŗûbi min fetvâ ķâdı Ėan

Semi'Öte ba'Özü'l-meşâyih yanķilu Öan imāmü'l-fenne ilā innehū ķāle

İnne semā'Öal-hîkâyâte'l-müştemilete Öala'l-mu'Öcizāt ve'l-kerāmāt bi yedihi'l-îmān

Derviş ÖAli hamsete ahrafın ahadehā ed-dāl yedillu Öalā terake'd-dünyā ve'r-rāyed
Öala'r-riyāzate ve'l-vav yedillü Öala'l-vaşilete ve'l-yā yedillü Öala'l-yaķın ve's-şin
yedillü Öala's-şekür en-nün Öalā seb'Öatü'n-nevā'Ö.

Nevmü'r-rāhate fî vaķtil ğaylūlete

Ve nevmü'r-rahmete beyne'l-Öişā'Ö

Ve nevmü't-tedā'Öate ba'Öde'l-Öacz

Ve nevmü'l-hārrete fî leyle'l-cum'Öate

Ve nevmü's-şekāvete fî's-şabāh

Ve nevmü'l-ġaflete fî meclisi'z-zîkr

Ve nevmü'l-Öuķūbete ba'Öde'l-Öaśr

45 a

Mevzu'Ö

Ķallemū aẓfārakūm bi's-sittete ve'l-edeb

Yümniḥā ḥavābisi yesāriḥā ev ḥasibe²⁰

Nedir yañsür kimi bir ma'Öa yeñi ḥāśr yeñi vasatı

Şehādan pür ma'Önā siyāya ibḥām oldı behen pertev²¹

45 b

Ve ķāle ba'Özuhū't-tevhîdi fî'l-ıstılāh ehli'l-hafîfe hüve taḥrîdü'z-zāta'l-heyyete Öan
külli mā yañsür fî'l-efḥām ve yenḥilü'l-evḥāme vel ezhān.

²⁰ Vezin bozuktur.

²¹ Vezin bozuktur.

Ve k ale Eb   Aliyy 'd-dek  f leyse  ey  n lil- abdi e refe mine'l- ub diyete ve l z like ve  a all hu te  l  bah niyyete f  e refe ev  te fi'd-d ny  ve h ve leylet 'l-mi r c.

K ale' - ey u'l-ekber inne esr re evliy  ull he mu ayyidete bi esr ra' - eri ate

 z  de ale's-s ne bi' - eyni  ahera  abri Mu yidd n  em   an ba zi inne Es-Sultan Es-Sel m   yni ben   abr ' - ey  radiyall hu  anh vah e hinde f  mecdi  al  z  mine' - ey   udd se sırrah  ve n ra  arebi a  m n.

  l ' - ey 

Huddate ve bah ren ve  fe'l-enbiy e ve bi s  h le

 er u' - ey   aliyy 'l-m sr h z 'l-kel m f  ris lete m sta ilete sem h  ta fete'l-iky s

M zeyyihu  amm m m ve kerzen mu acceme ileyhi ve s k ne y  -i m  enn te ta t tihi ileyhi ve zenen ve ma nen m zeyyil  gibi olub  z le idici ma iyyeti ar r min hatt-i   rif oldu.

46 a

F  il t n/ F  il t n/ F  il t n/ F  il n

S  ati  mu cize-i   zreti Y suf id gin

 amm-i e ad ile  arb ndan i it leyl   neh r

 sm-i Y suf  ad u penc h d  en oldu da   m r

S  ate ba  nice ge mez o  es b  zre cel l

Besmele ile

Y  eyyuhelle  ne  amen  a ber  ve s ber  ve r bit  ve na  adall hu le allah m tufli  n

Bir ta'Ŗām üzerine yazub vār eylediği insana yāhud hāyvana yedireler mürtabi'Ŗ ve teķād ola bi Ŗavnullāhe.

Ma'Ŗrifet ahvālū'l-marīz kendü ism-i dānāsı ismini yedişer tarh ideler ve bu ahvāle nażar oluna.

1 Kalsa ķorķı vardır 2 hoş ola 3 hastalığı uzaya 4 kalsa heykel gerek 5 ķorķı vardır 6 hoş ola 7 kalsa ķorķı vardır Allahu a'Ŗlem. Ez hat Fursun

46 b

Allāhümme ecirnā min Ŗazābike vahfażnā min ķahrik ve Ŗaķābik

Bismillā ve billāh velā hāvle velā ķuvvete illā billāh a'Ŗteşamet billāh ve tevekkeltü Ŗalallāh hasbiyallāhu lā hāvle velā ķuvvete illā billāhi'l-Ŗaliyyū'l-Ŗażim

ÜŖjzü bi kelimātullāh et-tāmmete min külli şeytān hāmmete ve min külli Ŗaynin lāmmete

Şān-ı müsemmir müdāvemet idende zekā-i ķaravān ihsān olub her ne mütālaŖa ider ise mahfūz-ı hat olur.

Allāhümme nevvir ķulūbi bi nūr-i hidāyetike kemā nevveretü'l-arza bi nūri ķudretike Allāhümme ahracnā min żulumātü'l-cehl ve ekremenj bi nūri'l-fehm iftaħ lanā ebvāne fadlike ve yessir Ŗaliyyinā hazāıını Ŗilmike bi rahmetike yā erhamürrahimjin

Yaķra'd-defŖü'l-fem

Ma'Ŗa bismillāh Allāhümme bi haķķa'l-hıyni ve aħihi ve ceddihj ve ebihj ve ümmihj ve benihj neccinj müne'l-gammi'l-llezj ene fıhi led-fa'Ŗü'l-ķıśśa ismi bi't-tayfi Sene 129

YefraŖü liküllü'l-havf bi'l-hıfż Sene 998

Ve yefraŖü hāzā innā nahnü nezzelna'z-zıkra ve innā lehü le hāfiżün

Bu iki beyt-i latıfi bu āyet-i kerıme ile sefere giden kimse üç kere okuyub bir ķāğıda taħrır idüb bunda filan adamın yāhud Ŗıyāl ve evlādından biriniñ eline vire lābid o seferden śihhatle hānesine vāsıl olur bi iznillāh. El-ibi innelleżine ferada Ŗaleyke ekfüran leraddüke ilā ma'Ŗādin

Yā men meŖān lirrəcīlī Ŗānnā esŖādeke Allāhu fi'l-mesābiki

Kāne leke Allāhu hayra vāķin āmeneke Allāhu fi'l-mehāliki

Dryā seferinde muvāfıķ-ı rūzgār olmayub muhālif olsa bir kaķıda bunı yazub ķanķı rūzgār matlūb ise bile yazub ol rūzgārı tarafına kaķıdı deryāya bıraķa bi emrillāh ol tarafdān murād olunan rūzgār żuhūr ider maŖā besmele yā Allāh yārab yā kerīm ismūke min fazlıke'l-Ŗāķīm rahīmen muvāfaķan mütevassıtan bi ĥurmeti celībū'l-Mušťafā śallallāhu Ŗaleyhi vesellem.

47 a

El-insāne fi'r-rahīmi bismī Cenīťā ve izā veledē leyse veled ve izā muķī Ŗaleyhi zemāne ķalīlūn bismī tıfeln ve baŖde bismī mūrāhaķan ve baŖde bismī ģulāmen ilā inne teblīĝ tisŖā Ŗaşara senetin śümme min bismī şāyen ilā ĥamse ve śelāşine śümme min nesmī kehlen śümme min bismī şeyĥan ilā āķirū'l-Ŗömr.

SuŖāl eger ĝorinūr ki ĥaķāyık-ı ibtiyātımız Ŗaleyhisselām bi ĥasbi istiŖdād ĥod-şān żuhūr-ı tebeyyūn der ĥod şād būdend cevāb ĝüyem ki egerķi ģin cenīn būdend lākin bā vūcūd naŖdı ĥaķıķat-i Muĥammedī żuhūrı ned āştend kāĥtafāyū'l-kevākib ve aķvārihā Ŗinde tulūŖu's-şemsi ve nūrihā ve ammā ĉün der maķām-ı tabiŖat-ı cismī ve żulmet-i leyālī Ŗunśurī taĥaķķuķa teyāķande bi envār-i ĥod ki muĥtefī bilādend nethūru'l-kevākib fı leyletū'l-muķlimete żāĥi şedend nem.

Ķāe Ŗaleyhiśśalātū vesselām kūntū teyyiben ve dām beyne'l-mā ve't-tayyibīn ķāle Eş-şeyhu'l-ekber fil-Ŗarzihā fe inne Ŗaleyhisselām bi ĥaķıķate mevcūde ve ĝayrahū mine'l-etyār meķāne tebeyyen illā tıyne baŖşū.

Evvel mā ĥalaķallāhu rūĥī rūĥa min aślı menşāŖi külli ervāĥ est pes cemīŖ ervāĥ fūrūŖ ve eczā-yı rūĥ men ķale Ŗaleyhisselām ĥaķķullāhi ādeme Ŗalā śavte

Ķāle eş-şeyhū'l-ekber rāyet rabbī Ŗalā śūrete'l-fers ķaddesallāhū'l-Ŗaziz.

Ĥazreti Meryeme Ŗāzād-ı betül didikleri ezvācdan müteķattıŖa olduĝı içündür Ĥazreti Fātımaya daĥi betül tesmiye olunduĝı Ŗındallah müŖellif cihetinde Meryeme teşbih-i tarīķiyedir. Ez muķaddem keżā fi'l-esās zevcden yāĥud dünyadan münķatıŖ olan ĥātuna betül tesmiye olunur.

Racül dahi ilhām ve kâle'l-âmāmî ğn şûbı fe kâle'l-âmâmi ve şan'ate fîhi şümme
vaza'â ve dehale'l-âmâm şümme ğâbe şevbe zâmin şâhibü'l-âmâm. Ve izâ katele
şâribü'l-hamr bi hâle's-şükrân fe hüve şehîd. Li enne şerabe'l-hamr ma'şîyyete ve'l-
ma'şîyyete lâ yemne'û's-şehîd. Min hülâsa

47 b

Ecele mev'ûdiyle kırâçete

Hatfe enfihî mevt olan kimesne hakkında isti'mâl olunur.

Men lem yekün zâhibeti kad veliyyete zâhibeten

Kellimü'l-insâne Âlâ kadri Ŗukühim, izâcâ'e'l-kazâ Ŗammiyyü'l-başır, ve'l-ġarîbü
ke'l-a'âmâ velev kâne başıran.

Lâ yenfa'ül-hâzer Ŗani'l-kadr Ŗukühüm, izâ câ'e'l-kazâ Ŗammiye'l-başar, el-ġarîbü
ke ellâ Ŗammî velev kâne başıran, lâ yenfa'ül-hâzer Ŗani'l-kadr, men lem yezûka
lem ya'rifü, elf vesile'te'z-zarf, el-Ŗuhde Ŗala'r-râvî, ne'üzü billâhi te'âlâ mine'l-
fazlate ve'l-ġurûr, izâ lem yekun el-mülükü zâhibeten kad veletu zâhibete zihâb el-
hâkku mine's-şems, şükrân Ŗalâ tilke'n-ni'âm, el-firâr mimmâ lâ yutâku min
sünenü'l-mürselin, el-insânü Ŗabîdü'l-ihsân, el-hâsenâtü bi zehebin es-seyyi'ât, en-
nâse hârişa lemmâ meni'â'l-haşır ke'l-mâhrûm, en-nâsi mecziyyûn bi a'âmâlihîm, illâ
mü'min hâsenete bi vaġâfihâ, men hafıra bîran illâ haye vaġa'â fîh, ta'âmü'l-mülük
illâ ġunyâ'â, lâ yenfa'uke'l-emîr izâ Ŗâdeke zulmi'l-vezîr, fevâ'idü'l-kavm Ŗinde
ġavmi'l-muşânib, li külli cedîrin lezze kemâ hüve'l-vâcib, Ŗalâ cünâha illâ sen'icâl
saġata fî eydiyehüm, kâne lem yekun, el-cezâu min hayşü'l-Ŗamel, el-muhlisüne Ŗalâ
hatarin Ŗaġim, izâ da'îyyetihîm festecibü in kerîm, ta'âl hâdisü'l-lisân en-nâsü Ŗalâ
dîne ma'ölümihîm, min nâmi Ŗan Ŗadûhu el-yaġata'l-mekâyid, el-belâü müvekkilü
bi'l-mantîki, beşera'l-kâtil bi'l-ġatl, el-ġanâ'âtü kenzü'l-lâ yefnâ, hârişa'l-mü'minu
Ŗala'l-ġitâl, ve rabbü hiylete enfa'û min ġıyletin, Ŗalâ Ŗudvâne ce'ale'l-Ŗafuvve
zekâte'l-mutfî, el-Ŗâde lâ tüdrik, ihtilâfe ümmetî er-rahmete, li külli hayyin yemütü
Ŗine'l-firâġ, külli maġrûrûn maġlûb, yeşni ve eşni Ŗaleyhi ve fî'l-ġulûbi şahâyin

48 a

Ve ye'ökülü ba'zühüm ba'âde minnâ Ŗayânen, ve li külli kemâlin zevâl, yevme'l-
vuġufî bi Ŗarafe, intîġâmü't-tedbjir intîġâmü'l-ver, el-Ŗabîdü yüdbirullâhi yuġaddir,

el-Ôāleme Ôindallāhe fî arzihî, yentaķim bihî ŝümme yentaķim minh, el-Ôabîdü yudebbiru ve'l-ķazāü yefhākü, bes evvelü ķādüratin küsirat fî'l-islām, eşeddü'l-helāi Ôala'l-enbiyā, leyse li'l-insāne illā mā saÔā, el-müslimü men seleme'l-müslimüne min lisāne ve yede'l-insān, bārekallāhu seyyide ve'l-ĥamîd, rabbe eniyyetin tedāhākü minhü'l-minnete, selāmetü'l-insān fî ĥîfzu'l-insān, ed-dünyā sicnü'l-müómin ve cennetü'l-kāfir, izā erāde vallāhu enfāzu ķazāen vāhibu Ôan źevi'l-Ôuķül Ôuķülehum lā teókulü's-semeke Ôan teşrabü'l-Ôayn ķāle Ĥaydar-ı aÔżam radiyallāhu Ôanh, er-reóyü bi'd-düveli yezhebü bi zehābihā, zamānunā zamānü's-sekerati ve mülāzemetün fî'l-beviyyete, lā rāyi limen lā yutāÔ, el-ķabri menzilü min menāzile'l-āhirate, ŝāĥibü'l-beyt edri billeżi fîh, li külli maķāmi maķāl ve likülli mebhāşü ricāl

48 b

Ke'l-şemsü fî vasati'n-nehār, inne'l-insāne latîfî, temānü'l-ġadab cemretü'ş-şeytān, süleymāne'l-ķādiru Ôalā men yeşāü velā bahri fî mülke illā mā yeşāó, ve iÔtā mā yenbaġi illā men yenbaġi, ketüme's-sırra vaşayne'l-Ôarz, ķad şadaķatü'r-riyā bi'l-ĥaķķı, küllemetü'ş-şevidiru kāseke kāseni ve bitayri reósek, El-mücāzāt min cinsü'l-Ôamel, eflātun-ı ilāĥiniñ inbisātuke Ôaveratün min Ôavarātike felā tebeddele lehü illā lemāmüne Ôaleyhi ġābetün mā fî'l-bāl, laÔnallāhü'n-nāżıra ve'l-manżür, El-meómunu maÔözür, eđ-ďarūrate tebliġu'l-maĥtūrate, tesmiÔu bi'l-muÔıdı ĥayra min en terāh, el-fitnetü nāóimetün laÔanallāhu men elyaķtaÔ, leyse mücmeti ve Ôalā fi'n-nār, mine'l-ķalbi ile'l-ķalbi sebîl, sübhāne men taĥayyare fî şunÔihi's-sevāh, vallāhu aÓlamü bi ĥaķāyık illā mūru'l-ehvāl, li külli umūr-i esbābi ve li külli devrin ebvāb, ķalbî leke mine'l-mühdāli'l-ĥāyri yemîl, min cerbe'l-mücribü ĥillet bihî en-nidāme, sübhānallāhi men ĥaķa'l-baķara Ôalā süreti'l-beşer, ķāle Felāüne ilāĥi, men lem yeómus şürake lem yürid ĥayrike, el-muķadder keenne ve'l-maĥżüri vāķiÔ ve't-tedbjir mesrūr ve küm devlete hedmeĥā illā hemāl

49 a

İnne tebtenimü Ôulletin bi'l-vuÔate ve tübkiye min sebeķā fî miźmāri'l-müóeşşiri mefāĥir-i meydanında ism-i fāÓil tolu birinci, şāvirhüm fi'l-emr, Ôan Ebî Hüreyre radiyallāhu Ôanh ķāle Ôale'şşalavāte ve'l-islām Ôaleyküm bi ĥubbeti's-sevdāi ķāle fîĥā şifāin min külli dāóirü'l-esām. El-ĥārbü secāl, El-Ôabde vemā yemliku kāne li mevlāhü, el-vaķafü lā yübāyiÔu velā büşşira evlā pürhen, el-mülki melhümün, lā tekrahü'l-fitne fāfehā ĥāşāde'l-münāfîn, ĥadış-i şerif men lā yerĥami lā yurĥam, el-

āfātü tetevellev mineşşifāŌati, terkîb der Ōaşk-ı mecāz, bi şerri'l-kātile bi'l-ķatli, men eħabbe şeyŷün keşrun zikruhū, el-mecāzū muŌattatū'l-ħaķķatū, eleyletū cennetū'lhādibi fācibî, in ķatelet ķutilte ve seyuķtelū ķātilūke evvelū mā semiŌtū, lā hafāe fîhi, tecri'r-ribāŌu bimālā teştehi es-sefenū cümle sefîne, el-mecdū müyesserū külli Ōasîr, ve racaŌnā mā künnā fîh, hāza'l-Ōilmü Ōammil terāhū yaŌmelū bihi, küllü sırrın cāvezü'lişneyn şāŌū, eşru'n-nāsi'l-ŌavrāŌi, el-insānū merkebū min nisyān, aşfer olan kimesne kendüyi aŌlāya beñzetmek, levlā elviŌāmi li heleke'l-enām, ķāle eflātūn bel baŌde'l-cimāŌ velev kāne ķatarten, ķāle İmām-ı AŌzam radiyallāhu Ōanh astra zēhbike ve zēhābike ve mezhebike

49 b

Matlūsü'l-eşer

Ve men lem yemut bi's-seyfi miŌeti bi ğayrihi tenevvaŌat illā sebāb ve'l-mevtū vāhidün.

Lev lem yekun el-aŌaracıne leŌāne'l-ķur'ānū bā kirāmen

El-beynete Ōaliyyü'l-müddeŌi ve'l-yemîne Ōale'l-mütekebbir

Men Ōazebe lisāneten keşura ihvāne

Küllü zi Ōāħadiñ zi maķşāde şer eşerün hā Ōavratilā

Küllü hizbin bimā ledeyhim ferihün, ķatŌa racūlike lemmā ķataŌat racüle, tecāvüzallāhu ğarazathāte nefŌanā Ōan mütelaffāte, ķāle İmām-ı ŌAli Kerremallāhu veche lā vefāel-melül, eşru'n-nāse'l-şavt,

TaŌrifü'l-ħikmet

el-ħikmete taħķiķü'l-Ōilm ve't-teķānū'l-Ōamelü'l-ħikmete hiye'l-Ōilm be ħaķāyık mā hiye Ōaleyhā ve'lŌilme bi ķaraznā.

TaŌrifü'l-Ōilm

El-Ōilmi idrāke'l-ħaķāyıkā maŌa levāzimihā

Min zerŌi'l-fitne ħaşade'l-māhan

TaŌrifü'l-maŌrifet

El-ma'rifete hüve idrāke'l-ḥaḳāyık Ōalā mā hiye Ōaleyye ve kānetü'l-ḥaḳımete
e'Ōammi mine'l-Ōılm ve'l-ma'rifete.

Ed-dāl Ōala'l-hayri kefā'ile

Ōāş ḥamıd evmān sa'ıdā, Ōabeşü'l-messāḥa li şey'ın kemā sitte

İn lā arzı bi vāḥidete ḥattā zayḳa ileyhi elfe emınā, en-naḳdi ḥayrun mine'n-nesime

El-ḳalemü eḥade lisānı el-insān yüvettı bihi mā fı'l-cinān ve belligü'lbi ğāyr bihi
kemā yebluĝa'l-fırıb bi'l-lisān mı şerḥi meşĝür

İzā dahale'r-receb teri'l-Ōaceb

Ḳāle Ōaleyhisselām

Lā neşra bevāfı ünyete'z-zehebe'l-fırşate, ŌAli raḋiyallāhu Ōanh

Mine ḥalle't-talaḳa istaĝfir Ōani'l-hulv

Enfaḳte mālı ve ḥucce'l-cemel

50 a

El-hidāyā bi ḳādri men yehdı

Şub fı ḳāndıl sa'Ōdān ma'Ōa't-teslım resā, men Ōızzete kevāzib illā māle cürte
cevābe'l-ecāl

Lā re'öye limen lā yütā'Ō

Lafze ve zāret müvāzere ve teder mu'Ōāvene maḳāsinedir

Tutmāc Farsı ŌArabı lākişe şorba ma'Ōnāsınadır.

Ḥadış-i Şerif

Ḥayru't-ta'Ōāmü lākişe ve ḥayru't-tāı Ōāyişe

Men kāne lehü ḥalaḳa ḥüsn-i gül mekān lehü vatan, ve men kāne lehü zāhir melc kāne
lehü bātın melc, ve ḥubbu Ōamelin tuḳarrebenı ilā ḥubbike min müşḳāti'l-meşālîḥ

Şerra'n-nāse men ekele vāḥde ve ḋarebe Ōabde ve mete'Ōa vefede ey yoldaş

İhtilā eşyāi muhārebete mine't-talebe's-şulh

Seyyidü'l-(...) velev kâne hutveten min ba'Öde'l-hayāte velev kâne lafẓaten bil ba'Öde'l-cimāÖ velev kâne ẓātaraten.

50 b

İntikāl-i Ĥazreti Sultānū'l-Öİmāö ẓuddüse sırrahū Sene 628

186 abjÖül-Evvel yevm-i cumÖa vaqt-i ðuhā

Velādet-i Mevlānā Celāleddin-i Rūmj Sene 604

Teöehhül kerdin Ĥazreti Mevlānā sinn-i şerifleri 18

Velādet-i Sultan Veled ibni Ĥazreti Mevlānā Sene 623

İntikāl-i Ĥazreti Mevlānā Sene 672

Gitdi Kör Müfti Sene 190

Sene

032 İbtidāö-i ĥarb-i MuÖaviye der tevāĥi-i fitratine der hilāfet-i ÖÖsmān radiyallāhu Öanh

039 İstilāö-i Öaker-i İslām bā taraf-ı İslāmiyyūn der hilāfet-i ÖAli radiyallāhu Öanh

048 ğazve-i bedĥd ve muĥāsara der hilāfet-i İmam Ĥasan radiyallāhu Öanh

052 İstilā-i Sekbān bin ÖAvf vefāt-ı Ebj Eyyüb Öaleyve ẓavli radiyallāhu Öanh

097 Binā-i cāmiÖi ÖArab der der ğalata bu sinni müsliime der hilāfet-i ÖÖmer Bin ÖAbdülÖaziz

239 āmeden Öasker be cüvāb İstanbul der hilāfet-i mütevekkel Öalallāh ez hulefā-i ğiyāsiye

330 İstilā-i mülk-i Bağdad ber tevāĥi-i Ẓonstantiniyye

601 İstilā-i Muĥammed Šāmet der hilāfet Naşruddin-i Allah ve laÖane nesturus

797 binā-i mescid ve maḥalle-i İslāmiye ve naşb-ı kıāet-i Bağdad ez muḥāsara ve
hücūm der İstanbul

857 Feth ebu'l-feth Sultān Muḥammed Han Őavn-i ḥālķ āhirden beldetūn
tayyibetūn

Ebced				Hevvez			Hutti			Kelemen				Sa'fes			
El	B	Ci	D	H	Va	Ze	Hı	Tı	Ye	k	la	mi	nu	Si	Ay	F	sa
if	e	m	al	e	v	l				ef	m	m	n	n	ın	e	d
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	20	30	40	50	60	70	80	90
Kareşet				Sehaz			Dağığ										
K	Rı	Şı	Te	Se	Hı	Ze	Da	Zı	Gay								
af		n				l	d		ın								
10	20	30	40	50	60	70	80	90	100								
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0								

Sinnü'n-nebiyyi seb' 63 Öaleyhisselām

Ve miqdārü'n-nübüvvet kec 23

Ve Öaş bi'l-Mekkiye mec 43

Ve fi'l-Medjnete zec 10

51 b

İmām-ı A'zam himām-ı ekrem Ebū Hānife Nu'mān Bin Şābit Hāzretleri evvelā hākim-i Ömerā ve Yezid Bin ÖÖmer Bin Hebire ve şāniyen Mansūr tarafından tahammül-i bār-ı emānet-i kübrā kazāya mecbur olur imtinā' üzre ısrār itmegün pençe-i şikence-i darb-ı māhiye mübtelā olub ol hāl ile sinn-i seb'inde serā-yı server-efzā-yı rahmet iz ve zül-celāle idhāl eyledi fı Şevval Sene 150 rûhullāhi rûhe'l'Öaziz Hāzreti İmām-ı kibār tābi'inden olub aşhāb-ı güzinden Enes Bin Mālik ve emşāli altı yedi cenāb-ı Öālī āfer-i şeref nażar-ı enver ile ser-efrāz ve onlardan naql-i hādış-i şerife mecāz olmuşlardır kāmil 30 yıl kıyām leyl ü şıyām nehārda müdāvim ve kırk sene vuz'ı Öişā ile şālāt-ı fecr edāsına mülāzım olub ekşer ezmānda bir veya iki vakitte hatm-i Qur'an iderler idi elli beş kerre edā itmemek beyt-i Öatış itdikleri bālīg-i rütbe-i tahkik olub rûh-ı pākleri Öazm-i bālāhāne-i eflāk itdüğü maķāmda yedi biñ kerre hatm-i Qur'an-ı Öazimüş-şān itmişlerdir. Zāt-ı mahmūd-ı āsıfāneleri

muḥarrer olduğu fezāʾil taʾdāvi sırr-ı ḥadd-i imtināʾa vāsil olub dergāh-ı sālin destgāh-ı taraf fāiz-i eşreflerinden ḥilʾat iʾzāz-tırāz seyknü ümmet-i racūle yeḳāle Ebū Ḥanīfe hüve sirāc-ı ümme-i yevmü'l-haymete ve bu maẓmūn ʾizzet-i meknūn üzre beş altı teşrif-i laṭif maẓharı oldukları sāʾir meḥāmid ve müʾeşşirlerin bu muḥtaşar eşerde naḳş-ı ḥarir tahrir itmekden muḳteldir.

Min tāriḥ-i ʾAbdülʾaziz Efendi

Dehen-i kübretü'l-mürekkeb

Ḳurūḥ-ı cürūḥuñ cümlesiniñ ekser-i aʾżamı ve mecd-i mükeremidir tāze bādeleri yirmi dört saʾatde ögledir bā emr-i teʾālā ḥavāss-ı bātin ehline mekşüfdir zaʾaf budur girin (...) şecerü'l-ʾineb yüz on dönüm sıkı ve beyaz mslūka yedi melḥ tartire ḳurʾa-i etbiḳle ḥamām-ı yābisde taḳtir oluna aḥmer-i germ bir dehen-i aḥmer cürūḥ ider esrār-ı ḡaribedir.

Dehen-i Felāsife

Maʾāl-i ḳadim ve nevāzil-i dāʾimeye ve zātı's-şura ve ḥimāye ve bāʾiye ve cemʾi'ż-żuhra ve cemʾi-ı muḳāşile nāfiʾdir şu ḡalḥanları ḳararı yolu küşād ider celîş yāreleri ögeldir. Şanʾatı budur nermiyyetin ḥās 150 dirhem şemʾi- ʾasl 100 dirhem cevizü't-tayyib 10 dirhem ḳarandil 10 dirhem remād-ı ḥaşıt ekdim 50 dirhem manil raḳide ḳantāron miḳdār-ı istiʾmāl beş ḳātreedir

52 a

Maʾrifetlü Mūsāzāde Efendiniñ tabʾ itdügi ir şey terkibidir.

Darḳın 3 dirhem, ḳaranfil 3 dirhem, kiyābe 3 dirhem, ḳaḳule 5 dirhem, maştıki 10 dirhem, oḡul otı 12 dirhem, zaʾferān 3 dirhem, fülful-i ebyaz 3ḳuruş, fülful-i esved 4 dirhem, sünbül-i hindî 5 dirhem, palıḳ 2 dirhem, havluncan 2 dirhem, durunc 2 dirhem, zernibad 2 dirhem, lisān-ı ʾasfur 10 dirhem, küşbera 6 dirhem, şamḡ-ı ʾArabî 6 dirhem, nişā 10 dirhem, afyon 24 dirhem, diyardun süfuḳı 20 dirhem, ʾasl 2 dirhem.

İç matbūḥ tertibi

Paparan 2 dirhem, pelin 2 dirhem, ḳantaron-ı ḥamr yāḥud aşfer 2 dirhem, şevket-i mübārek 2 dirhem, ḳantaban 2 dirhem, aḡaç ḳofı çekirdegi 2 dirhem.

Sekiz fincan miqdārı şu ile tabŖ olunub nısfı qalınca qaynadılıb qahve gibi istiŖmāl oluna.

Dehen-i mübārek

Ŗoğulcanı olan (...) köpeğine üç damla tamlansa qārar çıkarır ḥabīŖ pāreler ögdledir batn-ı insanda evvelā ḥayātı qarar çıkarır Ŗamele (...) refŖ ider ŗanŖatı budur muŗāfı 60 dirhem muŗtakı 90 dirhem melḥ taŖām ŗabr (...) 180 dirhem māŖilü'r-raqabede nār-ı remel ile taqtır oluna bir āsıf ḥurūc ider istiŖmālī beŖ qatreden toquz qātreye degindir min kitābi cevherü'l-ferīd.

Mekketü'l-mekkī Ŗuŗāresi 3 dirhem, ḥallān 150 dirhem, ḥarīr-i ḥam 150 dirhem, ŗandıq-ı āsıf 7 dirhem, verd-i yābis 5 dirhem, Ŗod-ı mavrūdī 1 dirhem, sünbül-i hendes 1 dirhem, darcın 1 dirhem, fülful yarım dirhem, qanola yarı dirhem, feslegen tohumı yarım dirhem, semiz otı yarım dirhem, ŗeker 400 dirhem, Ŗanber 5 dirhem, altun deste 5 dirhem, misk 4 dirhem.

52 b

Abanoz altun qutusu

33 defŖa-i mübīn qutu

19 defŖa-i ŗadaq

25 refŖ

07

82

Balsan kibrit

Kibrit-i muŗaŖad 32 dirhem, ruğan bādem 132 dirhem, kāfur 1.5 dirhem. Bu cümleyi birbirince ḥalt idüb bir boynu uzun ŗıŗeye vaŗŖ idüb remād ḥāre üzerinde kırq sekiz saŖat dura amma qaynamaya tamām ḥal ola bir kırmızı dehen olur cümle yārelere istiŖmāl olunur ekle ve raŖnefer rīnā ŗırpençe ve qalgāmın ve tāŖūn gibi yārelere nāfiŖdir ve envāŖ semmi izāle ider miqdār-ı istiŖmālī qatre 3 Ŗaded. Min künne'l-esrāren ḡarlıyos ḥakīm.

Ğaşban ve ğalyan fîlîŕ dāfîŕ sedr ve hevāda nāfîŕ mesfûķdur bi izni Allāhu teŕālā.

Sumaķ tabaşır-ı hindî kişniş tohumu gül ķurusı her birinün berāber aħz olunub ince saħķ olunduķdan soñra mesķûf olunub baŕde hāli iken bir buķuķ dirhem miķdārı ŗu ile istiŕmāl oluna ve ŗnşallāhu teŕālā.

Fāŕide fi'l-cimāŕ taşannuŕ fî ķamike ŕasl taħammül ve taşannuŕ min rayķike ŕala'z-zikrān irāde'l-cimāŕ felā yetenezzelü'l-minni hattā yahrucu mine'l-ķıyām..

53 a

Rubāŕi

Men sālîk-i rāh-ı etķiyā-yı dînem

Tā besete-i ģn silsile-i zerrînem

Ėam nîst emîñ eger ki Mecnün güyend

Çün bende-i dîvāne bāhār ed-dînem²²

Fāŕilātün/ Fāŕilātün/ Fāŕilün

Derdim işid hayāl-i yār-ı muķîm

Şadr-ı ķalbi maķām-ı İbrāhim

Bānū güyem senemin şîrîñ-i pāk

Etrekü't-terk veleñ knāe ehāk

²² Vezin bozuktur.

Şeyh Sa'îdî

Mef'ûlû/ Mef'ûlûn/ Mef'ûlû/ Mef'ûlûn

Berg-i dırahtân sebz-i der-nažar-ı hûşyâr

Hüner-i varakı defter-best ma'rifet girdikâr

Mef'ûlûn/ Mef'ûlûn/ Fe'ûlûn

Sefer kerdem mihr-i şehir-i reşidem

Velâkin inciben cây-ı nedidem

Mef'ûlû/ Mef'ûlûn/ Mef'ûlû/ Mef'ûlûn

Takdîr-i cenîn bedrice tedbîr-i nuhûdim

Takdîr-i hüdârâ ki tevâne ki bedr-kerd

Dür çeşm-i kemter vü hâne meks râ hû her

Rûy bâ süfle hemân bed ki müdârâ teknerkes²³

Qāle'n-nebiyyi Ŗaleyhisselām

İnne qāle men tekellüm Ŗinde'l-ezān ve'l-Ŗilmi ve'l-qur'ān

Yehāfû kuvvete'l-īmān şadaqa resûlallāh²⁴

²³ Vezin bozuktur.

²⁴ Vezin bozuktur.

Fā'Öilātün/ Fā'Öilātün/ Fā'Öilātün/ Fā'Öilün

Hest tãc-ı Öārifān ender cihān ez çār-ı terk

Terk-i dünyā terk-i Öuqbā terk-i hestj terk-i terk

Nāmiḥān

Biḥter kebāb u miyāstebā

Hergiz niyābed pış ü mā²⁵

Ey tāliÖ-i bed-baht mā

Heb şūr bā heb şūr bā²⁶

Penbe-i vesvās bjrūn ken ze-gūş

Bāngūşet jđ ez gerdūn hurūş²⁷

MefāÖilün/ MefāÖilün/ FeÖülün

Ĥabjbā cüz ü kühenkāri ne dārem

Nehj hestem velj ümmjđ-i dārem

ŽaÖifem nā-tuvānem bj-ķarārem

Ce gūyem tāķat güften tevārem

53 b

²⁵Vezin bozuktur.

²⁶Vezin bozuktur.

²⁷Vezin bozuktur.

Dār-ı gâflet maḥallinde

Nihān ne bāşet dāreyn-kār²⁸

Kādir yā sūhān resîd

Kār medîr hemîşe ez bârest²⁹

Âteş ez çenār âyed maḥalli istiğrābda

RubāŖî-i an saŖîd Ebu'l-hayr gūyed³⁰

MefŖŭlŭ/ MefāŖîlŭn/ MefŖŭlŭ/ MefāŖîlŭn

Şebî hod dāred ebî dîde çŭn māhî vatan dîdem

Ki tā kŭlāb-ı zŭlfeş rā bekām hŭvişen dîdem

Ŗarār men bî tŭdem netuvānem kerd

Îhsān turā şŭmār şevānem kerd

Ger yertenŭ men zebān şod her mŭ bî

Yek şŭkr tŭrā ez hezār netuvānem kerd³¹

Çŭ muḥārrem şŭy ez ḥod endîşe ken

Ki mücrim biñ noḡta mücrimi şod³²

²⁸Vezin bozuktur.

²⁹Vezin bozuktur.

³⁰Vezin bozuktur.

³¹Vezin bozuktur.

Mef'ûlû/ Fâ'îlâtû/ Mef'â'îlû/ Fâ'îlün

Çadem-i dirîğ medârı ez cezâ'î hâfiż

Egerçi 'îzzet-i günâhın mîr der behîşt

Tevellâ bî teberrâ nîst mümkün

Düşe mi 'âkııl be ez nâdân dost³³

Ez müşkilât-ı meşnevî

Fâ'îlâtün/ Fâ'îlâtün/ Fâ'îlâtün/ Fâ'îlün

Cümle ma'şûkun vü 'âşıka bürdei

Zinde ma'şûkest vü 'âşıq mürdei

Ez meşnevî

'îllet 'âşıq ne 'illethâ cüdâst

'aşq uşurlab esrâr-ı hüdâst³⁴

Şâri'î 'Abdullah Efendi

Fâ'îlâtün/ Fâ'îlâtün/ Fâ'îlün

'Aşqdır uşurlâb esrâr-ı hüdâ

'Aşqdır mîzân-ı 'adl reva'l-'atâ

³²Vezin bozuktur.

³³Vezin bozuktur.

³⁴Vezin bozuktur.

Žekeriyā Efendi Hāce Meygūyed

Ey muŖavvefī-i žerrāķa hām-ı münŖim mekn-i nūş-ı cām

Bā hasta-i devr-i ezel ger meygenī dermān beyā³⁵

Lā edrī

Her kiyāhi ki ez zemīn rūyed

Vahde lā şerīkelehū gūyed³⁶

CāmiŖ-i hūrūf-ı hecā

Eşer vaşf-ı gam Ŗaşķ-ı hattat

Ne hed hatt-ı keşī cüz be žulāl³⁷

54 a

Şāōib

Behiş ber müjde taşvır meygend mehtāb

Piyāle rā ķādeh şır meygend mehtāb³⁸

Şāōib

Ez zāhidān huşk mecd-i pīķ ü tāb-ı Ŗaşķa

Ebrū-yı kıble rā haberi ez şāde nīst³⁹

³⁵Vezin bozuktur.

³⁶Vezin bozuktur.

³⁷Vezin bozuktur.

³⁸Vezin bozuktur.

³⁹Vezin bozuktur.

Cāmî

Fikr-i âb u dâne der genc-i nefis-i bî-haślet

Zîr-i çerh endişe-i rûzî çerā bāşed merā⁴⁰

Diger Hāmî

Münkirā nerā vāridāt Őārifān nübūd ıabūl

Kāfirā nerā muŐcizāt-ı enbiyā ki yāver est⁴¹

Mirzā ŚāŐib

İn kesān ki bā cüdād meygend

Çün seg yā sühān dil ĥod şād meygend⁴²

ŚāŐib

FāŐilātün/ FāŐilātün/ FāŐilātün/ FāŐilün

CemŐ-i devlet der perişān kerd bî şım ü zer est

Medd-i ihsān rişte-i şırāze hā-yı defter est

Ez izāfet yek ed-dünyā tefekkür fî elem neşrah

NaŐsir beyne yüsriñ izā fekkerte nefrah⁴³

İnne maŐal-Őusrike yesrişü ıafāst

⁴⁰Vezin bozuktur.

⁴¹Vezin bozuktur.

⁴²Vezin bozuktur.

⁴³Vezin bozuktur.

Şād berānım ki kelām⁴⁴ hüdāst

Pāki-i dāmen zengū yā nigūnest

Āyine rā zahm kafā dāğ dost⁴⁵

Mevlānā

Ey sūfī-i ehl-i şafā ez cān be gū Allah hū

Ey Óaşık-ı Óaşık-ı vefā ez cān be gū Allah hū⁴⁶

İbtidā sūfī lafzı Ebū Hāşim sūfīye dinledi vü evvel

Hāngāh ki yapıldı emelde Ebū Hāşim sūfī için⁴⁷

Ol şeb tā bu kat gec der mülk-i beden

Kık rakķās est vü peşe nāy-ı zen cenk zen⁴⁸

Bir şāh-ı ekber rā cū dıdem

Beter şıdem bilir zıdem berıdem⁴⁹

FāÓilātün/ FāÓilātün/ FāÓilātün/ FāÓilün

ÓĀşıkāne her çü müştāk-ı cemāl dilberend

⁴⁴Vezin bozuktur.

⁴⁵Vezin bozuktur.

⁴⁶Vezin bozuktur.

⁴⁷Vezin bozuktur.

⁴⁸Vezin bozuktur.

⁴⁹Vezin bozuktur.

Dilberān ez Őāşıķān bir Őāşıķān Őāşıķterend

Hüdāvendigar

Men bende şedem bende şevem bende şevem

Men şebde necdemet ser efgende şedem⁵⁰

Her nede ki azād şod şād şod

Men şād ezānem ki terā bende şedem

54 b

Tārih-i intikāl Hāzreti Şeyh Emin nev ķādir

Müntehib hüdābegān feyz-i dil-Őārifān

Mürşid-i kāmīl beyān-ı Şeyh Mehmed Emin

Söyledi tārihini bendesi derviş Lebīb

Didi ehıbbāya hū Şeyh Mehmed Emin Sene 1158

55b

Men talebe'l-Őilme kāne keffāretün limā mazā

ķāle Őaleyhişşalātü vesselām

Men teşebbehe ķāvmen fe hüve min şadaķa resūlullāh hādīş-i şerif

Ūzkürullāhi hattā yeķülū mecnūn

ķale Őaleyhişşalātü vesselām

Niöme'l-māl es-şālīhü'r-racüle's-şālīh

Hādīş-i şerif

⁵⁰Vezin bozuktur.

Ed-dünyā mezra'atü'l-âhirete

Ôaleyhi'ssalâtü vesselâm ed-dünyā sicnü'l-mü'ömin ve cenneteü'l-kâfir

Qāle Ôaleyhisselâm

Ed-dünyā cîfetün ve tâlibihâ kilâb

Qāle Ôaleyhisselâm

El-mü'öminüne lâ yemününe bel yetqulüne min dârü'l-fenâi ilâ dârü'l-beķā-i şadaķa

Qāle ÔAli Kerremâllāhu veche âhirete min erba'â kitābe erba'â kelimātün mine't-tevdiyyete min şihîhate neccî ve mine'z-zebûr min tereka's-sehevât âmin mine'lâfât ve min illâ necîl min feth-i şeb' ve hâķķa'l-ķur'âne men yetevkel Ôalallāhu fehüve Hüseyn

Hâdîş-i şerîf

İnne's-semâ' li ķavmin ferazun ve liķavmin sünnetün ve li ķavmin bid'atetün li'l-ķāfilîn şadaķa.

Ve ķāne'l-mesîh Ôaliyyü'l-lām.

İzâ merra Ôalâ şābe yeķülü kem min zira' lem yüdrike'l-haşād ve izâ merra Ôalâ şeyha lâ teteneżżā bi'z-zer'î izâ üdrike'l-haşād

56 a

Qāle Ôaleyhi'ssalâtü vesselâm

El-îmānü Ôuryan ve libāse't-taķvā ve zeyyinete'l-hayāü ve şemerate'l-Öilm şallallāhu Ôaleyhi vesellem.

Hayrü'l-berri fi'larzi zemzeme.

Qāle Ôaleyhi'sselâm

Ve şerra'-beriyyü Ôale'l-arzi burhān inne fihâ ervāhe'l-küffār mescüneni.

Harace'n-necārî

ÔAn ibni ÔAbbās radiyallāhu Ôanh qāle Ôaleyhi'ssalâtü vesselâm

Talebe'l-Öİlm efdale Öİndallāhe mine's-salātü ve'l-kıyām

Ve'l-haccü ve cihāde fî sebİlillāh şadaķa resūlullāh

El-sāķete Öani'l-haķķı şeytān aħras

Ĥadİş

ÖUlemāöi ümmetİ ke'l-enbiyāi benİ isrāİ şadaķa resūlullāh

Ĥadİş

Ev enneküm küntüm tetevekkelüne Öalallāhu ĥaķķa tevekkiliĥİ lerazaķaküm kemā yerzuķu't-tayr taĥdū ĥimāsan ve tezūhun bitānen şadaķa resūlullāh mā min yevmin ve leyletin velā sāÖatin elā lillāhi fĥā şadaķatū yeteşaddaķu biĥā Öaleyye men yeşāü min Öibādiĥİ el-fuķarāi şadaķa resūlullāh

Şadaķatü's-sırrı tutfĥü ģadābe rabbe şadaķa resūlullāh

Ķāle resūlullāh

Lā tekşiru'l-kelāme bi ģayri źikrillāh fe inne keşrate'l-kelāmi bi ģayri źikrillāhi ķasvetü'l-ķalbi ve inne'l-baÖde'n-nāsi minallāhi'l-ķalbü'l-ķāşİ şadaķa resūlullāh

Ķāle ÖAli Kerremallāhu veche

Eĥāze erbaÖa kelimetin min erbaÖa kütübün mine't-tevrāte men şamete necā ve mine'lincİl men ķanaÖa şebÖa ve mine'z-zebūri men terake'ş-şehhvāti āmİne mine'l-āfāt ve mine'l-furķān ve men yetevekkel Öalallāhi fehüve ĥasbehü.

56 b

Ĥadİş-i şerifdir

El-verdü seyyidün ezhāre'l-cennete

Ĥādİş

Żekāra'l-meröü maĥsübe Öaleyhi

Lā edrİ

Men tevekkele Öalā maĥlūķe ĥābe emele

Diger ĥadîş-i şerîf

ÔAleyküm bi şemme'n-nercis qāle fi'l-qalbi cennetin mine'l-cünün ve'l-cüzzām ve'l-barşe lā yaqtaÔahā illā hüve şadaqa resûlullāhi'l-kerîm

El-ĥikmü cünûdullāhi qālennebiyyi şallallāhu Ôaleyhi vesellem el-ĥikmete đallete'l-ĥakîm fe ĥabiş vecedehā qālū eĥaqqā bihā qālū ĥukemāi Allāhu'l-ĥikme şellimün ilā semāi'l-ĥaqqate.

Ve qāle Ôaleyhisselām

Men aĥlaşallāhu erbaÔîne şabāĥan żahren benābîÔü'l-ĥikmete min qalbe Ôalā lisānete

Ĥadîş-i şerîfdir

Ğalle'l-qademeyn bi'l-māi'l-bārid ve baÔde'l-ĥurûc mine'l-ĥammām emān mine's-şadāÔ

Ĥadîş-i şerîfdir

Mûtū qable en temûtū ve ĥāsibū qable (...) teĥāsirûn

Ĥadîş ÔAdle sâÔati ĥayrun min Ôibādeti sitîne senete

Qāle Ôaleyhisselām ĥalaqqallāhu ādeme Ôalā şavte

Qāle Ôaleyhisselām küntü nebiyyen ve ādeme beyne'l-māi ve't-tıyn qāle eş-şeyhu'l-ekber fi'l-fuşûs fe inne Ôaleyhisselām yefîkte mevcûd ve ġayriĥ mine'l-enbiyāi mā kâne nebiyyen illā tıyne buÔşe.

Qāle'n-nebiyyi Ôaleyhisselām

Er-rubā tāôir muÔallaq mâlem yaqir fe inne revāĥ İmām Faberānî

Qāle'n-nebiyyi Ôaleyhisselām

İĥbārā Ôan Allāhu Ôazze ve celle illā inne fî cedde inne ādeme li muđġiyyeten ve fi'l-muđġiyyete qalbe ve fi'l-qalb. Fuôā ve fi'l-qavāid zamîr ve fi'z-zamîr sırra ve fi's-sırra ĥafî ve fi'l-ĥafîyyi nûra ve fi'n-nûr innā.

Qāle Őaleyhisselām nāreke's-salāh lā yekūnū min ũmmeṭi mālēhū kirāmen ve evlāde ḥarāmūn ve muṣāḥabetūn ḥarāme ve sellim Őaleyhi ve ũmme ve hūve melŐūn fi't-turbete ve'l-incil ve'z-zebūr ve'l-furqān evleteke hūm el-ḥāsirūn.

Fe inne Őaleyhi'l-islāme inne ṣūrbū'l-ḥamīr fā celedve fe inne Őād fāciled fe inne Őād fahtelūh faḳtelūh

57a

Qāle'n-nebbiyi Őaleyhisselām

El-ḥiclete mine's-ṣeytān illā fi ḥamse senete resūlullāh Őaleyhisselā taŐāme'z-zaŐif ve techizū'l-meyyit ve techizū'l-bikr ve ḳazāid-dīn ve'n-nūvīn mine'z-zenūn min sekāte'l-envār.

Qāle Őaleyhisselām

ErbaŐa cevāhiri yezūl erbaŐa eṣyāū emma'l-cevāhirū'l-Őaḳl ve'd-dīn ve'l-ḥayāe ve'l-Őamele's-sālīḥ. Fe'l-faḳab yezilū'l-Őaḳl ve'l-ḥased yezilū'l-ḥayāe ve'l-Őaybe yezilū'l-Őamele's-sālīḥ sadaḳa resūlullāh

Naḳfete'l-Őālem Őale'l-Őālem ketefaḳne'l-merŐete Őala'z-zevc sadaḳa resūlullāh

Qāle Őaleyhisselām

Men ekele taŐāme'l-ḥāriḳaḳa sebŐa āfātū'l-evvelū'n-nisyān

Ve's-ṣānī zehebe'l-Őāḳil min reŐse eṣ-sālīṣ zehebe'l-ḳuvvete

Min bedene ve emra baş zehebe's-semāŐu min ezīne ve'l-ḥāmis zehebe'l-ḥamr min vechi ve's-sābiŐu zehebe el-berekete min taŐām. Naḳl min cemīŐ letāyife

Qāle Őaleyhisselām

Min mān velem yūṣī femūte kemūne'l-ḥumār izā māte'l-ḥumāre cāŕi'l-kelb ve yūŕkel laḥme ve yūŕḥaḳ celde ve eezmāne'l-insān lem yūcīl-kelb velem yūŕkel laŐme velem yūŕḥaḳ celde femūte'l-ḥamr evlā min mūte'l-insān elleḳī lem yūṣī sadaḳa resūlullāh.

Qāle Őaleyhisselām

Men rafeŌa eŋse k̄able'l-imām velem yetübü fi'l-išbā śariyüne'l-ķaymete reŋse
kirāŋes el-hınzr śadaķa resūlullāh

Ķālennebiyyi Ōaleyhisselām

Es-senmĭ hüvellezĭ yeŋkülü ve yuŌtĭ en-necĭl hüvellezĭ yeŋkülü velā yuŌtĭ'l-ķerĭm lā
yeŋkülü ve yuŌtĭ ve'l-yüŋĭm hüvvellezĭ lā yeŋkül velā yuŌtĭ

Ĥadiŋs-i ŋerĭf

Men etŌam talebe'l-Ōilm fe keennemā aźŌam sebŌĭne nebiyyen ve min etŌam
ŋāribü'l-ķamr fe kānumā ķātele sebŌĭne nebiyyen.

57 b

- 1- Men ketebe besmelete bi ĥüsni'l-ĥatt deĥale'l-cennete
- 2- 2- İnnema'l-aŌmāle bin-niyāt
- 3- 3- Niyetü'l-müŋminu min ĥayru'l-Ōamel.
- 4- 4- El-vazŋi Ōala'l-vazŋ nūrun Ōalā nūr
- 5- El-müslimü men seleme'l-müslimüne min yedehü ve lisāne
- 6- Miftāĥu'ś-śalātü't-tahūr
- 7- El-cennete tahte aķdemü'l-ümmehāt
- 8- El-berakete maŌa ekābĭrküm
- 9- Men ekele maŌa maġfūr ġufraleh
- 11- Eś-śabru miftāĥü'l-ferec
- 12- El-ĭmānü nıśfāne nıśfün ŋŋkr ve nıśü ĥayrun
- 13- ŋerru'n-nāsü mine kele vaĥde
- 14- El-ķāyiķa izā nezele berzaķa ve iā ĥarace ĥarce yeźnüb ehle
- 15- Ekremü'ż-żayķ ve inne kāne kāfiran
- 16- Tahallaķū bi aĥlākillāhi teŌālā
- 17- Ĥayrun-nāsi min yenfaŌün-nāse ŋerrannāse min yeźurran-nās
- 18- Ed-dünyā sāŌatün fecŌalehā tāŌatün
- 19- Et-tamaŌa faķrun ve'l-yeŋse ġaniyyin
- 20- Bārekallāh es-seyyidü (...)
- 21- Levla'l-mertebĭ mā Ōarefet rabbĭ
- 22- Lā necālū ebnāi illā ġunyāü fe inne lehüm ŋehveten ke ŋehven-nisāi

23- Kāle Óaleyhisselām el-kerīmü mine'l-kerīm mine'l-kerīmü yūsuf bin yaÓküb
bin ishāk bin İbrāhim

24- Kāle Óaleyhisselām li külli benî refîķ fi'l-cennete ve refîķi fihā ÓOşmān

58 a

Elhāmdülillāhilleżi teferrad fî vecede'n-niyyete ve nażîre lālā

Ve fî hālaķassemāvāte ve'l-arża muÓînete lālā

ÓAn ibni ÓAbbās rađiyallāhu Óanh inne'l-ğusle fî yevmi'l-cumÓa yessilü'l-hatāyā
min asûl

Eş-şîÓrü istaÓcilālā şadaķa resûlullāh fîmā ķāle ve şadaķa ĥabîbü min evvele ve āhire
lālā

Kāle Óaleyhisselā li külli nebiyyin refîķu fi'l-cennete ve rafîķu fihā ÓOşmān.

58 b

Ķudsiyān-ı Óālem Óulvî be guftend târihin

Ev Óatallāhu Óalā Óālî ķadr āmedest

Her ki hem mān Óalā Óālî nejād seyydi est

Her ki hem nām-ı Muĥammed şed saÓîd ġālib est⁵¹

Yār derd-i dil mā meydāned

Derd mendim hüdā meydāned

Eş-şeyĥ Ebî SaÓîd Ebi'l-hayr

Allah be feryād men bî-kes res

Lutf u keremet bār men bî-kes res

⁵¹ Vezin bulunamamıştır.

Herkes bedrî vü hâzretî men nâlid

Cüz hâzret tu nedâred in bîkes res⁵²

Molla Celâl

Hurşîd kemâlest benî mâh velî

Vezniyeh hûrûf şânest celî

Ger nebiyi benîn sühan meytalebî

İslâm Muhammed est vü imânest Ŗalî⁵³

Timûrunda Ŗamel dâred hâsıl minķâdir esed isfahânî timûr (...) timûr Ŗacem çekî
Ŗamel kelbi Ŗalâ Ŗamel hulâm arslân Ŗamel hüdâdâd isfahânî Ŗamel Ŗalâ rızâ
Ŗamel melâ mağribî Ŗamel hûsn mısraŖî Timur şâm Timur efrenci.

Ahmeru'l-eşyâ, muhârebetün men yatlebü's-sulh

59 a

Fehîm

ŖAzm-i Ŗuķbâ eyleyüb sultân Murâd cem-i himem

Eyledi sultân İbrâhim dâr-ı âfer cülûs⁵⁴

Târih-i Feth-i Bursa

Ne himmet feth u zafer Elhamdülillah

⁵² Vezin bulunamamıştır.

⁵³ Vezin bulunamamıştır.

⁵⁴ Vezin bozuktur.

Ki aldı Bursa bî kâfirden Orhan

Didim ey Fâlibî târihin anıñ

Alındı Bursa oldu dâr-ı îmân Sene 736⁵⁵

Leğumğumi mâi'l-verd eyyi faẓilete

Ledfa' şağıl milşe zahratün cemüdj

İzâ cāehû'l-ğumğum yeğülû lehû ğum ğum

Vellâ fehâdemühüm ye'otıke bi'l-Öüdj⁵⁶

İnne'l-kirāme izâ şebābet Öabıdehüm

Fî rağhamü Öanğühüm ÖatÖa ebrār

Vānet yā hāliğî evlā bez kirāmen

Ğad şebbet fî'r-rağa fa'Öteğiniğ mine'n-nār⁵⁷

Naẓm

Lā ta'Öcelet lā merkenet tef'Öalehū

Ferîmā ya'Öşürü'l-insāne min ācel⁵⁸

⁵⁵ Vezin bulunamamıştır.

⁵⁶ Vezin bulunamamıştır.

⁵⁷ Vezin bulunamamıştır.

⁵⁸ Vezin bulunamamıştır.

Beyt

Umūr-ı teferruh es-safhāi minhā

Ve yahşā min Óavāķibihā El-lebīb⁵⁹

ŞiÓir

Ve benî nebāi'l-hālidîn ve innemā yuķādik

Yenhā ev Óaķulet ķile⁶⁰

İmām-ı Şāf'Ói

Ķazāt zamānunā sār ve's-şavşā

ÓAmūmen fi'l-ķazāyā lā huşūsā

Yeravne'l-ġanem emvālū'l-yetāmā

Ke ennehüm telven fîha'n-nuşūsā

Haşînā minhüm lev şāfîhūnā

Lil-şavā min havātiminā ķuşūsā⁶¹

Min ebyāt-ı Zemahşeri

Kün Óālemen ve arz bi şaffū'n-nemāl

Lā hayra fi's-şadr bi ġayri'l-kemāl

⁵⁹ Vezin bulunamamıştır.

⁶⁰ Vezin bulunamamıştır.

⁶¹ Vezin bulunamamıştır.

Izā naśderte bilālete

CeŖalet āke's-śadr šaffü't-temāl

Hārātdan be leylā gül-i derd ile zārıñ mı var

Yohsa gülüme bir rumüz-ı teselliyet vārıñ mı var

Gülistānı bulmadıñ mı bŭy-ı rāzı tutmadıñ mı

Vārımı heb şuymadıñ mı ğāyır bir kārıñ mı var

Sırr-ı rāh-ı istivāyı izle çıkma rāhdan

O cemālî özlemekden ğayır esrārıñ mı var

Mażhar mirŖat-ı Ĥaqqā şaydı demādem Ŗārifān

Dosta baqqmaqqdan ĥicāb itmeye yārıñ mı var

Gel dimişdir hāra baqqma yāreni eyle ĥuzŭr

Şimdi himmet-i dilde hārı yaqqmaĝa nārıñ mı var

59 b⁶²

Dimen saŖādetin vŭ Ŗuluvvi ced

Varaqqbālî yeşān Ŗāni'z-zevāl

⁶² Sayfadaki beyitlerde vezin bozuklukları mevcuttur vezinler bulunamamıştır.

Kelām-ı Şāfī

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Fe'ülün

Fe levla's-şî' bi'l-Öulemäi ye'zrî

Le küntü'l-yevme eş'ar min lebîdî

Qāle resūlullāh şallallāhu Öaleyhi vesellem

Innema'l-a'Ömāli bi'n-niyāt ve liküllî emrin mā nevā şadaqa

ÖAlemü evlādiküm eş-şî'

Qāle's-şî'Öre būret eş-şecā'

Beyt-i ÖArabî

Yānā yemā filleyāli ğayri mütefekkir

Nebe cufūnūke ve eha'zer min havādi'sihā

Kitāb fîh mā fîh lātif fî mu'āyenet

Femen lem yera'z fîh qabūlü'l-kelb fî fîh

Razīnā mine'd-dünyā bi'l-Öavni belāgate

Bi şürbi müdām ev benjke gulām

Mek'süb Öalā cünāhā'l-cerrār, naql min tefsîrü'l-min zarāt

Na'hnü cünüd mine'l-icnād, sultanallāhu Öala'l-Öibād

Leküne'l-cevr ve'l-fesād, li tahribü'n-nevāhî vellād

İllā yā Ŗāķifü'l-vādĭ eż-żulām, fe innallāhe hādĭ bilā nām

Ķāfe's-sebū baŖde'l-Ŗusr ķāsıme, lāne'l-başara miftāhu'l-merām

İŖtisāmü'l-verĭ bi ğufratike, ŖAczü'l-vāsıfün Ŗan sıfatike

Tebbe Ŗaleynā fe innā şūred, mā Ŗarafnāke ħaķķa maŖrifetike

Ĥināyetike emma's-sabĭr Ŗanke feķad feķad

Ve emma'l-ĥaşı ĥāşāke żāb ve ķād ve ķad

60 a⁶³

El-mülkü'n-naşra ibnü'l-mülkü'l-eşref

Billatĭfi izā elķayte men ehvāhū zekuruhū bimā leķāytü min belvāhū

İnne aĥrara'l-ĥadĭşü ğālitahū biĥı evraķa feķalü Ŗabdeke lā netāhu

Ķaşıde ibni Aĥmed fı berhūn ibni Ŗabbası

Leĥū ğurrahū mişle's-sirāc ĥayāruhā ve eyye sirācin bi't-tevāyibi lā yatfā, lā yużmā
aşlen ebeden şād bahā

Min ķaşıde-i ŖAbdülkādir ķuddüse sırrahū

Nażartü bi Ŗayni'l-fıkr fı cāne ĥazretĭ

Ĥābĭben yahillü'l-ķulūbe muĥannet

Beşşirĭ feķad encez illā ķabāl mā vaŖdā

Ve kevkebü's-saŖd fı ufuķı Ŗalā şaŖdā

⁶³ Beyitlerde vezin bulunamamıştır.

İnne'l-lāhî el-hāfût

Bi ğaferaz-zünüb ve yahri min şükr

Inne firÖavne ve hāmāne maÖan

Vennebiyiñe cemîÖan fi's-sağar

Leyse fehim fitne bi mutîÖ

Ve laÖnetallāhu Öala'l-cemîÖ

Inneme'l-kevne hayāl ü hüve'l-hağğa fi'l-hakiğate

Küllü men yefhem hāzā cāze esrāre't-tariğate

İnne hemhem el-bātılü kıānet esmaÖ min semÖin

Ve inne celcelü'l-hağğa ke enneke bilān semÖin

Öİmād esāsü'l-Öadl ve'l-emri muhkem

Şırāt sedād lā kārım eslem

Semāü semāÖ lil-meşālihu sāmiÖ

Livāü velāöin lil-mekārim ahkem

Āl-āne'l-firāk azābü cismi

Ve ĥammilnĭ umūru'l-ĭtāk

Felev kāne lev šāle yeŌūdū yevmen

Fāhire bimā feŌale'l-firāk

Sebeķātkūm ile'l-İslāme tarrā

Şaġĭran mā belāġatū āvān ĥulmĭ

60 b

Mişāl đurūb-ı ŌArabĭ

Karabalçık Ahmed bed hū kimesne mansıb-ı Ōālĭye nāŌil olsa ĥaķķında mişāl olunur
ĥaķlu olub cemre diyūb ziŷūz iderken şāta meden bimā.

Şeyhū'l-Kübrā Ĥazretleriniñ

İbnū'l-ŌAaabĭ ķudduse sırrahū el-bārĭ

Minnĭ defne ilā ķabre cāre'l-melekān yūsŌelūne fācābehumā bāne ķāle künnā naĥnū
naĥnū şümme enfaśalnā naĥnū Ōan naĥnū fe teśalnā naĥnū ilā naĥnū el-ān naĥnū
naĥnū felemmā semŌan cevābe taĥayyara ikmāle'l-ĥayrate ve ķāle mā fĭhimā ķatŌa
fe emera hūmā rabbe'l-ferate bi terakehū bāle ķāle teŌālā şāne mā fĭhim kelāme fi'd-
dünyā fe keyfe yaķhūm fĭ hāza'l-mekān fe terkāhū Ōālā ĥāle.

Semādan vāsiŌ raĥmetullāh, arzdan şaķĭl bühtān, ĥançerden keskin dil-i ġammāz,
timurdan hor ķocı, nārdan issi ĥased, zemheriden berd aķrabādan recā, baĥrden vāsiŌ
dil-i ķāniŌ, bir ańlık lezzet cimāŌ, bir ġünlük lezzet cebhe-i nūr, bir senelik lezzet
tıfl-ı evvel, bir aylık lezzet nev-Ōarūz, Ōmründe lezzet muşāĥibĭn dostān.

61 a

Ve fî rivāyete ferfer fîrfîr el-ķārdes el-fārdes satran vāhiden ve'l-ķamera fî's-sertān ve
tecŌal fî aŗbaŌake ve tenāme fe inne yeŌtiyeke ematen melîhaten fettaleb minke'l-
cemāŌ fe cāmiŌihā va'tleb mā ŷiŌte min hatti Eŗ-ŗeyh Mehmed ŌArabzāde

Mühr-i Sultan Süleyman

ŗāhîna ez ŷeref ŷede bir ŷerŌ-i müstaķîm

Sultān-ı berr ü baħr Süleymān Bin Selîm

Mühr-i Ebî CünŌa rahimehullāh

ķul el-haķķa vellā fāsiket

Mühr-i Sultan Aħmed

Tevekkel kerde bir eltāf-ı yezdān

Kemîne bende-i ŷāh Aħmed Hān

Mühr-i Ebî Yūsuf

Men Ōamele berāye ķaķdendem

Mühr-i Sultan Murād

Rabbi erŗednî ilā nehîcû's-sedād

İftāh Allāhümme ebvābe'l-misrād

Müht-i İmām Şāfi

El-necāt fi's-sıdk

Müht-i İmām-ı Muḥammed

Men şafera žafera

Müht-i Şah İsmāil

Men eḥabbe Ŗaliyyi ve āl ev çün cāne būd derser

Ġulām-ı şāh-ı mervānīst İsmāil Bin Ḥaydar

Beyt-i Nefīs

Mefūlū/ Mefāilū/ Mefāilū/ Feūlūn

Def itmede tır-i elem gerdeş-i dehri

Ŗālemde taḥammūl gibi hergiz siper olmaz

Her ḥalde ḥamūl olmada yāḳūt sıfat ol kim

Ger aya vü ger āteşe düşse zarar olmaz

61 b

Emret livāi saādet bāsītāne-i Ŗaliyye, hurūc-ı livā-i saādet, emret ser Ŗasker-i hümāyun, hurūc-ı ordu-yı serŖaskerī.

Ordu-yı hümāyun ile dāhil-i āsitāne-i Ŗaliyye olan ser-Ŗasker-i Ŗālī ve seyyid-i cāşānīn maŖiyyetlerine gelen kethüdā-yı şadr-ı Ŗāliden ile'l-ebed Ŗazl ve naşb olunan kethüdā-yı Ŗużmā beyān ve taştır olunur Fı 15 R Sene 1235

Ordu ile gelen

Ġālib Paşa bi Ŗanvullāhi teŖālā İmam Muştafa Efendi hālet Bozoĸlı Muştafa Efendi
rābiŖ ŖAbidin Beg Ĥāmis Aĥmed Edib Efendi sādīs ŖAbdlkadir Efendi sābiŖ
ŖAbdurrahman Beg šāmin Seydā Efendi Ŗaşara El-Ĥac SaŖid Efendi ehade Ŗaşara
Cānib Šālīh Efendi išnā Ŗaşar emīr-i šāne el-kethūdā-yı esbaĸ Aĥmed Edib Efendi,
šālīs Ŗaşar emīr-i tersāne Seydā Aĥmed, der vaĸŖa-i šāniye Fi 6 M Sene 237 yevm-i
Çarşamba müddet-i sāl māh.

62 a

Ve ĸārşu evrāĸ min fāriĸ vürūd-ı ordu-yı hümāyun

İmam Muştafa Efendi eĥad maŖa ordu

Mehmed Emin RaŖuf Paşa rikābda (...) 6 sene (...)

El-hac SaŖid Efendi

Yusuf Efendi mektüb-i defteriden oldu

Bozoĸlu Muştafa Mažhar Efendi Sene 232

DefŖ-i ĸānīde nīm Yusuf Efendi mektübün defteri zıkr olunan Yusuf Efendidir

(...) emīni ŖAtāullah Efendi 8 Š Sene 1237

Rūznāmçe-i evvel keşidārı Muştafa Efendi Sene 237

Mülkāne halīfesi EsŖad Efendi Fı 6 Š 38

Ġālib Paşa vezīr olmuştur

Seyid Efendi

Šālīh Cenāb Efendi

Tuĸracızāde Ĥamid Beg Fı 4 C Sene 236 yevm-i perşembe

Yeminle Šādīĸ Efendi oldu küttāba reŖīs velīniŖmetim efendimiziñ težkārından

Enām-ı tersāne

ÓAbruĥĥamn Beg, Nażif Efendi, Yusuf Ağazāde Seyid Efendi, Aĥmed Edib Efendi, defÓa Seyid Efendi, baÓde El-Ĥac Seyid Efendi, ÓAli Beg, ÓAtā Efendi, Yanya tarafından gelen Šālĥ Efend

62 b

Muřtafa Pařa ki Óalemdār baÓde Yusuf Žiyā Beg baÓde İbrāhim Pařa baÓde nāżır Aĥmed Pařadır vālisi Ĥurřid.

Ordu-yı ĥumāyunla serdār-ı Ekrem Ĥurřid Aĥmed Paşa ĥazretleri teşrif bir müddet mürürunda Óazl ve bu sene nihāyetinde teşrif buyurdular.

Defterar řevĥ-i evvel ĥamiyetlü Mehmed Emin ve Fuóad Paşa Ĥazretleri müřārünileyh Ĥazretlerine ĥalef oldu müddet-i řadāreti 2 seneden kırĥ üç gün noĥsandır.

Üzerine ĥudāvendigar (...) Derviş Aĥmed Pařa ĥalef oldu Sene 2 Š Sene 233

ÓAzl müřārünileyh Derviş Paşa Sene 1235 Fı 18 RabıÓül-Evvel yevm-i ĥarřamba müddet-i řadāreti 2 sene māh 5 andan vāli-i ĥudāvendigar Óatüfetlü ÓAli Paşadır ĭn rüz Óazl-i müřārünileyh ÓAli Paşa Sene 1236

Māh 23 C yevm ĥarřamba müddet-i řadāret 1 sene 5 māh 9 yevm.

Ferřāde-i mısır-ı ĥumāyun be cenāb-ı ser-Óasker Bendārĭ ÓAli Pařa der ĭn rüz nařb şeden emĭn ve nihāne El-Ĥac Šālĥ Ağa ĥāóımaĥām (...) müřārübileyh ez cānib-i Aĥısna āmeden müřārünileyh ÓAli Pařa bā āsitāne-i saÓādet Fı 17 N Sene 236.

ÓAzl-i müřārünileyh BendārĭÓAli Paşa der ĭn yevm-i işneyn māh N Sene 1235

Müddet-i řadāreti yevm 9

Nařb-ı řevĥ vāli-i cihān ĥāóımaĥām-ı sābıĥ El-Ĥac Šālĥ Pařa der ĭn rüz fı 26 yevm-i işneyn Sene 1236

ÓAzl-i Šālĥ Pařa nařb-ı ÓAbdullah Pařa

ÓAzl-i ÓAbdullah Paşa naşb-ı (...)

Seyyid ÓAli Beg (...)

ÓAzl-i ÓAli Paşa naşb Ğālib Paşa mıntıka-i Hüdāvendigar

ÓAzl Ğālib Paşa naşb vāli-i Silistre vezîr Mehmed Selim şehr-i bâb Fı 20 M Sene 240.

63 a

Vişne reçeli ve sâoir reçelleriñ yapılmasınıñ mizânı budur her ne dürlü şeyden reçel murād olunsa meşelâ vişneyi ibtidâ ayıklanub baÓde şovuk şu ile yıkayub soñra bir sepediñ içine vazÓ idüb üzerine kaynar şu döküb bir āhir yaśsı sepediñ üzerinde bir gün terk olunub baÓde kab ile ölçüle iki ölçü vişne bir ölçü bal yāhud Óasl kıvāmına gelmiş şeker izāfe oluna ve şeker tencerede kaynarken vişneyi üzerine koyalar ve çok karışdırmayalar tencere ne kıadar kebîr olursa iyü olur.

AÓlâ kırkılmış ve tathîr olunmuş diriğ gārbāndan alınmış Edirne güli varaķınıñ birer kıyyesine dört kıyye şeker izāfe ile şemsiye olur keyfiyeti budur ki nim kıyye vaşf olunan varaķdan iki kıyye mülhîķ olunmak ve garyalden geçmemiş beyaz şeker ile bir kebîr testiniñ üzerinde taĥmîd itdikden itdikden soñra iki kıyye şekerî daĥi kesdirüb tamām taÓķiye olundukdan soñra bal kıvāmına getürüb kaynar oldıĥı ĥalde taĥmîd olunan gül ĥamurunu tencereniñ içine koyub merķûm şeker ile bir kere karışdırub baÓde indirüb toprak kâselere imlâ eyleyüb üzerlerine birer cam kapayub otuz kırk gün şemsde tura şemsiye olur ve mermer havanda ĥamur-ı mezbûru ağaç el ile vazÓ eyleye vesselām.

Ķarabeg kıazāsında Nefs Babanıñ türbesinde

Sultan Aĥmed Ĥan Ĥazretleriniñ kendü ĥattıyla kendi divarına taĥrîr eyledikleri

MefÓülü/ FāÓilātü/ MefāÓîlü/ FāÓîlün

Rûĥuñdan istiÓānet idüb eyleri ricā

Ārām-ı çāre-zārım içün bir nefis baba

Geldi ümmîd-i himmet idüb āsitāne kim

Han Aḥmed ey behīn-i güher-tāc-ı evliyā

Müfti ZeynelÖābidin Efendi baÖd ez Öazl Dürrizāde Seyyid ÖAbdullah Efendi Fı 10
R Sene 1230 yevm-i Çarşamba

63 b

Yarım taş üstüne bir göz koymuşlar

Anı bir dilberiñ ismi dimişler⁶⁴

Çum saÖati

Olandır kim iki dilber-i nev-civān

Birbiriyle değışik oynar hemān

FāÖilātün/ FāÖilātün/ FāÖilün

Birbirine ağıdır dāÖim meni

Bilemez iseñ sigeyim ben de seni

Olandır kim ne semekçündür vü nās

Başdan ayağa giymiş kan kân libās

MefÖülü/ MefāÖilün/ FeÖülün

Çuyruğı kânadı var uçamaz

Uçsa da tağ şahrāyı geçemez

⁶⁴Vezin bozuktur.

Fā'Öilātün/ Fā'Öilātün/ Fā'Öilün

Meskeniñdir ayrılıcağ ol civān

Yüz biñ Hüsrev ile cān virir hemān

Mef'Öülü/ Mefā'Öilün/ Fe'Öülün

Tökelden idübde tiryāğ-ı dārūğ

Dem-i ğamda ümîdiñ kesme Hâğdan

Mef'Öülü/ Mefā'Öilün/ Fe'Öülün

Melāmet zehri Allah olma hālik

La Öallāh yaĥdişü ba'Öde de źālik

Biz gedāyız şüretā ammā cihān sultānıyuz

Sālikān şeyz-i Öıydü'l-ğādirgilānıyuz⁶⁵

Nūr-ı bestāne velāyet gül-i bāğ-ı yemeni

ÖĀrif sırr-ı Hüdā Hāzreti Veysel Ğarāñi

Sa'Öat

Bir gümüşden ğubbe gördüm başıvirsen çatlanur

Nısfı bilür nısfı daĥi sıralanur

⁶⁵Vezin bozuktur.

Fā'Öilātün/ Fā'Öilātün/ Fā'Öilün

Cansuz ammā murād itseñ canlanur

Canlu cansız hāstaya da canlanur

Beyt

Aña hāhı ki māned güle bercāy

Minh pertev zü hādd hūşend pāy⁶⁶

64 a⁶⁷

Gergef

Olandır kim dört ayaıklı cānı yok

Şanki bir kıru deridir kıanı yok

Gögsine biñ hançer girer hiç pervāsı yok

Bağçesinde gonca güllerin bülbüllerin efgānı yok

Ey Nesimı bu mu'Öammā sırrını her kim bilür

ÖAqla tamām hiç anıñ noķsanı yok

Her ki bābdan nişined niği nebined

Mef'Öülü/ Fā'Öilātü/ Mefā'Öilü/ Fā'Öilün

Hamlar şikeste cāmı tehı yok vücūd-ı mey

⁶⁶Vezin bozuktur.

⁶⁷ Beyitlerde vezin bozukluğu vardır.

İtdiñ esîr-i qāhve bizi her zamānı hey

Hāmūşî-i tū be cār mūsîqārest

Ne muŖterifim ki kārman cümle hatāest

Bir kümüşden qalŖa gördüm hābs olubdur anda āb

Anı zerrin tobile fetḥ itdi geldi āftāb

Peşimān şed ez kerde amāca sūd

Fikr-i zāhid digeri sevdāsı Ŗāşıka digeri est

Qurtaran sen gözi Tātār elinden cānı

Varsun ey rūḥ-ı revānım küfede yāğ içün

Her ān şaydı ki müncevāhım bedest ebed be pāy hoş

Tā cihān-rā beqā būd mümkün

Qadr-i çāh tū didter mi bād

Sālihā der selāmet ü şıḥḥat

ŖŖmr ü devlet hemişe bāqı bād

64 b

Tāriḥ-i Şehzāde Sultān ŖAbdülḥamid Bin Maḥmud Ḥan

3 şafer Sene 1228 fî yevm-i sebt sa'at 11

Tavlullâhi Öömre

Fevt şed fî sene 235 Ş yevm-i âhir-i çarşamba

Târih-i Şehzâde Sultan Süleyman İbni Sultan Maḥmud Hân Allāhu Öömre

Târih-i Şehzâde Sultan Aḥmed Hân Bin Sultan Maḥmud Hân Fî 23 zilhicce-i şerif
yevm-i çarşamba Sene 234 sa'at 9 tavlullâhi Öömre

Yaḥyâ Efendiniñ

Tutuldı âftâb ahşama karşı dün gice gördük

Hilâl-i Öydi ammâ kim ne görmüş var ne tuymuş var

Cevâb-ı Nef'î

Naḳş-ı Öâlem hilâl-i Öydi inkâr eylemiş

Anı hod dünyâ bilür kendi közüyle görürken

Yeñiçeri ağalığı Hüseyin Ağaya ve vezâret müşârünileyh Fî 19 yevm-i eḥad

65 a

Bi def'î-i buḥrân-ı tâ'ûn

Panzehir şukûfî 1 dirhem, incü-yi mesmûḳ yarım dirhem, kāfur buğday 2 dirhem,
altun varakı 3 Öaded.

On kağıda taḳşim olunub sa'atte bir kağıdı gülâb ile qarıldırub bir fincan teşerrüb
oluna bâreḳallāhu sübhâne ve te'âlâ ol hastalığıñ harâreti irtifâ'ına sebebedir.

Tārih-i vefāt birāderim Es-seyyid Mehmed ÓArif Efendi nefÓatallāhu bi şefāÓate
Sene 1235

65 b

(.....) esbağ merhūme Hacı Ahmed Ağa kıāóinpederi Muştafa Bin İbrāhimiñ zevcesi
Selime Hātunuñ beş yüz ğuruşunuñ hāne aķçesi (...) baķırcısı nām-ı (.....) hānesine
ķatÓ-ı ferāğat birle mūmāileyh Muştafa Ağanıñ üzerine temessük olunaraķ
żimmetinde olduĝını meclisde iķrār itmekle işbu maħalle şerh virildi.

Pazar irtesi

On toķuz

234 zilhicce tārihiniñ yirmi yedinci pazar ğünü (...) Muniķi olan ÓAbdurrahman Begiñ
maķtūlü gelmişdir.

66 a

Tārih-i Lahbe

İşbu biñ iki yüz otuz bir senesi māh-ı cemāziye'l-āhiriñ on altıncı yevm-i işneynde
ķable'ż-żuhr emr-i sevk-i Óaleyhişşalātū vesselām efendimize imtişālen Lahbe-i
bendegāneme küşād verilmişdir devlet hāzretleri mütebeyyin eyleye āmın.

İşbu biñ iki yüz otuz dört senesi muħarremü'l-haramiñ yirminci Perşembe ğünü
Haremeyn-i şerifeyne sū-i ķaşd iden Mısır vālisi Mehmed ÓAli Paşa öñi oĝlı İbrāhim
Paşa vesāóitiyle der-i Óaliyye ķalÓasında ahz olduĝını müşaÓar müşārünileyh
tarafından bā tahriřāt ifāde olmaķla ol ğün tob endāhtıyla icrā-yı merāsim meserrer ve
şādimāñi ķılınmışdır. Fı 20 M Sene 234 yevm-i penķşembe

Tobhāne taraflarından cedlerini tecāvüz iden meşhūr Devroĝullarından dört Óaded
küffār baÓd Pādişāhi ile mücāvir-i ehl-i nār olmuşlardır. Fı 234

Katlı kerden dehālî ve müftî ve kı̄rye Fî 19 M Sene 34

66 b

Biñ iki yüz otuz iki senesi mäh-ı cemāziye'l-āhiriñ sekizinci pençşembe günü lisān-ı hākbanîye bedeo olunmuşdur. Cenāb-ı Hāk celle ve Ŗalā suhūletle kuvvet-i hāfıza ile itmāmını müyesser eyleye āmin.

Muharrem (s), safer (s), rabıŖul-evvel (r), rabıŖul-āhire (r), Cemāziye'l-Evvel (cā), Cemāziye'l-āhire (c), Receb (b), ŞaŖban (ş), Ramazan (n), Şevval (l), ZılkaŖde (zā), Zilhicce (z)

67 a

Yirmi toköz

İşbu biñ iki yüz yirmi sekiz senesi zılkaŖdesinde kethüdā-yı şadāretpenāhî hulefāları zümresine ilhāk ve meŖmur buldıgımız işbu mahalle kayd olundı Fî zılkaŖde 28

Tertîb-i maŖcün-ı ıtırfıl

İsm-i āhir helîle

Kara helîle sarı helîle çekirdegi çıkmış ola

Emlec 5 dirhem, bülbuliç yarım dirhem, gül kırusı 5 dirhem, bādem yağı 5 kıyye, dehen-i bādem 25, Ŗasl 150 dirhem.

Zıkr olunan eczālar baŖde's-sahk devŖan (...) yirmi dört saŖat terk olunub yüz dirhem şeker kıvama geldikten soñra eczā-yı müteŖaddideyi döküb kıarışdırdıktan soñra sabah ağışam birer miğdar ekl oluna.

67 b

Ebū matmaŖ ħūkm belĥi meŖlūf ħayzatū'l-baĥr

ŖAzziz rivāyete Kātib Ćelebi fĥ taħvĥm

Biñ iki yŭz yirmi sekiz senesi KaŖbe-i mŭkerreme Mehmed ŖAli Pařa vāsıtāsıyla meftŭĥ olmuřdur. Sene-i meźkŭrede řıra emĥni El-Ĥac Yusuf Āgah Efendi

İkinci sene Ĥırķanzāde Efendi

Ŭçŭnci sene El-Ĥac Yusuf Efendi

DŖrdŭnci sene defteredar-ı sābıķ El-Ĥac SaŖid Efendi

Beşinci sene Dabbaĥ Devezzāde maħtŭl řevķi Sene 33

6 řayyadzāde ħol kethŭdā Muştafa Beg

7 Bu satır silik

8 sene Ėalata voyvodası İsmāŖil Aĥa mansıbı derŖuhdesi olarak vekĥli

9 senesi ricāl-i devletden nāřır-ı Tobĥāne-i āmire Aĥmed Naşif Efendi

10 senesi ricāl-i devletden ser ħavŭřān-ı dĥvān-ı ĥŭmāyun-ı sābıķ Ĥayrullah Efendi

11 Cabbarzāde ŖAbbas Beg

12 Defterdar-ı esbaķ El-Ĥac Yusuf Efendi

İki yŭz otuz yedi senesi māĥ-ı şevval-i řerĥifñ birinci gicesi İbrāĥim Ĥanif dŭnyaya gelmişdir tavvele ŖŖmrehŭ

68 a

Vefāt-ı ReŖis Mehmed Efendi Fĥ 18 Sene 1222

Sāĥilĥāneye naķl Fĥ Sene 231

SaŖādetlŭ El-Ĥac řālĥ Efendi Ĥazretlerine kethŭdā kitābeti tevĥĥ olundıĥı tārĥdir Fĥ 13 RabĥŖŭl-āĥire yevm-i cumŖa irtesi Sene 1231

Tezkere-i evvel şehir Fı 8 Ş Sene 237

Bālāda sutūr-ı tārīhiñ ferdāsı gün sultān Selimi Rāşid Efendi ser-halife olmuşdur.

ÓAzl-i Şeyhülislam İsmāÓıl Efendi Fı Z Sene 236

İktizā iden mahallere kayd ile Óılm ü haberleriniñ iÓtāsı bābında emr ve fermān.

30 Ħalil Efendi

45

75

37.5 Óaynı karye

37.5 bedeli (...)

150

69 a

Beyt

FeÓülün/ FeÓülün/ FeÓülün/ FeÓül

Emīrān-ı sancağ be ĥükm-i zamān

Dilenci Óalemdāra döndi hemān

Beyt

FāÓilātün/ FāÓilātün/ FāÓilün

Nāmıdır ragbet viriñ serverlere

Sañadır ĥalet viriñ şım ü zere

Lebjb Efendi

Cünūnumdan benimde baĥs idersem minnetim vardır

Seniñ dāru'ş-şifā-yı ḥasretiñ cüröete (...)

Beyt⁶⁸

Cihānı ılanlu yaşıım tutdı dil-i ğamdan kuşdur

Buña yākutdan zevraķ gerek tūfān ateşdir

İshāl olan kimseleriñ ishālını kesmek için ekşi nariñ kabuğı 10 dirhem, siyah maızı 15 dirhem bıtran 10 dirhem zıkr olunan eczāları baŌde's-saḥķ Ōameli miķdārı afyon ḥulāsa ķarışdırılıub on ḥab iŌtibāriyle birer ikişer iķtizāsı ol vecihle ekl oluna.

Tertīb-i ḥabb-ı (...)

Gūlbahar 4 dirhem, afyon 2 dirhem, ķunduz ḥayası yarım dirhem, ḥaṣḥaṣ yāḥud meneķşe şurubu ile ḥamur olunub dirhemi ḥesābıyla ḥab müzehheb oluna.

Cengārī limon şuyı ile havanda saḥķ idüb şuyı (...) merkezini bulduķda (...) zedeçalı ilķā ile (...) soñra yeşil boya olur zerdeçal birine icbār-ı rāḥ olur ...lanya ile sarı boya olur.

⁶⁸ Vezin bulunamamıştır.

SONUÇ

TBMM Kütüphanesi “06 TBMM (LD 1450) Yz. 3” bölümünde kayıtlı olan Mecmû’a-i Eş’âr Ve Münşeât 69 varaktan oluşmaktadır. Münşeât parçalarının yanı sıra manzum kısımlarda oluşan eserin yazılış tarihi M. 1828 (H. 1245) olmasına rağmen eserin yazarı ya da tertipleveni belli değildir.

19. yüzyıla ait olan eserin çalışılmasına başlanırken öncelikle eser latin alfabesine aktarılmıştır. Metnin çeviriyazıya aktarımından sonra şair kadrosunun tespiti ile birlikte, mecmuada yer alan şiirlerin divandaki şiirler ile karşılaştırılması yapılmaya çalışılmıştır. Bu karşılaştırma sonucunda hece ve kelime bazında karşılaşılan eksik kısımlar dipnotlarda gösterilmiştir. Daha sonra tezin ana kısmı olarak nitelendirebileceğimiz ilk bölümünde önce mecmualar hakkında genel bilgiler verilirken daha sonra çalışmamızın konusunu oluşturan mecmuanın incelemesi yapılmıştır. İkinci bölümde ise eserin transkripsiyonlu metni verilmiştir.

Hem nazım hem nesir kısımlarını ihtiva eden “Mecmû’a-i Eş’âr ve Münşeât” karışık bir mecmû’adır. Bunu nazım ve nesir biçimlerinin bir arada bulunmasından, kısımlar arasında geçişte bir düzenin olmamasından ve bu kısımlarda Türkçe, Farsça ve Arapça dillerinin kullanımından anlamaktayız. Eserde başlık kullanımı çoğunlukla olmadığından eserde bir tertip düzeninin olmadığı söylenebilmektedir. Rik’a yazısıyla yazılan eserde sayfalarda yazı düzeni yoktur sayfa kenarlarında bazı yazıların mevcut olduğu karalamalarda mevcuttur. Mecmû’a iyi korunamamıştır. Bazı sayfalardaki yazılar silinmiş, mürekkepleri dağılmış ya sayfalarda kopma meydana geldiğinden eser okunamayacak hale gelmiştir.

Eserden yola çıkılarak dönemin sosyal, kültürel ve siyasi tablosu hakkında bilgiler edinilebilmektedir yani eser dönem insanının birbirlerine olan yaklaşımlarını, aralarındaki ilişkilerin boyutlarını, toplumun sorunları, inançları ve psikojisi hakkındaki bilgileri ortaya çıkarmaktadır.

Devrini tamamlamış olan bir edebiyatın eşsiz hazinelerinden saydığımız mecmû’aların bir tanesini daha gün ışığına çıkarabilmenin mutluluğu ile çalışmamızın okuyucularına bir nebze olsun ışık tutacağı kanaatindeyiz.

KAYNAKÇA

- AKKUŞ, Metin (1993).Nef'î Divanı, Ankara: Akçağ Yayınları.
- Altay, Adem (2008). Hâmî Divanı, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi,Ankara.
- AVŞAR, Ziya (2008), “Tenkitli Metin Neşrinde İmlâ Sorunu Üzerine Yeni Düşünce ve Öneriler”, Turkish Studies, International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, (ed. Prof. Dr. Atabey Kılıç-Arş. Gör. Sibel Üst), Volume 3/6, Fall 2008, ss. 75-111. <http://www.turkishstudies.net>.
- AYAN, Hüseyin (1990). Nesîmî Divanı. Ankara: Akçağ Yay.
- AYDIN, Mehmet Uğur (2007).Kâimi Divanı, Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- BANARLI, N. Sami (2001). Resimli Türk Edebiyatı Tarihi, İstanbul: MEB Devlet kitapları.
- BİLGİN A. Azmi (2000). Ümmi Sinan Divanı, İstanbul:Milli Eğitim Bakanlığı Yay.
- ÇAVUŞOĞLU, Mehmet (1997). Yahyâ Bey Divanı, İstanbul: İÜEF.
- ÇİFTÇİ, Ömer (2007). Hâtimetü'l-Eş'âr - Fatin Dâvud, Ankara, s. 362.
- DEVELLİOĞLU, Ferit (1997). Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat (17. Baskı), Ankara: Aydın Kitabevi Yay.
- GIYNAŞ, Kamil Ali (2011). Şiir Mecmûaları Hakkında Yapılan ÇalışmalarBibliyografyası, Konya: Selçuk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Dergisi, s. 25, s.245-260.
- GÜREL, Rahşan (1999),.Enderunlu Vâsıf Dîvânı, Kitabevi Yayınları, İstanbul.
- ÜZGÖR, Tahir (1991). Fehîm-i Kadîm, Hayatı, Sanatı, Dîvânı ve Metnin BugünküTürkçesi, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yay.
- İNAL, İbnülemin Mahmut Kemal (1988) . Son Asır Türk Şairleri, Dergâh Yay., C. 2, s. 868-873.

İPEKTEN, Haluk (2009). Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz, İstanbul:Dergâh Yay.

İSEN, Mustafa; Bilkan, A. Fuat (1997) .Sultan Şairler, Ankara: Akçağ Yay.

KUT, Günay (1986). “Mecmû’alar”, Dergah Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi, C.VI,İstanbul

KABAKLI, Ahmet (1978).Türk Edebiyatı, İstanbul: Türk Edebiyatı Vakfı Yay.

KANAR, Mehmet (2008). Farsça Türkçe Sözlük, İstanbul: Say Yay.

KILIÇ, Atabey (2012). Mecmûa Tasnifine Dâir, Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII,Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırk Anbarı, İstanbul: Turkuaz, s.75-96.

KURNAZ Cemal, Tatcı Mustafa (2001). Ümmî Divan Şairleri ve Enverî Divanı. Ankara: Millî Eğitim Basımevi

LEVEND, Agâh Sırrı (1973). Türk Edebiyatı Tarihi, I-II, Ankara: TTK Yay.

PALA, İskender (2002). Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü, İstanbul: L&M Yay.

SAMİ Şemseddin (2005). Kâmûs-ı Türkî, İstanbul: Çağrı Yayınları, 14. Baskı.

Tarlan, Ali, (1992). Ahmet Paşa Divanı. Ankara: Akçağ Yay.

TDV İslâm Ansiklopedisi (2013), Ankara.

YAKIT, "İsmail (1992), Türk- İslâm Kültüründe Ebced Hesabı ve Tarih Düşürme, "İstanbul: Ötüken Yay.

YILDIZ, Abdulvahap (2013), Ahmed- i Cami Nameki / Hayatı- Eserleri ve Tasavvufi Görüşleri : Semerkand Yay.

MECMÛ'A-İ EŞ'ÂR'DAN ÖRNEK SAYFALAR

[illegible]

فهرست پادشاهان جهان آل عثمان علی الله فتح سلطانم الی افرازمه

سنة هجری	سنة یمن	شهر
۶۹۹	۷۷	عثمان غازی
۷۲۶	۸۵	اورخان غازی
۷۶۱	۸۱	مرادخان اول
۷۹۲	۸۱	بایزید خان
۸۱۶	۸۰	محمدخان اول
۸۴۴	۸۱	مرادخان ثانی
۸۵۴	۸۲	محمدخان غازی قاضی
۸۵۵	۸۱	بایزیدخان غازی
۹۱۲	۸۱	سلاطه سلیم اول یاوز
۹۴۵	۸۱	سلاطه سلیمان اول قاضی
۹۷۴	۸۰	سلاطه سلیم ثانی اصف
۹۸۱	۹۰	سلاطه مرادخان
۱۰۰۲	۸۴	سلاطه محمدخان
۱۰۱۱	۸۰	سلاطه احمد اول
۱۰۲۵	۸۴	سلاطه سلیمان اول
۱۰۲۶	۸۲	سلاطه عثمان خان شهید
۱۰۴۰	۸۱	سلاطه مراد دوم قیصرمان
۱۰۴۸	۸۱	سلاطه ابراهیم خان
۱۰۵۴	۸۱	سلاطه محمد زکی صباد
۱۰۹۸	۸۳	سلاطه سلیمان ثانی
۱۱۰۱	۸۳	سلاطه احمد ثانی

فإن الله نفع أنا الله ملك الملوك قلوب العباد بيدي فإن العباد
 الماعوف جعلتهم لهم راحة وإن تحضوني جعلتهم عبيدكم
 عقوبة قدرت شغلوا بسبب الملوك ولكن قد يداني
 أعطيهم عليكم أوادة الموت أبو السعد في تفسير قوله نفع
 قل اللهم مالك الملك

قال الشيخ الأجل شجاع الدين الكبري سمعت عن شيخنا الأعظم به الدين الكبري قدس سره
 إيرادها من قراءة هذه الدعاء كل يوم سبع راقع أعناه الله نفع البنية الله
 بسم الله الرحمن الرحيم اللهم اذني فقير فقير في رزقي
 فأعزني اللهم اذني فقير فأعزني برحمتك يا كريم يا جواد يا أرحم
 اللهم إن كان رزقي في السماء فأنزله وإن كان في الأرض فأظهره
 وإن كان بعيداً فقربه وإن كان قريباً فيسره وإن كان قليلاً
 فكثره وبارك لي في رزقي إنك على كل شيء قدير ومن يسمع الله
 يحمله يجعله مخزناً وبرزقه من حيث لا يحتسب ومن
 يقول على الله فزده حبيباً إن الله بألف أمره قد جعل الله
 لكل شيء قدراً حسناً الله ونعم الوكيل لا حول ولا قوة إلا بالله

العلي العظيم

واقع اولادان هفتاد و عثمانه صفحه نسیله به معامه و قصور کورنر کان کر مرید
ماتحه و سائده بیوردر نامور

كنى مهورياً أما داله فترعب بالتورية

و به معامله: شرحه حیدر در حق تعالی الی الامتداد بوفه حسن اولاد و حج و امداد
بعبیل و غلج جائز و کله و در نه لازم کله و زیاده بیوریه
الحوائی الله اعلم کافر اولور انرا و ان اختلافدم و مختار
قتل و لازم کله منج این کار است

فند بعه انت که اگر توبه میکند قبول نمی شود مدد حق

اب ت ث ح خ د ذ ر ز س ج ح ص ض ط ظ ع غ
ك ل ه و ن م د ن ف ع ي ط ق
ف ي ب م ن و ه و ع ي ت ب ا

وَلَعَلَّيَا رَحْمَةً لِّهِمْ شَرِيفٌ

نمازی و در **قلب** مصحف

غیر فانی مفید معلوم

شرقی مغربی عربی ربيع بهار خزاں یوم موی شرف شرف بیت

[illegible]

تَرْفَعُ عَوْبُ نَادِرُ يَارُ نَعْبُ بَعْلُ اسْتَرُ رَضِيفُ

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ
 اللَّهُ صَمَدٌ
 لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ
 هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ
 اللَّهُ صَمَدٌ
 لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ
 هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ
 اللَّهُ صَمَدٌ
 لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ

در اشک عشق که فوم بر قوس واد
 و بر دم اولد شکم کورسون ایچنه اوز واد
 دشت حیرتله همان گزد کدر در کور دیلان
 راه عشق کورینور بر اینر حله یوم جوم سوز
 قیفی و بیبی بیولل در پی اولور بر برینه
 هودوزن بر بوقتی لهو عشق بر لوز واد
 قدر عذمت هوم سوز لی خدی بانک
 صانکه یاقوت یلاد در اما بندر واد
 سوزیده کما اشقه صحرای قوس
 قایقه عاشقانه فوینه کبراق واد
 صفون سیرته او یزدیمه هر یمن جبین
 نقش زانه ایشمه بید انک ایچ بندر واد
 صوکی هونار غزل قیصر صفار د بر تو
 عالم قلم ده هر کجه نیک کونور واد
 رشته نظمیه خضر خارده که دیر دم سببی
 غم که هر کجه بر زان گز نیک سوز واد
 مرغ دل دام سوز زلفنه بند او شبکی
 قوشیم جانمده او شهر باز نکا هل کوز واد
 عالمی دور انبیه بر کار اسای پای ده
 مرکز تنزهای وهند دینه ناور ده
 قوت قلب و حله همه اوم یال ویر
 قاف قریب قدسه ده بر وازید غنقلون

دانش قاهر سیاح خود فرسوده یا
دست اباد خجسته در بجا پنهان دل
زلف باره بغیبت خال دل بی فاش ابله دل
اول دل ارشاد نکه سرشته سودا دل
نعل در القضا: کشته و بسته در
مخت زلف جانا نمده یکی خجسته اول دل و مجاز دل
نقطه خال دل حلاو سته مضایق
طوطی صغیر سواد نامه اسرار ششم
اور بر من در بر بیم افکار ضد پیکار دل
بای عیبت و ندیشه بنفش تر هر اول و باره دل
منگین بر زخم و رسته و سیر دل
نصف عین تیار خال دل
نصب عین تیار خال دل
زلف باره بغیبت خال دل بی فاش ابله دل
اول دل ارشاد نکه سرشته سودا دل
نعل در القضا: کشته و بسته در
مخت زلف جانا نمده یکی خجسته اول دل و مجاز دل
نقطه خال دل حلاو سته مضایق
طوطی صغیر سواد نامه اسرار ششم
اور بر من در بر بیم افکار ضد پیکار دل
بای عیبت و ندیشه بنفش تر هر اول و باره دل
منگین بر زخم و رسته و سیر دل
نصف عین تیار خال دل
نصب عین تیار خال دل

ابد ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰
 هذ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰
 م ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰
 کلث ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰
 ۵۱ سغفر ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰

علاء
 سن ابی سح و مفاد النبوة
 وعاش بالملکة و فح المدة زح

مولد شریف قرآنی و سنی عارف و فاضل پادشاه حضرت مولانا شیخ در سعادت و نجات
و ذرات عظمی و فطرت و حقیقت سینه ارزانی بودیده و دعوت او نادر
معنا و مسیده اردیفه بنای عتید و شریعت قرآنی و سنی مشارب و فیه
پادشاه و فترت و ماحدا معهود بودند پادشاه عارف و عابد پادشاه
نصیر پادشاه فطرت و حق دعوت او نادر و عارف و عابد پادشاه
صفت و موهبت

صفت و موهبت
صفت و موهبت
صفت و موهبت
صفت و موهبت
صفت و موهبت
صفت و موهبت
صفت و موهبت
صفت و موهبت
صفت و موهبت
صفت و موهبت

نثر و موهبت و موهبت و موهبت
نثر و موهبت و موهبت و موهبت
نثر و موهبت و موهبت و موهبت
نثر و موهبت و موهبت و موهبت
نثر و موهبت و موهبت و موهبت
نثر و موهبت و موهبت و موهبت
نثر و موهبت و موهبت و موهبت
نثر و موهبت و موهبت و موهبت
نثر و موهبت و موهبت و موهبت
نثر و موهبت و موهبت و موهبت

و دود و دود و دود و دود
و دود و دود و دود و دود
و دود و دود و دود و دود
و دود و دود و دود و دود
و دود و دود و دود و دود
و دود و دود و دود و دود
و دود و دود و دود و دود
و دود و دود و دود و دود
و دود و دود و دود و دود
و دود و دود و دود و دود

و دود و دود و دود و دود
و دود و دود و دود و دود
و دود و دود و دود و دود
و دود و دود و دود و دود
و دود و دود و دود و دود
و دود و دود و دود و دود
و دود و دود و دود و دود
و دود و دود و دود و دود
و دود و دود و دود و دود
و دود و دود و دود و دود

۱۴۴۷
۲۵

دکونالد بن علاء الدوله سمنانی قدس سره العزیز فی نفسیه یهودیه و بخند
 صبیح شمع رضا الدین علی الدوله صاحب رساله صبیح علیه و سلم ابی الرضا دین بن نصر
 رضی الله عنه فاعطاه مشطاً من اشارة رسول الله صلی الله علیه و سلم و شیخ دکن الدین
 علاء الدوله بیوردر که شیخ دضر الدین علی لاد اول شانه: سعادت نشان بی بر خرقه
 طرلاب و اول فرقه بی بر کاخه صاری خط مبارکی الیه اول کاخه باز مش
 هذا المشط من اشارة رسول الله صلی الله علیه و سلم و صل الی هذا الضعیف من صاحب
 رسول الله صلی الله علیه و سلم و هذه الخرقه و صلت من ابی الرضا دین الی هذه الضعیف
 وینه شیخ دکن الدین خط مبارکی الیه یاد می که شویله دیر که اول امانت شیخ دضر الدین
 علی لاد ایچو اند قدس سره الله ارادیم تزکیه نون شاهده بوقصه علی الاقطار
 ذکر اولند فاضل مذکور دیر که بابا دین ایچو بعید صحت رسول اکرم صلی الله علیه و سلم
 شرفی الیه مشرف و طرلاب در ربهضاً فرهادیون حضرت عیسی دم اولم اوزر فاضل
 ایدر در دین و طرلاب میل معرا و مشر جو قدس سره در تاریخ اسلامه که
 هجندیم بشنیده مردند فاضل انتقال اغتر بلکه سادسه فرید ابن حجر
 انباء العزیز انباء العزیز اسمی الیه سنی کنایه صبیح قاموس ترجمه شیخ بازر که
 شیخ عبد الدین فیروز آباد ابنه جمع اولم دین هندی و وجود دینی فاضل
 امم دهنی ند مبرک اولم کنایه انکار اندوکن اظهار ایدر در مکانی اندیکه
 اوان ساجده بر خرقه و اهل اولوب در تبتون برض ابنه مفرج اولم
 رضی الله عنه اطهار و مقام ایدر در اولم کنایه کتاب الاصابه فی تاریخ
 انباء العزیز

ÖZ GEÇMİŞ

KİŞİSEL BİGİLER:

Adı ve Soyadı: Öznur ALTUN

Doğum Yeri ve Tarihi: Gerede, 1982

Medeni Hali: Bekâr

İletişim Bilgileri: asya_agyava@hotmail.com

EĞİTİM

1998- 2002: Gerede Çok Programlı Lisesi

2003-2007: Uludağ Üniversitesi Türk Dili Ve Edebiyatı Bölümü (Lisans)

2007- 2009: Sakarya Üniversitesi Orta Öğretim Alan Öğretmenliği Bölümü (Yüksek Lisans)

2011-2014: Niğde Üniversitesi Türk Dili Ve Edebiyatı Bölümü

YABANCI DİL

İngilizce